

Skolverkets årsredovisning

2015

Skolverket

ISBN: 978-91-7559-239-8

Form: AB Typoform

Foto: s. 6 Lena Katarina Johansson, s. 53 Marie Linner/Scandinav,
samtliga övriga bilder Michael McLain

Skolverket, Stockholm 2016

Skolverkets årsredovisning 2015

Innehåll

Generaldirektörens förord	7
Inledning	8
Resultatredovisning	9
Skolverkets uppdrag	10
Sammanfattning av årets verksamhet	10
Analys av utvecklingsinsatsernas resultat	11
Skolverksamhetens kostnader och intäkter	12
Avgiftsbelagd verksamhet	16
Uppföljning och utvärdering	17
Nationell uppföljning	18
Uppföljningsstudier	19
Nationell utvärdering och utredning	20
Utvärdering av Skolverkets utvecklingsinsatser	21
Internationella studier	22
Styrning	23
Förskoleklass samt fritidshem	24
De obligatoriska skolformerna	24
Gymnasieskolan och gymnasiesärskolan	25
Vuxenutbildning	25
Implementering/utvecklingsinsatser	25
Det nationella provsystemet	28
Handläggning	32
Övriga uppdrag	32
Yrkesutbildning inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildning	32
Vuxenutbildningen	35
Övriga skolformsövergripande uppdrag	36
Nationell skolutveckling	37
Skoldialogen – Samverkan för bästa skola	38
Nyanlända barn och ungdomar – ansvar inom verksamheten	38
Nationella it-strategier för skolväsendet	40
Övriga nationella utvecklingsinsatser	40
Slutredovisade uppdrag	52
Professionsutveckling	53
Rektorsprogrammet	54
Nationellt prioriterad fortbildning	56
Förskolelyftet	61
Studie- och yrkesvägledning	63

Hantering av statliga stöd och bidrag	65
Kostnader för administration av statsbidrag	66
Kontrollinsatser	66
Försöksverksamhet med ökad undervisningstid för nyanlända elever i grundskolan	68
Karriärtjänster för lärare	68
Svensk undervisning i utlandet	71
Statsbidrag för yrkesutbildningar	72
Kommunal vuxenutbildning	74
Omsorg på obekvämtid	74
Utbildningsinformation	75
Skolverket.se	76
Upplysningstjänsten	76
Övriga informationskanaler	77
Legitimation för lärare och förskollärare	81
Kortare handläggningstider	82
Övrig återrapportering	85
Funktionshinderspolitik: sektorsansvar	86
Hållbar utveckling	86
Jämställdhet, mänskliga rättigheter och barnkonventionen	86
Internationella engagemang i sammanfattning	87
Samverkan med andra myndigheter och organisationer	88
Utvecklingsarbete utifrån Skolverkets strategiska plan	88
Intern kvalitetssäkring	90
Personal och kompetens	90
Återrapporteringskrav prognoser	92
Finansiell redovisning	93
Resultaträkning	94
Balansräkning	95
Anslagsredovisning 2015	97
Beställningsbemyndiganden, årsredovisning 2015	100
Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)	101
Tilläggsupplysningar	102
Ersättningar och andra förmåner	104
Noter	105
Intern styrning och kontroll	124
Generaldirektörens ställningstagande om årsredovisning 2015	125

För Pedagogisk psykologi
För Inlämning
För Pedagogisk metodik

Generaldirektörens förord

AR 2015 har varit ett intensivt år. När resultaten från PISA 2012 presenterades i december 2013 inleddes en genomgripande diskussion om orsakerna till och konsekvenserna av de sjunkande kunskapsresultaten. Denna diskussion har fortsatt under år 2015, och under detta år har ännu större intresse ägnats åt vilka insatser som behövs för att vända utvecklingen. En viktig händelse var när OECD presenterade sin genomgripande rapport *Improving Schools in Sweden: An OECD Perspective*. Därefter inrättade regeringen 2015 års skolkommission med uppgift att komma med konkreta förslag för att stärka kunskapsresultaten, stärka likvärdigheten och främja rekryteringen till läraryrket.

Omvärldens stora intresse för Skolverkets verksamhetsområde har varit oförändrat mycket stort under 2015. Under året har Skolverket nämnts i 17 500 artiklar, och 131 000 kontakter tagits med Skolverkets upplysningstjänst.

Skolverket har under år 2105 fortsatt sitt arbete med att undersöka olika tänkbara orsaker till de sjunkande kunskapsresultaten. Exempelvis presenterades en rapport om motivationens betydelse för de svenska elevernas resultat i PISA i april och en OECD-rapport om sambanden mellan kunskapsresultat och it-användning i september. Skolverket har fortlöpande under året presenterat statistik om betygsresultat och resultat på nationella prov.

I sin lägesbedömning 2015 lyfte Skolverket fram lärarbristen som ett allt större problem i Sverige. Skolverket presenterade i juni 2015 en prognos där bristen på lärare angavs vara alarmerande. Prognosen har bidragit till en omfattande debatt och flera förslag om hur fler studenter ska bli lärare och hur fler lärare ska stanna kvar i yrket. Också likvärdigheten lyftes fram i Skolverkets lägesbedömning. Det finns ett fortsatt högt samband mellan föräldrarnas utbildningsbakgrund och elevernas resultat. Resultatskillnaderna mellan skolor ökar.

År 2015 har för Skolverket, som för många andra myndigheter, präglats av den stora invandringen till Sverige. Skolverket har fått omfattande regeringsuppdrag, som ställt krav på omprioriteringar och nya insatser. Därutöver har Skolverket lagt ner stora resurser

på stöd till kommuner och skolenheter med många nyanlända elever.

Ytterligare ett exempel på Skolverkets mer målgruppsanpassade arbetssätt är de efterfrågade konferenserna om skolans utmaningar och möjligheter som getts tillsammans med Skolinspektionen. Konferenserna har knutit samman granskningar och utvecklingsinsatser.

Skolverket har målmedvetet och genom tuffa prioriteringar lyckats genomföra sina många uppdrag under ett ovanligt turbulent år. En milstolpe är att handläggningstiden för lärarlegitimation nu är de stipulerade fyra månader för de lärare vars examina inte behöver valideras.

Under året har Skolverket fått en mängd nya uppdrag, flera av dem med krav på snabba och rättssäkra utbetalningar av statsbidrag och insatser i form av handledning, stöd, överenskommelser m.m. till huvudmän och skolenheter.

Skolverket har i flera olika sammanhang lyft fram behovet av en långsiktig styrning av skolan. Inte minst har Skolverket pekat på nödvändigheten av en mer långsiktig styrning av myndigheten. Ett omfattande arbete har under året inletts för att förbättra Skolverkets möjligheter att fullgöra sitt uppdrag så att det bidrar till förbättrad undervisning. Under våren 2015 genomförde Statskontoret en myndighetsanalys av Skolverket. Samtidigt inledde Skolverket en genomgripande översyn av myndighetens styrning och arbetsformer.

Statskontorets rapport *Skolverket behöver en nystart* kom att få stor betydelse för Skolverkets organisationsöversyn, och under hösten 2015 lade Skolverkets medarbetare ner ett stort arbete för att skapa en ny organisation med bättre förutsättningar till styrning, stöd och samarbete. En ledstjärna i organisationsöversynen har varit att öka Skolverkets förmåga att möta skolhuvudmäns, rektorers, lärares och elevers behov.

Under 2015 har Skolverket strävat efter att bidra till en styrning som kan ske med mer medel på förvaltningsanslaget och färre medel på olika sakanslag. Skolverkets bedömning är att det är nödvändigt för att åstadkomma en effektiv styrning och medelsanvändning och i förlängningen bidra till högre kunskapsresultat i svensk skola.

Stockholm den 18 februari 2016

Anna Ekström
Generaldirektör

Inledning

ENLIGHET MED FÖRORDNING (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag redovisas och kommenteras verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och vad regeringen angivit i regleringsbrev eller annat beslut.

I årsredovisningen ingår en resultatredovisning som inleds med en sammanfattning av verksamheten och en samlad analys av resultatet av Skolverkets utvecklingsinsatser 2011–2015 samt en finansiell redovisning för verksamhetsåret 2015. Enligt regelverket ska utvecklingen av myndighetens verksamhet redovisas med inriktning på volym och kostnader. Redovisningen av volymer över tid görs där det är möjligt med hänsyn till

verksamhetens karaktär. Skolverkets verksamhet styrs till största delen av specifika, tidsbegränsade regeringsuppdrag, vilket innebär att verksamhetens innehåll varierar väsentligt över tid.

Utöver de generella krav som finns på årsredovisningens innehåll ska myndigheten också särskilt redovisa viss verksamhet i enlighet med regeringens beslut. Sådan verksamhet redovisas i enlighet med återrapporteringskraven mer utförligt än annan verksamhet. Resultatredovisningen i Skolverkets årsredovisning 2015 är strukturerad utifrån myndighetens huvudsakliga uppgifter.

Resultatredovisning

Skolverkets uppdrag

Skolverkets uppdrag är att främja att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Skolverket ska bidra till goda förutsättningar för barns utveckling och lärande och förbättrade kunskapsresultat för elever. Uppdraget är omfattande och mångfasetterat och förutsätter samarbete, samverkan och kontakter med företrädare för huvudmän och verksamheter men även med andra myndigheter och organisationer, såväl i Sverige som internationellt.

För att fullfölja uppdraget ska Skolverket styra med tydliga måldokument, kunskapskrav, föreskrifter, allmänna råd, nationella prov och stöd till genomförande av beslutade reformer. I uppdraget ligger också att genomföra nationella uppföljningar och utvärderingar och att ansvara för svenskt deltagande i internationella kunskapsmätningar. Nationella utvecklingsinsatser, rektorsutbildning, fortbildningsinsatser för skolväsendets personal och finansiellt stöd till verksamheterna ska bidra till god kvalitet i svensk utbildning.

Utöver dessa uppgifter ska Skolverket som förvaltningsmyndighet ansvara för en rad specifika frågor, t.ex. den officiella statistiken på skolområdet och de nationella råden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan. Skolverket ska vidare ansvara för frågor inom ramen för sitt verksamhetsområde som rör nyanlända och har ett särskilt sektorsansvar för handikappfrågor. Skolverket har också till uppgift att informera och sprida kunskap om verksamhetsområdet både i och utanför Sverige. Myndigheten ska bidra till att trygga den nationella kompetensförsörjningen och underlätta ungdomars etablering på arbetsmarknaden genom att stimulera anordnandet av lärlingsutbildning på gymnasial nivå, och stödja huvudmän, arbetsgivare och andra aktörer i deras arbete med att utveckla kvaliteten i gymnasial yrkesutbildning.

I uppgiften att informera och sprida kunskap om sitt verksamhetsområde både i och utanför Sverige ingår också att fungera som ett nationellt referenscentrum för information om yrkesutbildning i Sverige och i övriga EU-länder samt länder inom EES-området. Myndigheten ska också utgöra en nationell referenspunkt för kvalitetssäkring inom yrkesutbildningen.

En uppgift sedan 2011 är att besluta om och utfärda legitimationer för lärare och förskollärare. Skolverkets ansvar omfattar även Lärarnas ansvarsnämnd. Skolverket ska vara behörig myndighet för läraryrket och förskolläraryrket enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Sammanfattning av årets verksamhet

Skolverkets verksamhet fortsätter att styras allt mer av regeringsuppdrag, där innehåll, hur uppdragen ska genomföras och rapporteringssätt ofta är givet. I tabell 1 framgår hur antalet regeringsuppdrag har ökat sedan 2012.

TABELL 1. Antal regeringsuppdrag

Regeringsuppdrag i	2015	2014	2013	2012
Regleringsbrev	50	58	51	32
Särskild ordning	58	38	38	39
Summa	108	96	89	71

Uppföljning och utvärdering

Skolverket har under året publicerat en rad nationella och internationella uppföljnings- och utvärderingsstudier om tillståndet och utvecklingen i sektorn. En stor mängd löpande statistik har publicerats och den officiella statistiken har utvecklats ytterligare. För första gången har t.ex. statistik baserad på individuppgifter om barn och personal i förskola och pedagogisk omsorg och uppgifter om andel lärare i skolan med lärarlegitimation och behörighet i de ämnen de undervisar i publicerats. En prognos över behovet av olika lärarkategorier har också redovisats.

Många utvärderingsstudier som pågått under flera år har publicerats, bl.a. en uppföljning och analys av den reformerade gymnasieskolan, en utvärdering av grundskolereformernas lokala förankring och en nationell utvärdering av bild, musik och slöjd. Skolverket har under 2015 utvärderat 13 regeringsuppdrag kring nationellt prioriterade utvecklingsinsatser, fortbildning och annan kompetensutveckling för personal och har även ansvarat för Sveriges deltagande i ett flertal internationella studier.

Styrning

Under året har Skolverket sett över kursplaner, ämnesplaner, betygskriterier och kunskapskrav för de olika skolformerna och genomfört insatser för att implementera framtagna eller omarbetade styrdokument. Mycket arbete har lagts på att ta fram Allmänna råd bl.a. för kommunala aktivitetsansvaret och utbildning för nyanlända.

Det nationella provsystemet har krävt stora insatser under året med bl.a. flera nya prov som tagits fram. Stöd för bedömning och betygssättning har också tagits fram. Yrkesutbildning inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen har också varit ett område i fokus.

Nationell skolutveckling

Skolverket har under 2015 fått flera nya och stora utvecklingsuppdrag såsom Samverkan för bästa skola, nationella skolutvecklingsprogram och att föreslå nationella it-strategier för skolväsendet. I anslutning till regeringsuppdraget om att genomföra insatser för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända elever och vid behov för elever med annat modersmål än svenska, har Skolverket genomfört ett antal insatser. I Samverkan för bästa skola har Skolverket beslutat om insatser och tecknat överenskommelser med 19 huvudmän. En genomförandeplan för att ta fram nationella skolutvecklingsprogram har presenterats samtidigt som bl.a. de nationellt prioriterade utvecklingsinsatserna Matematiklyftet, Naturvetenskap- och tekniksatsningen och Läslyftet har löpt på under året. För de nationella it-strategierna ska en genomförandeplan redovisas i början av 2016.

Professionsutveckling

Skolverkets utbildnings- och fortbildningsinsatser för skolpersonal har fortgått under året och haft många deltagare.

Hantering av statliga stöd och bidrag

Stöd och bidrag har betalats ut till skolhuvudmän och andra organisationer för bl.a. inrättande av karriärtjänster, kompetensutveckling för lärare, olika stöd för lärande på arbetsplatser och extra platser inom kommunal vuxenutbildning.

Utbildningsinformation

Webbplatsen Skolverket.se är navet i Skolverkets kommunikation och antalet besök ökar stadigt och antal nedladdade pdf-filer har ökat för andra året i rad. Skolverkets upplysningstjänst har svarat på frågor, gett information till lärare, rektorer, elever, föräldrar m.fl. via telefon, e-post, digital kundtjänst, chattar, sociala medier och brev. Under året har Skolverket startat en stöddlinje för skollärare och lärare som har frågor om nyanlända elever. En annan nyhet är fråge- och svarsforumet för elever och föräldrar om bedömning och betyg.

Legitimation för lärare och förskollärare

Under året har ett mycket omfattande arbete genomförts i syfte att effektivisera legitimationsverksamheten och korta handläggningstiderna i legitimationsärenden. De åtgärder som vidtagits har resulterat i att Skolverket under 2015 fattat 59 200 beslut om lärar- och förskollärläggning. Verksamheten har nu en genomsnittlig handläggningstid som understiger fyra månader med undantag för ärenden som avser lärare med en utländsk examen eller utländsk utbildning.

Övrig rapportering

Skolverket har varit aktivt i en mängd andra viktiga samhällsfrågor som funktionshinderpolitik, hållbar utveckling, jämställdhet, mänskliga rättigheter och barnkonventionen.

Analys av utvecklingsinsatsernas resultat

Skolverket har under året genomfört en mängd aktiviteter inom verksamhetsområdet skolutveckling. Ett flertal satsningar har handlat om utbildningsinsatser, fortbildningsinsatser eller kompetensutveckling för huvudmän, rektorer och lärare. Några har byggt på kollegialt lärande, andra på ett antal seminarier eller en konferens medan vissa har handlat om att ge tillstånd eller att fördela statsbidrag.

Myndigheten mottog i juli månad ett uppdrag om att ta fram och genomföra nationella skolutvecklingsprogram riktade till huvudmän och skolor. Skolverket har under andra halvan av året arbetat med att upprätthålla de pågående utvecklingsinsatserna och samtidigt ta fram genomförandeplanen¹ samt förbereda för de kommande nationella skolutvecklingsprogrammen.

Skolverket har tidigare identifierat ett flertal faktorer som påverkar om en insats blir framgångsrik; förutsättningarna och upplägget från regeringen, Skolverkets hantering av insatsen, syftet och skolornas förutsättningar att ta emot och genomföra insatsen. Några framgångsfaktorer som verkar gälla generellt är att insatsen:

- är långsiktig
- riktas till alla nivåer i styrkedjan
- bygger på ett eget identifierat behov
- är flexibel så att huvudmannen eller skolan själv kan välja när man vill delta i en satsning
- kan förstärka eller komplettera ett redan pågående utvecklingsarbete
- riktar sig till ett lärarkollegium snarare än till enskilda lärare
- ligger nära det dagliga arbetet i skolorna

Förutom att prioritera bland Skolverkets utvecklingsinsatser måste huvudmän och skolor förhålla sig till en rad andra aktörers styrning, stöd, information, riktlinjer och kontroll. Med många aktörer innebär det att respondenter i utvärderingar har svårt att tydligt härleda varifrån de tillgodogjort sig en viss kunskap. Det blir därmed svårt för utvärderare att särskilja den påverkan som Skolverkets satsning har haft från andra statliga, regionala och lokala initiativ. I de samråd som genomförts i samband med arbetet med uppdraget om de nationella skolutvecklingsprogrammen har det framkommit att modellen som används inom Läslyftet och Matematiklyftet har upplevts som lyckosam. I framtagandet av kommande utvecklingsinsatser används därför ofta den modellen.

¹ Delredovisning av uppdraget om nationella skolutvecklingsprogram (Dnr 2015:899)

Skolverksamhetens kostnader och intäkter

Resultatredovisningen i Skolverkets årsredovisning 2015 är strukturerad utifrån myndighetens huvudsakliga uppgifter. De första fem huvudsakliga uppgifterna härrör från instruktionen (2011:555). Den sjätte, lärarlegitimation, är en förordningsstyrd uppgift för myndigheten sedan november 2010. Skolverket har valt att dela in de huvudsakliga uppgifterna i tolv prestationstyper. Redovisningen följer denna struktur.

TABELL 2. Indelning av verksamheten

Huvudsaklig uppgift	Prestationstyp
1. Uppföljning och utvärdering	Nationell uppföljning
	Nationell utvärdering och utredning
	Internationella studier
2. Styrning	Styrdokument
	Nationellt provsystem
3. Nationell skolutveckling	Nationellt prioriterad fortbildning
	Rektorsutbildning
	Forskningsspridning
	Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser
4. Hantering av statliga stöd och bidrag	Statsbidrag
5. Utbildningsinformation	Utbildningsinformation
6. Lärarlegitimation	Lärarlegitimation

Verksamhetens kostnader och intäkter per huvudsaklig uppgift

I tabell 3 nedan redovisas myndighetens verksamhetskostnader inklusive overhead (OH) uppdelat på de sex huvudsakliga uppgifterna. Skolverket fördelar i huvudsak ut OH med lönekostnader som grund. Lärarlegitimation utgör ett undantag då verksamheten belastas med direkta definierade OH-kostnader. Fördelningsgrunden utgörs av såväl lönekostnader som direkt hänförs till aktuella aktiviteter som lönekostnader beräknade utifrån tidredovisning. Under 2015 utgör lönekostnader som direkt hänförs till aktuella aktiviteter en större andel av fördelningsgrunden än tidigare. Lönekostnaderna används sedan som nyckel för att fördela gemensamma kostnader på respektive prestationstyp.

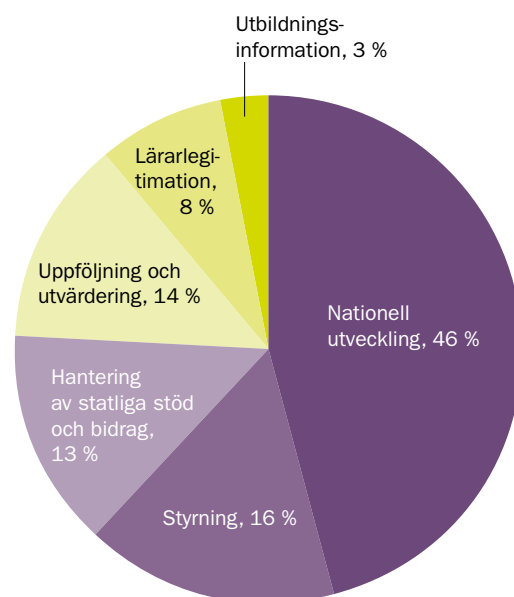
Skolverkets verksamhetskostnader uppgår till 1 308 mnkr år 2015 jämfört med 1 295 mnkr 2014, vilket motsvarar 1 procents ökning.

Utveckling och styrning

utgör stora delar av verksamheten

Av tabell 3 och figur 1 framgår att Skolverket lade 46 procent av sina verksamhetskostnader på nationell utveckling år 2015. Styrning utgjorde 16 procent av

FIGUR 1. Verksamhetskostnader år 2015 per huvudsaklig uppgift

verksamhetskostnaderna, uppföljning och utvärdering utgjorde 14 procent, hantering av statliga stöd och bidrag 13 procent, lärarlegitimation 8 procent och utbildningsinformation 3 procent. Nationell utveckling har ökat något jämfört med föregående år. Ökningen är en effekt av både ökade och minskade uppdrag, men kan främst hänföras till nya uppdrag avseende stöd till skolhuvudmännen i deras arbete att kartlägga nyanlända elevers kunskaper och samverkan för bästa skola. Även Uppföljning och utvärdering har ökat något vilket främst hänförs till ökade kostnader för uppföljning av grundskolan och gymnasieskolan samt egeninitierade utvärderingar och utredningar. Samtidigt har utbildningsinformation och lärarlegitimation minskat något. Minskade kostnader för utbildningsinformation beror främst på invärdering av varulager avseende publikationer medan minskade kostnader för lärarlegitimation kan hänföras till minskade konsultkostnader och minskade kostnader för it-förvaltning.

Från och med 2015 fördelar Skolverket även verksamhetens intäkter på huvudsakliga uppgifter (tabell 4), vilket är enligt gällande regelverk. Jämförelsetal avseende intäkter för 2014 och 2013 saknas. Av tabellen framgår verksamhetens intäkter 2015 uppdelat på intäkter av anslag, bidrag och övriga intäkter. Intäkterna skiljer sig från verksamhetens kostnader med -17,3 mnkr vilket avser avskrivningar av anläggningstillgångar som finansierats med anslag vid anskaffningstillfället, och därför genererar en kapitalförändring i samband med att avskrivningar sker.

I tabell 5 redovisas verksamhetskostnader fördelade på prestationstyper. Som framgår av tabellen har respektive prestationstyps andel av totala verksamhetskostnader endast förändrats marginellt jämfört med föregående år.

Verksamhetens kostnader per huvudsaklig uppgift och skolform

Fördelningen av verksamhetskostnader på olika huvudsakliga uppgifter och skolformer beror till största delen på vilka uppdrag regeringen har gett till myndigheten. Av tabell 6 framgår att Skolverkets verksamhet till stor del avser grundskola och gymnasieskola. Av verksamhetskostnaderna lades 61 procent på dessa skolformer

2015. Fördelningen på skolformer är i stort densamma inom de olika huvudsakliga uppgifterna med några få undantag. Av verksamhetskostnaderna för den huvudsakliga uppgiften Lärarlegitimation avser 40 procent gymnasieskola, och Utbildningsinformation har 2015 haft en lägre andel kostnader avseende grund- och gymnasieskola då drygt hälften varit skolformsövergripande.

TABELL 3. Verksamhetens kostnader per huvudsaklig uppgift enligt instruktion (inkl OH)

	2015	2015	2014	2014	2013	2013
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Uppföljning och utvärdering	179,6	14	151,3	12	145,6	11
Styrning	211,8	16	227,4	18	237,1	19
Nationell skolutveckling	595,1	46	574,2	44	566,4	44
Hantering av statliga stöd och bidrag	174,6	13	158,0	12	163,5	13
Utbildningsinformation	43,4	3	57,8	4	35,4	3
Lärarlegitimation	103,2	8	125,9	10	131,8	10
Summa verksamhetens kostnader	1 307,7	100	1 294,6	100	1 279,8	100

TABELL 4. Verksamhetens intäkter 2015 per huvudsaklig uppgift, mnkr

Huvudsaklig uppgift enligt instruktion (inkl OH)	Anslag	Bidrag	Övriga	Summa
Uppföljning och utvärdering	177,0	0,5	-	177,4
Styrning	152,5	-	58,3	210,8
Nationell skolutveckling	576,2	13,7	2,0	591,9
Hantering av statliga stöd och bidrag	172,8	-	0,1	172,9
Utbildningsinformation	35,4	0,1	7,4	42,9
Lärarlegitimation*	94,1	-	0,3	94,4
Summa verksamhetens intäkter	1 208,0	14,3	68,2	1 290,4

* Inkluderar finansiering från Skolverkets förvaltningsanslag 600 tkr (varav lärarnas ansvarsnämnd 388 tkr)

TABELL 5. Verksamhetens kostnader per prestationstyp

	2015	2015	2014	2014	2013	2013
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Nationell uppföljning	92,7	7	82,2	6	73,9	6
Nationell utvärdering och utredning	55,3	4	35,6	3	42,3	3
Internationella studier	31,6	2	33,6	3	29,4	2
Styrdokument	39,3	3	51,1	4	59,8	5
Nationellt provsystem	172,4	13	176,2	14	177,3	14
Fortbildning	236,0	18	234,2	18	249,7	20
Rektorsutbildning	83,4	6	75,9	6	82,4	6
Forskningsspridning	9,9	1	10,3	1	12,1	1
Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser	265,7	20	253,9	20	222,2	17
Statsbidrag	174,6	13	158,0	12	163,5	13
Utbildningsinformation	43,4	3	57,8	4	35,4	3
Lärarlegitimation	103,2	8	125,9	10	131,8	10
Summa verksamhetens kostnader	1 307,7	100	1 294,6	100	1 279,8	100

Verksamhetens kostnader per uppdrags- och verksamhetstyp på förvaltningsanslaget

Skolverket ska redovisa hur stor del av utgifterna på anslaget 1:1 Statens skolverk som använts för uppdrag som getts i regleringsbrev respektive i särskild ordning och för egeninitierad verksamhet samt hur utgifterna på anslaget fördelas på uppföljning och utvärdering, styrning och utveckling och andra relevanta områden. Den verksamhet som Skolverket klassificerar som egeninitierad utförs med anledning av myndighetens instruktion, och ingår inte i något av de specifika regeringsuppdrag som gäller för ett visst år. I det följande används begreppet instruktionsstyrd verksamhet istället för egeninitierad. Om man ser till Skolverkets totala verksamhetskostnader utgör andelen instruktionsstyrd verksamhet 11 procent 2015 (8 procent 2014). Skolverkets verksamhet är därmed till en mycket stor del, 89 procent, styrd av specifika regeringsuppdrag.

Enligt regleringsbrevet ska Skolverket redovisa motsvarande vad gäller verksamhetskostnaderna på förvaltningsanslaget (anslag 1:1). Detta redovisas i tabellen nedan.

Av utgifterna på förvaltningsanslaget har 68 procent avsett regeringsuppdrag 2015. Andelen medel som använts för instruktionsstyrd verksamhet var 32 procent. Motsvarande andelar 2014 var 81 respektive 19 procent. Andelen av förvaltningsanslaget som gått till instruktionsstyrd verksamhet har således ökat vilket bland annat beror på att internationella studier,

som i huvudsak avser instruktionsstyrd verksamhet, från och med 2015 finansieras från Skolverkets förvaltningsanslag.

Den verksamhet som redovisas som instruktionsstyrd utgörs till stora delar av Skolverkets upplysningstjänst, internationella studier och olika utvärderingsstudier och delar av den nationella uppföljningsstatistiken på skolområdet.

Intäkter

Totalt uppgår andra intäkter än sådana av anslag och bidrag till 68,2 mnkr år 2015 (2014: 64,6 mnkr, 2013: 63,7 mnkr, 2012: 55,7 mnkr). Den största delen av intäkterna, 58,3 mnkr, avser försäljning av nationella prov. Dessa intäkter har ökat jämfört med tidigare år, vilket förklarar ökningen i myndighetens totala intäkter. Myndigheten har också haft övriga intäkter på 9,9 mnkr där den största posten är försäljning av publikationer (7,4 mnkr).

Transfereringar

Skolverkets transfereringar ingår inte i tabellerna ovan eftersom det inte skulle ge en rättvisande bild av fördelningen mellan de huvudsakliga uppgifterna. Under 2015 uppgick kostnaderna för transfereringar till 9 528 mnkr enligt resultaträkningen. Huvuddelen (90 procent) av dessa fördelas inom ramen för myndighetens hantering av statliga stöd och bidrag, exempelvis maxtaxa med 3 607 mnkr, motsvarande 38 procent.

TABELL 6. Verksamhetens kostnader per huvudsaklig uppgift och skolform

2015	Uppföljning och utvärdering		Styrning		Nationell utveckling		Statsbidrag		Utbildningsinformation		Lärarlegitimation		Totalt	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Förskola	5,3	3	1,8	1	58,1	10	19,3	11	0,0	0	10,3	10	94,8	7
Fritidshem	4,0	2	0,1	0	0,6	0	0,9	1	0,0	0	2,1	2	7,8	1
Förskoleklass	2,3	1	0,5	0	2,9	0	7,1	4	0,1	0	1,0	1	14,0	1
Grundskola	62,6	35	79,8	38	227,1	38	95,7	55	4,2	10	41,1	40	510,5	39
Gymnasieskola	51,8	29	64,5	30	85,5	14	36,7	21	10,8	25	41,1	40	290,3	22
Kommunal vuxenutbildning	14,1	8	28,9	14	24,7	4	1,8	1	1,5	3	1,0	1	72,1	6
Särskild utbildning för vuxna	0,0	0	1,1	1	11,2	2	1,5	1	0,1	0	1,0	1	15,0	1
Utb i svenska för invandrare	0,1	0	13,3	6	7,3	1	2,4	1	1,2	3	1,0	1	25,4	2
Grundsärskola	1,5	1	1,1	1	15,1	3	2,8	2	0,5	1	1,0	1	22,0	2
Specialskola	0,3	0	2,8	1	2,5	0	0,7	0	0,3	1	1,0	1	7,5	1
Sameskola	0,3	0	1,1	1	2,6	0	1,2	1	0,2	1	1,0	1	6,5	1
Gymnasiesärskola	5,7	3	4,0	2	13,6	2	3,0	2	0,9	2	1,0	1	28,3	2
Skolformsövergripande	31,5	18	12,6	6	143,9	24	1,4	1	23,7	55	0,4	0	213,5	16
Totalt	179,6	100	211,8	100	595,1	100	174,6	100	43,4	100	103,2	100	1 307,7	100

TABELL 7. Verksamhetens kostnader per uppdrags-/verksamhetstyp på anslag 1:1

	2015		2014		2013	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Regeringsuppdrag regleringsbrev	392,8	68	429,0	81	381,4	80
Instruktionsstyrd verksamhet	182,3	32	102,0	19	94,2	20
Totalt	575,1	100	531,0	100	475,6	100

TABELL 8. Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift på anslag 1:1

Fördelning per huvudsaklig uppgift	2015	2015	2014	2014	2013	2013
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Uppföljning/Utvärdering	221,2	38	162,7	31	151,4	32
Styrning	217,4	38	221,7	42	213,2	45
Nationell utveckling	79,9	14	81,4	15	61,3	13
Statsbidrag	16,0	3	14,3	3	12,1	3
Utbildningsinformation	39,9	7	47,6	9	28,4	6
Lärolegitimation	0,6	0	3,3	1	9,1	2
Totalt	575,1	100	531,0	100	475,6	100

Myndighetens totala kostnader för 2015, det vill säga både verksamhetskostnader och transfereringar, har uppgått till 10 836 mnkr.

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet där avgifterna ej disponeras

Skolverket tar ut en offentligrättslig avgift för ansökningar om lärarlegitimation m.m. enligt Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare. För avgiften gäller det ekonomiska målet om full kostnadstäckning. Finansiering utöver avgifter sker med anslag 1:5.3. Skolverket tar inte ut avgift för ärenden där den sökande har examen utfärdad innan 1 juli 2011, med stöd i Förordning (2011:326), Övergångsbestämmelserna, punkt 5. Dessa bestämmel-

ser hänvisar vidare till Lag (2010:801) om införande av skollagen, § 34, där detta framgår.

Utfall intäkter är högre jämfört med budget. Avvikelsen beror på att fler ansökningar än beräknat inkommit för vilka Skolverket tar ut en handläggningsavgift. Inbetalda avgifter för legitimationsansökningar där handläggning av ärendet inte påbörjats redovisas som förutbetalda intäkter. Utfall kostnader överskrider budget på grund av att fler avgiftsbelagda ansökningar inkommit, men är inte proportionerlig mot intäktsökningen på grund av att stora insatser har gjorts under 2015 för att effektivisera handläggningen. Genomsnittskostnaden för ett ärende 2015 var 1 541 kr, vilket är en minskning med 2 759 kr jämför med 2014. Under 2015 avslutades nästan dubbelt så många ärenden som 2014, beroende på att Skolverket tog krafttag för att komma tillrätta med de långa handläggningstiderna.

TABELL 9. Avgiftsbelagd verksamhet där avgifterna ej disponeras (tkr)

	Över-/underskott t.o.m. år 2013	Över-/underskott år 2014 ¹	Budget intäkter 2015	Utfall intäkter 2015	Budget kostnader 2015	Utfall kostnader 2015	Utfall resultat 2015	Ackumulerat resultat 2015
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet</i>								
2552 Lärarlegitimationer	12	- 33 938	15 750	19 257	23 650	24 457	- 5 200	- 39 126
Summa	12	- 33 938	15 750	19 257	23 650	24 457	- 5 200	- 39 126

Uppföljning
och utvärdering

SKOLVERKET HAR enligt skollagen och sin instruktion ansvar för att följa upp och utvärdera skolväsendet samt vissa övriga utbildningar och annan pedagogisk verksamhet. Vidare ansvarar Skolverket för officiell statistik enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Skolverket ska redovisa de uppföljningsstudier, utvärderingar och förändringar av uppföljningssystemet som har genomförts samt det pågående arbetet med internationella studier.

Nationell uppföljning

Förändringar i uppföljningssystemet

Våren 2015 publicerade Skolverket för första gången statistik som baserade sig på individuppgifter om barn och personal i förskola och pedagogisk omsorg. Utgångspunkten var att publicera mått och tabeller på samma sätt som tidigare år, men att även dra nytta av de individbaserade uppgifterna. Skolverket har t.ex. redovisat fler bakgrundsvariabler samt infört nya variabler såsom genomsnittligt antal barn i småbarns-avdelning. Inför motsvarande uppgiftsinsamling hösten 2015 har Skolverket bland annat arbetat med att förenkla för uppgiftslämnarna.

Statistik om förekomst av åtgärdsprogram, enskilt särskilt stöd, särskild undervisningsgrupp, anpassad studiegång samt studiehandledning på modersmål baserat på uppgifter på elevnivå publicerades för första gången i oktober 2015. Statistik om planerad undervisningstid i grundskolan publicerades för första gången hösten 2015. Uppgifterna har samlats in sedan läsåret 2011/12. Under 2015 förenklades insamlingen så att kommunerna har möjlighet att lämna uppgifterna centralt istället för enhetsvis.

Statistiska centralbyrån (SCB) har sett över hur insamlingen av olika elevuppgifter från obligatoriska skolan kan samordnas i syfte att underlätta för uppgiftslämnarna samt effektivisera statistikproduktionen. SCB har också utvecklat återrappporter till huvudmännen för att underlätta granskning av de lämnade uppgifterna.

Insamlingen av berättigade respektive deltagande elever i modersmålsredovisning har skärpts så att även skolenheter utan berättigade elever måste svara i syfte att kontrollera bortfallet.

I redovisningen av resultaten i grundskolan har tidigare elever med okänd bakgrund ingått i kategorin svensk bakgrund. Från och med redovisningen av resultaten 2014/15 utgör elever med okänd bakgrund en separat redovisningsgrupp. Det beror främst på att andelen elever med okänd bakgrund har ökat under senare år och till stor del utgörs av elever som ännu inte fått personnummer.

Lsåret 2012/2013 utökades ämnesproven i årskurs 6 med natur- och samhällsorienterande ämnen. Lsåret 2014/15 beslutade regeringen att dessa ämnesprov

skulle bli frivilliga för skolorna att genomföra. I och med att proven blivit frivilliga samlar Skolverket inte längre in resultaten till den officiella statistiken. Från och med läsåret 2014/15 redovisas därmed ingen statistik över nationella prov i natur- och samhällsorienterande ämnen i årskurs 6.

Från och med läsåret 2013/14 har elever som läser moderna språk som språkval möjlighet att lägga till det ämnet till övriga 16 ämnen i meritvärdet för att söka in till nationella program med totalt 17 ämnen. På nationell nivå har statistiken av genomsnittligt meritvärde om 16 ämnen utökats till 17 ämnen sedan 2013/14. För läsåret 2014/15 har redovisningen av genomsnittligt meritvärde i databasen SIRIS om 16 ämnen ersatts med 17 ämnen.

Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) har under 2015 slutit en överenskommelse om att SPSM ska leverera statistik om hur många elever som har deltagit i varje ämnesprov och delprov per årskurs.

Skolverket har under året tagit hem statistikproduktionen från SCB över elever och lärare i svensk utlandsundervisning. Statistiken baseras på uppgifter från statsbidragsansökningar.

På försök genomfördes en extra insamling av sökande till gymnasieskolan i februari 2015. Uppgifterna kommer att jämföras med den reguljära insamlingen av sökande och antagna per 1 juli i syfte att utvärdera vilket mätillfälle som är bäst ur ett användarperspektiv.

I februari 2015 publicerades ny betygsstatistik över den första årskull elever som lämnade den reformerade gymnasieskolan, Gy 2011. Statistiken var ett komplement till den övergripande statistiken om gymnasieexamen, grundläggande behörighet, genomströmning på tre år etc. som publicerades i december 2014. I februari redovisades statistik över betyg i ämnena svenska, engelska, matematik och moderna språk samt programgemensamma ämnen.

I december 2015 publicerades betygsstatistik över den andra årskullen elever som lämnade den reformerade gymnasieskolan. I denna publicering ingår nya tabeller över övergångar från gymnasieskolan till högskola för första årskullen elever som lämnade den reformerade gymnasieskolan.

I juni publicerades för första gången uppgifter om distansundervisning i utbildning i svenska för invandrare (sfi) liksom resultat från nationella prov i den kommunala vuxentutbildningen på gymnasial nivå.

Skolverket har inlett arbetet med att utveckla kvaliteten på statistiken utöver de specifika förändringar som har nämnts ovan. Bland annat har förberedelser gjorts för att standardisera variabler mellan olika skolformer och statistikprodukter. Parallellt har ett arbete inletts med att dokumentera måtten i statistiken och att ta fram ett produktionssystem för tabellframställning. Under året har också en översyn gjorts kring vilka redovisningsindelningar av enskilda huvudmän som är möjliga att tillämpa på den officiella statistiken. En

förstudie har gjorts om vilka möjligheter som finns att förbättra statistikpubliceringen på Skolverkets webbplats givet de nuvarande tekniska förutsättningarna.

I syfte att förbättra uppföljningen av invandrade elever har Skolverket inlett en översyn av vilka möjligheter det finns att identifiera eleverna i statistiken innan de har blivit folkbokförda. Genom att till exempel bjuda in de största systemleverantörerna och SCB kan Skolverket diskutera tekniska lösningar i ett brett forum. Därutöver förs diskussioner med Migrationsverket och andra berörda myndigheter.

Skolenhetsregistret

Under året har Skolverket fortsatt moderniseringen av skolenhetsregistret. Kommunerna har getts möjlighet att lämna uppgift om "skola" för varje skolenhet i syfte att underlätta för användarna av det nationella informationssystemet för skolväsendet. Uppgifterna om fristående skolenheter baseras på Skolinspektionens tillståndsbeslut. Skolenhetsregistret förvaltas av SCB, som lägger in uppgifterna om den nystartade eller utökade fristående skolan i skolenhetsregistret. SCB får även information om konkurser från Skolinspektionen. Från Skolinspektionens beslut hämtas också huvudmannens organisationsnummer. Med hjälp av organisationsnumret hämtas huvudmannens namn, juridisk form och kontaktuppgifter från SCB:s företagsdatabas. Huvudmännen ombeds aktualisera uppgifterna i skolenhetsregistret inför varje nytt läsår. Därutöver har de möjlighet att när som helst uppdatera informationen via en webbportal. Skolenhetsregistret uppdateras dagligen med aktuella uppgifter från företagsdatabasen.

Utveckling av lärarregistret

Våren 2015 publicerades för första gången officiell statistik över andel lärare i skolan med lärarlegitimation och behörighet i de ämnen de undervisar i. I databasen SIRIS redovisas motsvarande statistik för grund- och gymnasieskolan ned till skolenhetsnivå. I augusti gjordes en extra publicering över kombinationen undervisningsämne och lärarlegitimation baserat på uppgifter om legitimation i lärar- och förskollärarregistret till och med mitten av augusti.

Inför insamlingen till lärarregistret hösten 2015 har flera justeringar gjorts. För gymnasieskolan utökas insamlingen med undervisningsämnena företags ekonomi, juridik, dans, klassisk grekiska, latin, teater, estetisk kommunikation, konst och kultur, mediekommunikation, människans språk, pedagogik, programmering, sociologi samt webbt teknik. För gymnasieskolan utökas insamlingen med yrkesämnens områden: administration – handel och varuhantering, fastighet – anläggning och byggnation, fordonsvård och godshantering, hantverk och produktion, hotell – restaurang

och bageri, hälsa – vård och omsorg, skog – mark och djur, estetisk verksamhet, samhälle – natur och språk samt individuella program.

Kommunala aktivitetsansvaret

I oktober avrapporterades regeringsuppdraget att stödja kommunerna gällande register och statistik samt dokumentation av kommunernas insatser för ungdomar som omfattas av kommunernas aktivitetsansvar, UI-17. En modell för uppgiftsinlämning var på plats 1 januari 2015. Uppdragsredovisningen bygger till stor del på uppgifter som kommunerna lämnat första halvåret 2015. I redovisningen görs en samlad bedömning över möjligheterna att presentera nationell statistik samt vilket stöd kommunerna är i behov av för att fullgöra aktivitetsansvaret. Parallellt har Skolverket under 2015 även arbetat fram Allmänna råd med kommentarer om kommunernas aktivitetsansvar.

Uppföljningsstudier

I detta avsnitt redovisas de uppföljningsstudier som har avrapporterats under 2015. Liksom tidigare år är merparten av uppföljningsstudierna regeringsuppdrag.

Vuxnas etablering på arbetsmarknaden

I december avrapporterades uppdrag *UU-11 om att löpande följa upp och analysera sysselsättning eller annan aktivitet efter avslutade studier inom kommunal vuxenutbildning och utbildning i svenska för invandrare*.

Uppdraget har genomförts som en registerstudie och resultaten redovisas i en rapport samt i sammanfattande tabeller och en kortfattad PM.

Skillnad mellan provbetyg och ämnesbetyg samt kursbetyg

Resultat från samtliga nationella prov har samlats in och statistiken för grund- och gymnasieskolan har publicerats på samma sätt som tidigare år. I juni publicerades för första gången statistik över resultat från nationella prov inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

I april redovisades *regeringsuppdrag UU-06 om skillnader mellan provresultat och betyg i grundskolans årskurs 6 och 9*. Rapporten innehåller en analys av den statistik som Skolverket har tagit fram över jämförelsen mellan provresultat och betyg samt en analys av resultaten från Skolinspektionens omrättning jämfört med nettoavvikelse mellan prov- och slutbetyg.

I juni avrapporterades den del av uppdraget som gäller skillnaderna mellan provresultat och kursbetyg i gymnasieskolan. Denna rapport baseras främst på data från läsåret 2013/2014.

Utveckling av statistiken om skolväsendet för vuxna

I maj avrapporterades uppdrag UI-13 att redovisa hur den statistik som Skolverket publicerar avseende skolväsendet för vuxna kan utvecklas och förbättras. Förslagen syftar till en utvecklad uppföljning utifrån de nationella styrdokumenterna samt förbättringar vad gäller definitioner av rapporterade uppgifter och statistikens publicering.

Totala kostnader för förskolan, fritidshemmet, annan pedagogisk verksamhet, skola och vuxenutbildning

I juli avrapporterades uppdrag UU-04 om preliminära kostnader. Rapporten omfattar för första gången både offentliga och enskilda huvudmän.

Indikatorer på ungdomars levnadsvillkor

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor har utvecklat en databas för statistik om ungdomars levnadsvillkor, vilken togs i bruk under 2015. Våren 2015 levererade Skolverket statistik till den ovan nämnda databasen.

Lärarprognos

I juni redovisades uppdrag 2014/4128/S om att utarbeta en prognos över behovet av olika lärarkategorier. Skolverket gav prognosinstitutet vid SCB i uppdrag att ta fram prognosen baserat på registerdata och antaganden som Skolverket fastställt i samarbete med Universitetskanslersämbetet. Syftet med prognosen är bl.a. att ge universitet och högskolor ett förbättrat underlag för dimensioneringen av sina lärar- och förskollärarytbildningar.

Beskrivande data

Skolverkets årliga rapport *Beskrivande data* (rapport 420) publicerades i april. Förutom den övergripande beskrivningen av svensk förskola, skola och vuxenutbildning innehåller rapporten ett fördjupningskapitel som i år belyser skillnader mellan landets grundskolor.

Betyg i moderna språk

I samband med publiceringen av gymnasieskolans betygsstatistik i februari publicerades även en fördjupning om moderna språk där den första avgångskullen från den reformerade gymnasieskolan, Gy 2011, jämfördes med avgångskullen 2013 som studerat enligt Lpf94.

Uppföljning av introduktionsprogrammets första kull

I april publicerades en fördjupning av introduktionsprogrammets första kull som började hösten 2011,

dnr 2014/55. Baserat på registeruppgifter om studier och studieresultat följs eleverna upp fyra år efter utbildningsstart.

Föräldrars syn på förskolan

I juni publicerades en fördjupning som beskriver föräldrarnas syn på förskolan och hur den skiljer sig åt mellan landets kommuner. Uppgifterna bygger främst på Skolverkets föräldraundersökning från 2012 men även på Skolverkets officiella statistik från samma år.

Nationell utvärdering och utredning

Utvärderingsstudier

I detta avsnitt redovisas de utvärderingsstudier som har publicerats under 2015.

Uppföljning och analys av gymnasieskolan

Skolverket har sedan fyra år tillbaka haft regeringsuppdraget att löpande följa upp och analysera den reformerade gymnasieskolan, uppdrag U2. Syftet är att genom uppföljning och analys av utvecklingen inom gymnasieskolans olika program tillhandahålla en aktuell och sammanhållen beskrivning, dels av situationen inom de olika programmen, dels i en jämförelse mellan programmen. Målet är att ge regeringen ett gediget underlag för att kunna följa och bedöma utvecklingen i gymnasieskolan, och att besvara uppdraget i form av publiceringsbara rapporter avsedda för en bredare målgrupp. Uppdraget efterfrågar en tydlig och samlad redovisning per gymnasieprogram som ska redovisas årligen. I april 2015 redovisades uppdraget i form av sådan programvis uppföljning och analys. Redovisningen byggde på Skolverkets uppföljningsstatistik samt erfarenheter från Skolverkets arbete med nationella programråd och programreferensskolor.

Garanterad undervisningstid i gymnasieskolan

Skolverket redovisade den 25 juni 2015 ett regeringsuppdrag (2014/2465/GV) om garanterad undervisningstid i gymnasieskolan. Resultaten publicerades i rapporten *Undervisningstid och heltidsstudier i gymnasieskolan* (rapport 422). I rapporten undersöker Skolverket hur gymnasieskolor och skolhuvudmän ser till att eleverna får den garanterade undervisningstiden på nationella program och heltidsstudier på introduktionsprogrammen. Rapporten är ett kunskapsunderlag till ett sedan tidigare aviserat uppdrag till Skolverket om hur en starkare styrning av undervisningstiden skulle kunna utformas.

Att planera för barn och elever med funktionsnedsättning

Skolverket har publicerat en sammanställning av forskning, utvärdering och inspektion rörande skolors pedagogiska och organisatoriska arbete för barn och elever med funktionsnedsättning. Kunskapsöversikten, *Att planera för barn och elever med funktionsnedsättning*, är ett åtagande inom ramen för Skolverkets sektorsansvar för funktionshinderspolitiken inom utbildningsområdet.

Icke-kognitiva kompetenser

Skolverket har i enlighet med myndighetens instruktion genomfört en observationsstudie i fem förskolor med det övergripande syftet att öka kunskapen om hur förskolan kan främja barns utveckling av förmågor såsom kreativitet, ansvar och empati, förmågor som enligt forskning har stor betydelse för att individer ska lyckas i utbildning och senare i livet. I september publicerades *Att utmana och stimulera barns utveckling och lärande i förskolan* (rapport 428). I studien observerar forskare pedagogers handlingar i förskolan som syftar till att skapa lust och motivation samt förutsättningar för lärande inom områdena kreativitet, empati, ansvar och genomförande, självuppfattning, tänkande och analys samt kommunikation och sociala relationer.

Utvärdering av grundskolereformernas lokala förankring

Skolverket har i enlighet med myndighetens instruktion genomfört en implementeringsstudie av 2011 års statliga reformer av grundskolan. Med intervjuer och enkäter under perioden 2011–2014 har Skolverket undersökt hur lärarna tog emot reformerna. Studiens övergripande syfte har varit att beskriva det praktiska förverkligandet av reformerna. Resultat har redovisats i en mer omfattande rapport, *Skolreformer i praktiken*, rapport 418, och en kortare sammanfattning av de mest centrala dragen.

Nationell utvärdering av bild, musik och slöjd

Skolverket har i enlighet med myndighetens instruktion genomfört en nationell ämnesutvärdering av bild, musik och slöjd i grundskolan, rapport 423–426. Utvärderingen belyser undervisningen och måluppfyllelsen i de tre ämnena i årskurserna 6 och 9, men också förutsättningarna för måluppfyllelse. Resultaten har redovisats i tre rapporter för respektive ämne och en sammanfattande analys av hela utvärderingen. Skolverket har ordnat tre webbsända seminarier om resultaten tillsammans med verksamma lärare och forskare som bistått Skolverket i utvärderingen.

Lägesbedömningen

I *Skolverkets lägesbedömning 2015*, uppdrag UU-01, redovisade myndigheten sin samlade bedömning av

situationen och utvecklingen inom förskola, skola och vuxenutbildning.

Tre övergripande utvecklingsområden pekades ut som viktiga för att möta den svenska skolans utmaningar: en undervisning som möter varje elev, rätt förutsättningar för lärare och rektorer samt en mer långsiktig styrning med ett förtydligt ansvarstagande.

Utvärdering av Mentors in Violence Prevention

Skolverket har fått regeringens uppdrag, S2015/2414/JÄM, att utvärdera programmet *Mentors in Violence Prevention* (MVP), vid användning i skolan. Programmet ska implementeras i ett antal grund- och gymnasieskolor av organisationen Män för jämställdhet. Skolverkets uppdrag är att låta en extern forskare utvärdera effekterna av programmet. Skolverket redovisade en plan för genomförande av utvärderingsuppdraget den 15 oktober 2015 till Socialdepartementet.

Samverkan om metoder för att mäta framtidskompetenser

Skolverket har deltagit i möten med styrgruppen för Sveriges Kommuner och Landstings projekt Creative Assessment Alliance.

Utvärdering av Skolverkets utvecklingsinsatser

Skolverket har under 2015 utvärderat 13 regeringsuppdrag kring nationellt prioriterade utvecklingsinsatser, fortbildning och annan kompetensutveckling för personal. Elva av dessa insatser har haft uttryckliga krav på uppföljning och utvärdering i regleringsbrev, förordningar eller uppdrag i särskild ordning. Övriga två har varit utvärderingar i enlighet med Skolverkets instruktion.

Utförarna av de olika utvärderingarna är universitet, högskolor och/eller fristående utvärderingskonsulter.

Erfarenheter från urval av Skolverkets utvecklingsinsatser 2010–2014

Skolverket har gjort en sammanställning av erfarenheterna från 19 utvecklingsinsatser som myndigheten genomfört och som utvärderats av externa utförare, *Erfarenheter från Skolverkets utvecklingsinsatser – en samlad analys av 25 utvärderingar från 2010–2014*, dnr 2015:1365. Erfarenheten från utvärderingarna är kompletterad med intervjuer med projektledare för utvecklingsinsatserna. Sammanställningen ger kunskap om vad som främjar respektive hindrar satsningarna att nå avsedda syften. Materialet är tänkt att användas vid planering av kommande utvecklingsinsatser.

TABELL 10. Sveriges nu pågående deltagande i internationella studier

	2015	2016	2017	2018
TIMSS 2015	Huvudstudie	Rapportering		
TIMSS Advanced 2015	Huvudstudie	Rapportering		
PISA 2015	Huvudstudie	Rapportering		
PIRLS 2016	Förstudie	Huvudstudie	Rapportering	
ICCS 2016	Förstudie	Huvudstudie	Rapportering	
PISA 2018		Planering	Förstudie	Huvudstudie
TALIS 2018		Planering	Förstudie	Huvudstudie

Internationella studier

Skolverket ansvarar för Sveriges deltagande i ett flertal internationella studier. Dessa organiseras av IEA² och OECD. Deltagandet innebär långsiktiga åtaganden. Av tabell 10 framgår i vilken fas de olika studierna befunnit sig under 2015: planering, förstudie, huvudstudie och rapportering.

Inriktningen på de internationella studierna kan sammanfattas på följande sätt.

- IEA TIMSS är en studie av kunskaper i matematik och naturvetenskap i årskurserna 4 och 8. Studien genomförs vart fjärde år sedan 2003.
- IEA TIMSS Advanced undersöker gymnasieelevers kunskaper i avancerad matematik och fysik. Den riktar sig till elever som går tredje året på naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet.
- IEA PIRLS studerar läsförmåga hos elever i årskurs 4. Sedan 2001 har studien genomförts vart femte år.
- IEA ICCS är en studie om demokrati- och samhällsfrågor. Studien vänder sig till grundskoleelever i årskurs 8.
- OECD PISA studerar 15-åringars kompetens inom områdena läsförståelse, matematik och naturvetenskap.
- OECD TALIS är en enkätstudie som vänder sig till lärare och rektorer och samlar in internationellt jämförbar data om undervisnings- och lärmiljöer.

Under året har huvudstudier genomförts i TIMSS och TIMSS Advanced samt PISA. Huvudstudierna har fallit väl ut. PISA-provet genomfördes denna gång helt digitalt.

I arbetet med att strategiskt utveckla de internationella studierna har Skolverket representerat Sverige vid årets möte i IEA:s General Assembly som är det övergripande organet för IEA:s studier. Skolverket har också representerat Sverige i PISA Governing Board som är PISA:s beslutsorgan med representanter från samtliga deltagande länder. Skolverket har även representerat Sverige i PISA Strategic Development Group som är ett organ som tar fram underlag för PISA Governing Board.

För att öka kunskaperna om hur verksamheterna har utvecklats i förhållande till de nationella målen har Skolverket genomfört fördjupande analyser av data från de internationella studierna. Rapporten *Svenska rektors erfarenhet i nordiskt perspektiv* bygger på data från TALIS 2013 och belyser de svenska rektorernas erfarenhet och tidsanvändning i jämförelse med rektorer i de andra nordiska länderna. I rapporten *Med fokus på matematik* redovisas en analys av samstämmighet mellan svenska styrdokument och den internationella studien PISA 2012. Rapporten *Att svara eller inte svara* analyserar svenska elevers grad av motivation och ansträngning i PISA-proven och över tid. Analysen baseras på en jämförelse med ett urval andra länder. Skolverket har också sammanfattat resultat från OECD:s rapport *Students, Computers and Learning* och kompletterat dessa med nationella analyser. Resultaten har publicerats i kortrapporten *It-användning och elevresultat i PISA 2012*.

² The International Association for the Evaluation of Educational Achievement

Styrning

MYNDIGHETEN SKA enligt instruktionen se över kursplaner, ämnesplaner, betygskriterier och kunskapskrav samt ansvara för nationella prov och slutprov. Myndigheten ska utforma styrdokument som är tydliga och kan förstås av berörda målgrupper för att bidra till en likvärdig bedömning och ökad måluppfyllelse. Enligt regleringsbrevet framgår att Skolverket även ska ange de förändringar av styrdokumenten som har genomförts.

Förskoleklass samt fritidshem

Läroplansreform förskoleklass och fritidshem inklusive övergångar

Skolverket har haft regeringens uppdrag (U2015/191/S) att utarbeta förslag till ändringar i förordningar om läroplaner i syfte att förtydliga förskoleklassens och fritidshemmets uppdrag, samt att förtydliga hur övergången mellan förskola, förskoleklass, fritidshem och skola ska ske. Förslaget redovisades till regeringen den 30 november 2015.

Läroplanstexterna gällande förskoleklassen och fritidshemmet kommer att utgöra två nya avsnitt i förordningarna om läroplanerna som gäller för förskoleklass och fritidshem.

I regeringsredovisningen föreslog Skolverket att förskoleklassens och fritidshemmets nya läroplansavsnitt delas in under rubrikerna *syfte* och *centralt innehåll*, enligt samma princip som för kurs- och ämnesplanerna.

Skolverket har anlitat arbets- och referensgrupper bestående av lärare, förskollärare, ämnesdidaktiker och forskare. Skolverket har även genomfört samråd med olika myndigheter och organisationer.

Skolverkets förslag till anpassningar i specialskolans och sameskolans läroplaner har tagits fram i samråd med företrädare för Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och Sameskolstyrelsen.

De obligatoriska skolformerna

Kunskapskrav i läsförståelse årskurs 1

Arbetet med att ta fram ett kunskapskrav i läsförståelse för årskurs 1 i ämnena svenska och svenska som andraspråk, för skolformerna grundskolan, sameskolan och specialskolan (regeringsuppdrag U2015/03529/S) har påbörjats under 2015. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 15 februari 2016. Kunskapskrav i läsförståelse i årskurs 1 ska träda i kraft den 1 juli 2016.

Kursplaner i minoritetsspråk

Den 1 april och den 8 september 2015 slutredovisade Skolverket uppdragen att ta fram förslag till kursplaner för grundskolan och grundsärskolan i ämnet modersmål för de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romani chib, som första och andra språk (U2014/5037/2 samt U/2015/03843/S). Skolverket har också utarbetat kunskapskrav för betygsstegen A, C och E för var och en av dessa kursplaner. I arbetsprocessen har företrädare för de fem nationella minoriteterna deltagit. SPSM och Sameskolstyrelsen har också getts möjlighet att lämna synpunkter. SPSM har yttrat sig i remissomgången.

Kursplanerna och kunskapskraven började gälla den 1 juli 2015. Som ett stöd för verksamheten vid införandet av de nya kursplanerna har kommentarmaterial också tagits fram och publicerats på Skolverkets webbplats.

Uppföljning av utökad undervisningstid i matematik

Skolverket har enligt regleringsbrevet i uppdrag att löpande följa upp genomförandet av reformen om utökad undervisningstid i matematik i grundskolan och motsvarande skolformer. Reformen genomfördes den 1 juli 2013 och omfattar 120 timmars utökad undervisningstid i matematik i de obligatoriska skolformerna. Syftet med reformen är att stärka elevernas kunskaper i matematik.

Skolverkets insamlade statistik visar att fördelningen av undervisningstid inte förändrats nämnvärt sedan läsåret 2013/14.

TABELL 11. Undervisningstid i matematik, antal timmar per årskurs i grundskolan. Skolverkets statistik

Ämne	Läsår	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6	Åk 7	Åk 8	Åk 9	Summa
Ma	2011/12	101	105	107	108	110	107	95	95	95	923
	2012/13	102	107	108	111	113	108	98	96	98	941
	2013/14	131	136	137	114	114	108	101	101	101	1043
	2014/15	132	136	138	114	113	108	101	100	101	1043

Under 2015 har även en fördjupningsstudie om reformen om utökad undervisningstid i matematik genomförts. Studien som bygger på intervjuer med 14 huvudmän och rektorer spridda över landet visar att implementeringen av reformen har fungerat relativt oproblematiskt, som en del av det löpande arbetet med timplanefrågor och bemanning. Den utökade undervisningstiden har i huvudsak förlagts till årskurs 1–3. Eftersom antalet timmar är begränsat så har elevernas skoldag inte förlängts i så stor utsträckning, och det har ofta funnits utrymme för att införa en utökad undervisningstid med befintlig bemanning. Reformen tycks därför inte ha stött på något direkt motstånd varken från elever, föräldrar eller från lärare. En längre skoldag kan hos vissa huvudmän som har skolor på landsbygd eller med stor geografisk spridning innebära problem med skolskjutsar. Detta kan vara en anledning till att man i vissa fall valt att sprida ut den utökade undervisningstiden över 4–6 årskurser istället för att lägga den enbart i årskurs 1–3.

Den ekonomiska kompensationen för reformen har i stor utsträckning varit osynlig för både huvudmän och rektorer. Detta upplevs enligt intervjupersonerna som relativt oproblematiskt, eftersom implementeringsarbetet framförallt har bestått av att lösa schema-lägningsfrågor, timplaneförändringar och att lägga om bemanning med hjälp av befintliga resurser. Samtidigt lyfter flera intervjupersoner fram att det finns fördelar med statsbidrag i form av "öronmärkta" pengar, som därmed blir synliga i budgetarbetet på skolenheterna.

Gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Under 2015 har Skolverket fastställt 17 nya eller reviderade föreskrifter om ämnesplaner för gymnasieskolan varav ca en tredjedel även gäller för komvux på gymnasial nivå. Vidare har 4 reviderade föreskrifter fastställts om ämnesplaner i gymnasiesärskolan och särsvux på gymnasial nivå. Med anledning av dessa förändringar har Skolverket ändrat föreskrifterna i tre program-strukturer för gymnasieskolans nationella program och för ett program i gymnasiesärskolan.

TABELL 12. Antal föreskrifter om ämnesplaner per skolform och år

Skolform	2015	2014	2013	2012
Gymnasieskola/Komvux	17	33	33	33
Gymnasiesärskola/Särsvux	4	9	87	-

Under första halvåret 2015 har arbetet med att se över struktur och ämnesplaner för vidareutbildningen i form av ett fjärde tekniskt år slutförts. Ett antal ämnesexperter har varit involverade i processen. Beslut fattades under

våren och trädde i kraft den 15 juli. Skolverket har dessutom fastställt föreskrifter om poängplan.

När det gäller yrkesdansarutbildningen i gymnasieskolan har Skolverket fastställt reviderade föreskrifter om examensmål samt om kurser för yrkesdansarutbildningen.

I samråd med branschrepresentanter, Nationella programrådet för fordons- och transportprogrammet, Transportstyrelsen och experter har Skolverket genomfört revideringar av ämnesplaner, programstruktur och yrkesutgångar inom fordons- och transportprogrammet, tågteknikutbildningen och flygteknikutbildningen. Revideringsarbetet kommer till stora delar att fortsätta under 2016.

Ytterligare arbete med 13 nya och reviderade kurser är påbörjat under året. Skolverket har också inventerat och i hemställan till regeringen påpekat behovet av ändringar i ämnesplanerna för de gymnasiegemensamma ämnena.

Arbetet med att utarbeta en modell för långsiktig systematisk översyn av styrdokument har påbörjats under året och samordnas med de obligatoriska skolformerna.

Vuxenutbildning

Skolverket bedriver sedan 2014 en översyn av kursplanerna inom komvux på grundläggande nivå. I regleringsbrevet för 2015 har Skolverket fått i uppdrag att ta fram en ny kurs i svenska som andraspråk samt utveckla nationella delkurser i de kurser som omfattar mer än 200 verksamhetspoäng inom komvux på grundläggande nivå, dvs. svenska, engelska och matematik. Till Skolverkets arbete med kursplanerna har expertlärare, referenslärare och referenspersoner från olika lärosäten kopplats. Hearings har genomförts med bl.a. lärare, rektorer, myndigheter och organisationer. Arbetet fortsätter under 2016.

Implementering/utvecklingsinsatser

Skolverket ska enligt regleringsbrevet särskilt redovisa de insatser som har vidtagits för att implementera styrdokumentet och förändringar inom det nationella provsystemet samt omfattningen av insatserna.

De obligatoriska skolformerna

Implementering av kursplaner i minoritetsspråk

Implementeringen av de nyligen framtagna kursplanerna har under 2015 bestått av kontinuerlig informationsspridning via Skolverkets webbplats för nationella minoritetsspråk. Stödmaterial på svenska och minoritetsspråken har också tagits fram och publicerats

delvis på Skolverkets webbplats och delvis i tryckt form. Skolverket har dessutom presenterat kursplaner och stödmaterial på konferenser, seminarier och workshops som anordnats av målgrupperna. Skolverket har på så sätt nått ut till olika målgrupper (lärare, rektorer, huvudmän, föräldrar, lärarutbildare och lärarstudenter, kommunala samordnare, föräldrar m.fl.) med information om den nya regleringen kring modersmål och de nationella minoritetsspråken, de nya kursplanerna i nationella minoritetsspråk med tillhörande stöd- och kommentarmaterial liksom om den nya utbildnings-satsningen för modersmåls lärare i de nationella minoritetsspråken samt om fjärrundervisning.

Skolverket har samarbetat med Institutet för språk och folkminnen, Stockholms universitet, Umeå universitet, Södertorns högskola, Kulturrådet, Länsstyrelsen i Stockholms län m.fl.

Gymnasieskolan

Uppdrag om vidareutbildningen i form av ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan U2013/5041/GV

Under året har den fyraåriga försöksverksamheten avslutats för att övergå i en permanent verksamhet. Drygt 1 000 elever på 20 skolor, har tagit sin gymnasieingenjörsexamen sedan försöksverksamheten startade.

Under året har särskilda informationsinsatser genomförts i enlighet med regleringsbrevet 2015 för att stödja starten av den permanenta vidareutbildningen. Informationsmaterial har gått ut till de olika branschorganisationerna, till elever på teknikprogrammet, artiklar har skrivits i fackpress och Skolverket har medverkat vid fem branschträffar och mötesplatser för branscher och skolor.

För att stödja skolorna i det pedagogiska arbetet och det kollegiala lärandet har Skolverket genomfört tio regionala konferenser. Under våren har alla 28 nytillkomna skolor träffats och under hösten har samtliga skolor mötts i de olika regionerna. Som avslutning på året anordnades en nationell konferens i samarbete med Chalmers Tekniska Högskola. Skolverket har också tagit fram ett stödmaterial till lärare och skolledare för att stärka ett ingenjörsmässigt arbetssätt.

En informationsfilm har gjorts som visar hur förändringarna påverkar både vidareutbildningen och teknikprogrammet. För att ytterligare uppmärksamma förändringarna genomförde Skolverket vid skolstarten en chat där alla hade möjlighet att ställa frågor och få svar direkt. Arbetet med att ta fram ytterligare förkunskapskrav har pågått under hösten. De beräknas gå ut på remiss i början av 2016 och beslutas under våren.

Statsbidrag som finansierar vidareutbildningen beslutas årligen. Ett stort antal skolor sökte statsbidrag för läsåret 2015/16 och fyra år framåt. Av ca 75 sökande skolor beviljades 45 statsbidrag och av dessa är det 37 skolor som startat sin verksamhet under hösten. De som inte startat har haft svårigheter att rekrytera

elever i tillräcklig omfattning. Denna höst har ytterligare 32 nya huvudmän ansökt om statsbidrag.

Det nationella programrådet har träffats vid två tillfällen. I samband med att vidareutbildningen permanentats har dessutom nyval till det nationella programrådet genomförts. I rådet återfinns nu fler avnämare för att stärka samarbetet med t.ex. andra myndigheter, högre ingenjörsutbildning och yrkeshögskola.

Referensskolearbete

Skolverket har medverkat på kompetensutvecklingsdagar, t.ex. länsstudiedagar och vid nationella nätverks-träffar kopplade till gymnasieskolans program och informerat om program och styrdokument.

Skolverket har också utvecklat en ny modell för referensskolearbetet och har inlett ett treårigt samarbete med nya referensskolor för programmen inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Arbetet med referensskolor syftar till att följa skolornas arbete med utbildningar och styrdokument. Avsikten är att få synpunkter på Skolverkets stöd till skolorna från elever, lärare, studie- och yrkesvägledare, rektorer, huvudmän samt arbetsplatser som tar emot elever på arbetsplatsförlagt lärande. Synpunkterna som kommit fram i detta arbete blir samtidigt en del i Skolverkets årliga uppföljning av gymnasieskolan.

Implementering och stöd

Skolverket har under 2015 bildat ett nytt råd för de högskoleförberedande programmen.

En översyn har gjorts av det stödmaterial som finns kopplat till gymnasiearbetet. Översynen har bl.a. gjorts utifrån Skolinspektionens rapport efter granskning av godkända gymnasiearbeten från naturvetenskaps- och ekonomiprogrammen i utvalda kommuner. Översynen visar att det finns behov av ett utökat stödmaterial gällande vetenskapligt skrivande, bedömningsstöd och en tydligare koppling till examensmålen. Arbetet med detta pågår.

Arbetet med att implementera styrdokumentet avseende den nya gymnasiesärskolan har fortsatt under året. En stor satsning var fyra konferenser riktade till samtliga rektorer i landet för gymnasiesärskolan. Vidare har Skolverket under året genomfört en konferens med temat lärlingsutbildning inom gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna. Under det gångna året har Skolverket också medverkat som föreläsare vid ett flertal konferenser på olika platser i landet med inriktning på gymnasiesärskolan.

Dialogmöten har hållits med utbildningsanordnare/rektorer som idag bedriver *nationellt godkända idrottsutbildningar* (NIU). Syftet har varit att identifiera behov av insatser som utvecklar och kvalitetssäkrar dessa utbildningar. Dessa möten har lett fram till att Skolverket tillsammans med Riksidrottsförbundet genomfört en översyn av de krav som respektive specialidrottsförbund ställer i samband med att utbildningsanordnarna

certifieras för att få genomföra NIU. Under 2015 har Skolverket vidare initierat och medverkat vid konferenser tillsammans med 16 specialidrottsförbund (av de totalt 30 som bedriver NIU eller riksidsrottsgymnasium) samt utbildningsanordnare för NIU. Konferensernas syfte har varit att tydliggöra och förenkla certifieringsprocessen samt ett tillfälle för skolledare och samordnare att diskutera organisation och genomförande av idrottsutbildningar tillsammans med specialidrottsförbunden.

Dessutom har ett kompetensutvecklingsarbete genomförts för de tränare och instruktörer som tjänstgör vid NIU. Skolverket har under hösten 2015 tagit fram en pilotutbildning inom ämnet specialidrott. Insatsen har följt matematiklyftsmodellen och en pilotgrupp har utbildats för att under senare delen av 2015 genomföra processinriktad utbildning i seminarieform ute på ett antal idrottsgymnasier. Denna insats har under 2015 nått 12 specialidrottsförbund och följs upp i februari 2016.

Skolverket har under 2015 dessutom medverkat vid läns- och kommungemensamma studiedagar med fokus på betyg och bedömning inom ämnet idrott och hälsa.

Två seminarier med temat att undervisa nyanlända i idrott och hälsa har också genomförts.

Vuxenutbildningen

Dialogträffar

Skolverket genomför årligen dialogträffar i cirka 25 regioner då ansvariga för vuxenutbildningen, huvudmän, arbetsförmedlingen samt representanter från det regionala arbetslivet bjuds in. Tillsammans täcker dessa regioner in landets samtliga kommuner. Ett av syftena med dialogträffarna är att följa kommunernas utveckling inom vuxenutbildningens skolformer. Ett annat syfte är att informera om statsbidrag inom trainee och utbildningskontrakt samt beslutade förändringar inom skollag och förordningen om vuxenutbildningen.

Särskild utbildning för vuxna

Under hösten 2015 genomförde Skolverket sex konferenser i samverkan med SPSM. Temat var kunskapsbedömning och kvalitetsarbete. Under 2015 har ett informationsmaterial om betyg inom särskild utbildning för vuxna publicerats. Ett material om kunskapsbedömning inom utbildning motsvarande träningskolan inom särskild utbildning för vuxna är under utarbetande. Skolverket medverkade vid Lärvox-pedagogernas rikskonferens i Västerås, även då med fokus på träningskolenivån.

Stöd för gymnasieexamen inom vux

Skolverket utvecklar ett webbverktyg som underlättar för eleven och studievägledaren att planera elevens väg mot gymnasieexamen genom att visa de kurser som saknas för en gymnasieexamen, utifrån individens genomförda kurser. Verktyget garanterar riktigheten och spar

tid, framför allt för studievägledaren. Webbverktyget är färdigutvecklat och publicerat i december 2015.

Vissa skolformsövergripande insatser

Allmänna råd om särskild undervisning på sjukhus

Arbetet med framtagande av Skolverkets allmänna råd om särskild undervisning på sjukhus har påbörjats under senare delen av 2015.

Ett samrådsmöte med representanter från ett antal myndigheter och organisationer har hållits i december. Det huvudsakliga arbetet med framtagande av de allmänna råden för särskild undervisning på sjukhus kommer att fortgå under våren 2016 och planeras träda ikraft vid halvårsskiftet.

Elever i behov av särskilt stöd

Det omfattande implementeringsarbetet av de allmänna råden för arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram som påbörjades 2014 fortsatte under 2015 i enlighet med regeringens uppdrag U2014/5037/S. På konferenser har Skolverket mött 1 730 rektorer och implementeringsansvariga på tio platser i landet. Konferenserna har utvärderats med hjälp av enkäter. Av ca 4 000 svarande instämde ca 75–80 procent i att konferensen gav ökad kunskap.

Skolverket har även reviderat ett stödmaterial om studiehandledning på modersmålet så att det överensstämmer med skollagens bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd. Stödmaterialet har distribuerats till samtliga skolenheter i landet med grundskola, gymnasieskola och motsvarande skolformer.

En informationsbroschyr till vårdnadshavare om skolans stödinsatser har tagits fram. Broschyren kan delas ut som information till vårdnadshavare när deras barn är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Broschyren har översatts till arabiska, engelska, somaliska, thai och dari.

Sex lärosäten har anordnat kurser om extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram. Kurserna har riktat sig till 394 personer som rektor beslutat ska ansvara för implementeringen av de allmänna råden på skolenheten. Vidare pågår utarbetandet av ett utbildningsmaterial som stöd i arbetet med att utreda en elevs behov av stöd. Utbildningsmaterialet kommer att publiceras på Skolverkets webbplats.

Skolverket har även publicerat ett s.k. studiepaket på webbplatsen som syftar till att ge en fördjupad kunskap om innehållet i de allmänna råden genom diskussioner och reflektioner för att identifiera utvecklingsområden på den egna skolenheten.

Därutöver har Skolverket genomfört fem dialogkonferenser med sammanlagt 80 deltagare under våren 2015. Målgruppen har varit de personer som fattar beslut om mottagande i varje kommun samt personal inom elevhälsan. Innehållet har varit information om bestämmelserna kring mottagande i grund- och gymnasieskolan. Samtliga konferenser har utvärderats med hjälp av enkäter. Enkätsvaren visade att ca 65–70 procent av de svarande ansåg att konferensen gav ökad kunskap.

För att stödja utvecklingen i träningsskolan mot ett ökat fokus på kunskapsinhämtande har ett stödmaterial *Kunskapsbedömning i träningsskolan* publicerats.

Det nationella provsystemet

Enligt instruktionen ska myndigheten ansvara för nationella prov och slutprov. Av regleringsbrevet framgår att Skolverket ska redovisa de förändringar av det nationella provsystemet som har genomförts.

Förändring i de nationella proven

Ny föreskrift

En ändringsföreskrift har utarbetats avseende hantering och genomförande av nationella prov, som innebär att huvudmän till fristående skolor ska bevara elevlösningar till nationella prov i tre års tid.

Ämnesprov

Regeringen beslutade i mars 2015 att ämnesproven i årskurs 6 i no- respektive so-ämnen blir frivilliga fr.o.m. våren 2015. Rektor gavs rätt att besluta om skolenheten ska genomföra de ämnesprov som enheten blivit tilldelade. Skolenheterna hade beställt de frivilliga nationella proven långt innan beslutet om frivillighet togs.

Under läsåret 2015/16 har de muntliga delproven i årskurs 6 och 9 i ämnena engelska, matematik, svenska och svenska som andraspråk flyttats från vårterminen till en avgränsad provperiod i slutet av höstterminen i syfte att minska provträngseln på vårterminen.

TABELL 13. Antal beställda elevmaterial per nationellt prov i grundskolan läsåren 2011/2012–2014/15

Grundskolan*	Ämne/Kurs	Antal beställda elevmaterial			
		2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Ämnesprov årskurs 3	Matematik	108 000	111 600	115 400	116 300
	Svenska och svenska som andraspråk	108 100	111 700	114 800	116 400
Ämnesprov årskurs 6	Engelska	101 100	104 300	106 400	111 600
	Matematik	101 000	103 800	107 600	113 100
	Svenska och svenska som andraspråk	101 000	103 800	106 100	111 400
	Biologi/fysik/kemi***	Erbjöds ej	104 100	107 500	113 000
	Geografi/historia /religionskunskap/samhällskunskap****	Erbjöds ej	104 100	106 900	112 000
Ämnesprov årskurs 9**	Engelska	123 600	114 600	115 100	116 100
	Matematik	120 200	112 800	116 500	119 100
	Svenska och svenska som andraspråk	126 800	115 000	116 100	119 700
	Biologi/fysik/kemi***	108 400	103 700	107 200	108 800
	Geografi /historia/religionskunskap/samhällskunskap****	Erbjöds ej	105 700	107 600	108 300
Totalt antal beställda elevmaterial av ämnesproven per läsår		998 200	1 295 200	1 327 200	1 365 800

* Sameskolan genomför samma nationella prov som grundskolan i årskurs 3 och 6. Specialskolan genomför grundskolans nationella prov i årskurs 4, 7 och 10.

** Gymnasieskolan har möjlighet att beställa nationella ämnesprov för årskurs 9 för elever som följer grundskolans kursplaner. I antalet beställda elevmaterial i årskurs 9 ingår därför även gymnasieskolan beställningar.

*** Skolan genomför det nationella provet i ett av ämnena biologi, fysik eller kemi. Våren 2015 blev ämnesprovet frivilligt. Beslut togs efter det att beställningarna av ämnesprovet gjorts. Tabellen visar det antal elevmaterial som beställts av proven.

**** Skolan genomför det nationella provet i ett av ämnena geografi, historia, religionskunskap eller samhällskunskap. Våren 2015 blev ämnesprovet frivilligt. Beslut togs efter det att beställningarna av ämnesprovet gjorts. Tabellen visar det antal elevmaterial som beställts av proven.

För ämnesprovet i svenska för årskurs 9 har SPSM tagit fram ett inspirationsmaterial för döva och hörsel-skadade elever.

Under 2015 har Skolverket tagit fram en textstruktur som är gemensam i lärmaterialet till de nationella proven för att förbättra genomförbarheten och göra informationen till lärarna mer överskådlig med en gemensam struktur och gemensamma begrepp. Den nya strukturen har använts till de muntliga delproven i årskurs 6 och 9 som genomförs höstterminen 2015 samt till kursprov 1 och 3 i svenska och svenska som andraspråk höstterminen 2015. Förändringen utvärderas tillsammans med lärare under 2016.

Skolverket har beslutat att fr.o.m. höstterminen 2015 skicka ut bedömningsanvisningarna till delprov med fasta provdatum samtidigt eller efter att delproven genomförs. Skälet till detta är att förhindra att bedömningsanvisningar blir kända i förväg, vilket skedde under våren 2015 då bedömningsanvisningar till ett prov i matematik läckt ut på internet.

Kursprov

År 2015 erbjöds för första gången frivilliga kursprov i historia för kurserna 1a1 samt 1b i Skolverkets bedömningsportal som stöd för lärarens bedömning och betygssättning. Historia 1a1 ges på yrkesprogram samt på det högskoleförberedande teknikprogrammet. Historia

1b ges på de högskoleförberedande programmen där programmålen anger att eleverna ska vara väl förberedda för studier på högskolenivå. Proven är också anpassade för att kunna användas även inom komvux på gymnasial nivå.

Ett kursprov för engelska 7 till Skolverkets bedömningsportal har utvecklats och publiceras under vårterminen 2016. Provet omfattar såväl skriftliga som muntliga delar.

Inom komvux erbjuds fr.o.m. hösten (utöver de kursprov som även gymnasieskolan genomför) ett kursprov per kurs i samtliga ämnen förutom matematik (där endast matematik 1b erbjuds) för att öka antalet nationella prov. För att ge komvux en mer flexibel möjlighet att beställa och använda nationella prov infördes en kontinuerlig beställning av proven.

Kursprov 1 och 3 genomförs både inom gymnasieskolan och inom komvux. Inom vuxenutbildningen har proven en ettårig användningstid. Under 2014 och 2015 har SPSM på Skolverkets uppdrag utvecklat ett bedömningsstöd i teckenspråk för döva och hörsel-skadade i specialskolans årskurs 10. Publiceringen har skett i december 2015.

Översyn av modeller

En översyn har påbörjats av de olika modeller som används för att få fram ett provbetyg i de nationella proven. Syftet är att ta fram färre modeller som kan

TABELL 14. Antal beställda elevmaterial per nationellt prov i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning läsåren 2011/2012–2014/15*

Gymnasieskolan / kommunal vuxenutbildning	Antal beställda elevmaterial							
	Ht 2011	Vt 2012	Ht 2012	Vt 2013	Ht 2013	Vt 2014	Ht 2014	Vt 2015
Engelska 5	5 400	103 500	13 700	111 300	12 600	109 400	11 300	113 200*
Engelska 6	Erbjöds ej	2 400	8 600	83 100	10 800	88 900	11 000	89 500*
Matematik 1a	Erbjöds ej	36 200	6 600	38 400	5 800	39 800	6 400	39 000
Matematik 1b	Erbjöds ej	39 000	6 800	44 600	5 900	45 000	6 100	48 300*
Matematik 1c	15 900	7 400	19 000	8 400	18 800	8 500	21 000	7 600
Matematik 2a	Erbjöds ej	Erbjöds ej	2 200	6 300	2 800	9 500	3 800	9 400
Matematik 2b	Erbjöds ej	900	5 200	36 300	6 500	39 900	7 900	38 800
Matematik 2c	Erbjöds ej	13 400	7 100	15 000	6 500	17 200	6 700	18 500
Matematik 3b	Erbjöds ej	Erbjöds ej	2 800	3 400	3 700	16 700	4 800	16 800
Matematik 3c	Erbjöds ej	Erbjöds ej	9 900	14 500	9 700	15 800	11 000	15 400
Matematik 4	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej	6 900	8 900	12 700	9 700	12 800
Svenska 1 och svenska som andraspråk 1	6 100	117 600	15 200	121 900	15 100	120 000	14 600	124 500
Svenska 3 och svenska som andraspråk 3	Erbjöds ej	Erbjöds ej	4 100	5 300	9100	83 200	10 800	83 600
Totalt antal kursprov	162 100	592 600	169 400	566 400	116 200	606 600	125 100	617 400

* Skolorna beställer alltid något mer provmaterial än antalet elever som ska genomföra provet. Från och med ht 2014 ingår även de specifika kursproven för kommunal vuxenutbildning

användas vid sammanvägning till provbetyg för att öka genomförbarheten och underlätta för läraren vid hantering av proven.

Insatser kring bedömning och betygssättning

Skolverket har arbetat med att stärka kommunikationen kring bedömning och betygssättning gentemot myndighetens målgrupper för att undvika missförstånd kring exempelvis betygsskalans och kunskapskravens utformning eller tillämpning. Ett frågeforum har skapats för att på ett nytt sätt möta målgruppernas frågor till myndigheten och en chatt om bedömning och betyg vid vårterminsslutet har genomförts.

Under 2015 har en översyn skett där nästan alla ämnesspecifika bedömningsstöd har analyserats utifrån aspekter som systematik i framtagande, begrepps-användning, utformning och syftesframskrivning. Dessutom genomfördes en enkät och intervjuer med 26 lärare om erfarenheter och synpunkter på bedömningsstöd, inklusive de allmänna bedömningsstöden. Syftet har varit att utvärdera stöden och framtagningsprocessen för att kunna ta fram dessa med större systematik och att optimera hur de kan stödja lärares bedömningar.

Under 2015 genomförde Malmö högskola en studie, på uppdrag av Skolverket, för att få en bättre bild av lärarnas uppdrag som betygssättare. Studien omfattade lärare i engelska, historia och idrott och hälsa, samt både grundskolan och gymnasieskolan. Studien visar att lärare inte gör bruk av sitt professionella handlingsutrymme vilket t.ex. yttrar sig i att en betygssättning som mer kännetecknas av sammanräkning av detaljer än av sammanvägning till en helhet förekommer. Studien visar exempel på en dokumentationspraktik som inte alltid förhåller sig till kunskapskraven vilket påverkar lärarnas möjlighet till allsidig utvärdering av delar av kunskapskraven samt helhetsbedömningen. Många lärare kände inte till materialet och principerna om B- och D-betyget och ingen av lärarna använde heller begreppet ”till övervägande del” i sina betygsmotiveringar.

I en annan studie från Umeå universitet har rektors arbete med bedömning och betygssättning utifrån deras pedagogiska ledarskap undersökts. Studien visar att rektorerna i låg grad gör statistiska resultatanalyser på aggregerad nivå av lärarnas betygssättning på skolorna. I den mån resultaten följs upp handlar det i första hand om kvalitativa uppföljningar i samtal med enskilda lärare.

Skolverkets webbkurser i bedömning och betygssättning hade nått över 21 000 deltagare i slutet på 2015. Utvärderingar visade att ca 96 procent av lärarna skulle rekommendera kursen till en kollega.

Ramverk, formativa möjligheter

Skolverket har påbörjat förberedelserna för ett systemramverk för de nationella proven. Den första delen som inbegriper en utredande del där utgångspunkter och argument för ramverket preciseras och diskuteras har delredovisats. Skolverket har även inlett ett arbete med att se över hur provens formativa möjligheter kan utvecklas. Det har framkommit ett behov av mer detaljerad resultatåterkoppling och stödmaterial till rektorer för hur resultat på nationella prov kan analyseras.

Digitalisering

Skolverket förbereder för en digitalisering av nationella prov. Under året har en kartläggning genomförts av olika möjliga tekniska lösningar och de universitet som utvecklar nationella prov har i liten skala prövat att skapa och genomföra digitala provuppgifter. Resultatet utgör underlag för kommande planering och kravställning av förberedelserna.

Bedömningsportalen

Bedömningsportalen har till syfte att samla allt bedömningsstöd som Skolverket erbjuder. Under 2015 har även lärarutbildare kunnat få tillgång till bedömningsportalens lösenordsskyddade delar och ytterligare bedömningsstödsmaterial har lagts in i portalen. Provkonstruktörsverktyget där lärosäten och Skolverket arbetar med kvalitetssäkring och publicering av bedömningsstöd har vidareutvecklats för att kunna hantera obligatoriska bedömningsstöd, såsom kartläggningsmaterialet för att bedöma nyanlända elevers kunskaper. Bedömningsportalen kommer därmed att klara en högre belastning än tidigare.

Skolverket tog emot 800 supportärenden rörande bedömningsportalen hösten 2015, vilket var ca tre gånger fler än under hösten 2014. Skolverket arbetar aktivt för att minimera svarstiden till huvudmän och skolpersonal, t.ex. genom en genväg till supportsidor, svar på vanliga frågor samt färdiga formulär för att anmäla supportärenden. Ett antal informationsinsatser för att öka kännedomen om bedömningsportalen har genomförts.

TABELL 15. Åtkomst till och unika sidvisningar av lösenordsskyddad del av bedömningsportal

År	Lärare med åtkomst till lösenordsskyddad del i slutet av året	Unika sidvisningar (avser november månad)
2013	15 000	Uppgift om materialens användbarhet saknas
2014	35 000	97 000
2015	70 000	215 000

Bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling samt matematik

Bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling och i matematik, taluppfattning för användning i årskurs 1–3 har under året tagits fram och publicerats i Skolverkets bedömningsportal. Stöden har på Skolverkets uppdrag utvecklats och konstruerats vid två lärosäten.

Implementering har skett under året genom Skolverkets medverkan vid sex konferenser i regi av Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS) respektive Sveriges matematiklärarförening (SMaL), konferenser, utbildningar inom Matematiklyftet och Läsllyftet och genom information till skolor via Skolverkets ordinarie kanaler samt i brevvutskick.

Tre filmer har tagits fram och publicerats på Skolverkets webbplats.

Användandet av bedömningsstöden följdes upp genom en webbenkät där lärare besvarade frågor. Sammanlagt svarade 368 respektive 282 lärare och av svaren framgår att ca 80 procent av lärarna ansåg att bedömningsstöden var bra och lagom omfattande.

Samverkan

Med start hösten 2015 har Skolverket för en treårsperiod ingått en överenskommelse med SPSM om anpassning och transkribering av nationella prov till formaten punktskrift och s.k. textview för elever med synskada.

TABELL 16. Sammanställning av antal godkända och sökta utbildningar 2010–2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010–2015
Särskilda varianter							
Särskilda varianter av yrkesutbildningar	2 (97)	0 (8)	0 (5)	0 (5)	4 (4)	2 (6)	8 (125)
Särskilda varianter av högskoleförberedande utbildningar	1 (197)	1 (18)	1 (9)	1 (9)	2 (5)	0 (2)	6 (240)
Särskilda varianter av högskoleförberedande utbildningar inom det estetiska området		76 (88)	17 (18)	11 (21)	65 (100)	36 (45)	205 (272)
Särskilda varianter på gymnasiesärskolan			0 (3)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (3)
Riksrekryterande utbildningar							
Riksrekryterande högskoleförberedande utbildningar	0 (4)	0 (6)					0 (10)
Riksrekryterande högskoleförberedande utbildningar, särskilda varianter	23 (27)	0 (9)					23 (36)
Riksrekryterande yrkesutbildningar	36(46)	4 (26)	3 (11)	1 (17)	23(35)	2 (6)	69 (141)
Riksrekryterande yrkesutbildningar, särskilda varianter	8 (32)	1 (5)	2 (5)	0 (6)	6 (8)	2 (2)	19 (58)
Riksrekryterande utbildningar på gymnasiesärskolan			0(0)	0(0)	0 (1)	0(0)	0(1)
Riksrekryterande utbildningar, särskilda varianter på gymnasiesärskolan			2(2)	0(0)	0(0)	0(0)	2(2)
Riksrekryterande utbildningar, egna examensmål	20 (52)	2 (4)	0 (5)	1 (4)	15 (18)	2 (6)	40 (89)
Riksrekryterande utbildningar, egna program mål på gymnasiesärskolan			0 (1)	0(0)	0(0)	0(0)	0 (1)
Riksrekryterande estetiska spetsutbildningar	11 (14)	4 (6)	2 (68)	1 (9)	9 (17)	8 (8)	35 (122)
Riksrekryterande estetiska spetsutbildningar, särskild variant	2 (2)	1 (1)	0 (0)	0 (9)	2 (3)	0 (0)	5 (15)
Nationellt godkända idrottsutbildningar							
Nationellt godkända idrottsutbildningar	153 (199)	56 (71)	25 (34)	13 (21)	355 (364)	49 (55)	651 (744)
Nationellt godkända idrottsutbildningar på gymnasiesärskolan			5 (5)	1 (1)	2 (2)	6 (6)	14 (14)
Totalt antal	256 (670)	145 (242)	57 (104)	29 (103)	483 (557)	107 (136)	1078 (1814)

Syftet med samarbetet är att öka genomförbarheten med de nationella proven även för elev med synskada.

Skolverket har även 2015 samverkat med Skolinspektionen i deras uppdrag om viss central rättning av nationella prov. Samverkan har bestått i regelbundna möten och avstämningar.

Skolverket, SPSM och Skolinspektionen har genomfört ett webinarium om lärarens verktyg i bedömningsprocessen med fokus på elevens behov av stöd i form av extra anpassningar och särskilt stöd.

Handläggning

Särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar

Under 2015 har Skolverket handlagt den sjätte ansökningsomgången om godkännande av särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar inom ramen för gymnasieskolan och den fjärde ansökningsomgången för gymnasiesärskolan. Totalt har Skolverket beslutat om 136 särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar under 2015. Se vidare tabell 16, på föregående sida.

Övriga uppdrag

De obligatoriska skolformerna

Försöksverksamhet med riksrekryterande spetsutbildning i grundskolan

Försöksverksamheten omfattar 25 spetsutbildningar i årskurserna 7–9. Samtliga utbildningar bedrivs under 2015. Skolverket följer årligen upp och utvärderar försöksverksamheten och redovisar resultaten. I redovisningen 2015 ingår uppgifter om omfattningen av försöksverksamheten och resultat utifrån en utvärdering av de 18 spetsutbildningar som bedrevs läsåret 2013/14 (Skolverkets dnr 2014:216).

Den skriftliga individuella utvecklingsplanen

Under 2015 har en utvärdering genomförts med syftet att ta reda på hur blanketterna för omdömen och framtidsplanering används som Skolverket publicerade hösten 2013. Utvärderingen har redovisats i rapporten *Den skriftliga individuella utvecklingsplanen – en utvärdering av skolans användande av och arbete med Skolverkets stödmaterial*.

Utvärderingen visar på ett fortsatt behov av att stödja skolorna i deras arbete med skriftliga individuella utvecklingsplaner och dokumentation i anslutning till extra anpassningar. Särskilt viktigt är balansen mellan lärarnas arbetsbörda och elevers och vårdnadshavares rätt till information i samband med utvecklingssamtalen.

Gymnasieutbildning

Försöksverksamhet med riksrekryterande spetsutbildning i gymnasieskolan

I april 2015 redovisade Skolverket enligt förordningen (2008:793) om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning till regeringen statistik gällande den gymnasiala spetsutbildningen.

Skolverket har beslutat att utöka försöksverksamheten och beviljade tre nya utbildningar att ingå i försöksverksamheten fr.o.m. läsåret 2016/17 inom ämnesområdena ekonomi (EK), matematik (NA) och samhällsvetenskap (SA).

Allmänna råd om det kommunala aktivitetsansvaret

Skolverket har utarbetat allmänna råd med kommentarer och föreskrifter om dokumentation om register och dokumentation vid fullgörandet av kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar. Arbetet har genomförts i nära samarbete med arbetet med en nationell modell för förande av register och statistikinsamling. Skolinspektionen har under hösten 2015 genomfört kvalitetsgranskningar av utvalda kommuners aktivitetsansvar, vilket tillsammans med dialogmöten med målgrupperna, studiebesök och intervjuer ligger till grund för materialet.

Yrkesutbildning inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildning

Skolverket har i uppdrag att driva ett nationellt referenscentrum för yrkesutbildning. I detta arbete har Skolverket under 2015 samlat andra uppdrag med syfte att dels informera om yrkesutbildning i Sverige, övriga EU samt länder inom EES-området, dels bidra till erfarenhetsutbyte kring det europeiska arbetet kring yrkesutbildningsfrågor.

Samarbete om yrkesutbildningens utveckling med avseende på mobilitet och kvalitet

Till nationellt referenscentrum för yrkesutbildning finns knuten en extern referensgrupp där myndigheter som ansvarar för olika EU-verktyg för utveckling av yrkesutbildning och mobilitet ingår. Gruppen, där Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolinspektionen och Universitets- och högskolerådet ingår, har träffats regelbundet under året för att utbyta erfarenheter kring implementering av de olika verktygen.

Med anledning av regeringens beslut om en svensk referensram för kvalifikationer (SeQF) har myndigheterna gemensamt arrangerat en konferens under rubriken *Att synliggöra lärandet*. Vidare har Skolverket deltagit i olika myndighetsövergripande arbetsgrupper kring den fortsatta implementeringen av referensramen.

Skolverket har under 2015 även varit svensk representant i europeiska kommissionens ECVET-användargrupp samt EQAVET-nätverk. Skolverket har ingått i det svenska nationella ECVET-expertteamet som leds av Universitets- och högskolerådet och där även Myndigheten för yrkeshögskolan ingår.

Under 2015 har Skolverket dessutom utarbetat Europass – tillägg till yrkesexamen för riksrekryterande utbildningar med egna examensmål.

Dokumentation och analys av svensk yrkesutbildning

Arbetet med dokumentation och analys av svensk yrkesutbildning har främst skett inom ramen för det europeiska nätverket ReferNet som styrs av en gemensam arbetsplan som fastställs av Cedefop. Under 2015 har

detta bl.a. inkluderat en revidering av policyrapporten – en bedömning av Sveriges utveckling i förhållande till Bryggekommunikéns kortfristiga mål för 2011–2014. Vidare har Skolverket tagit fram två tematiska rapporter om utbildning och fortbildning av yrkeslärare och handledare respektive nyckelkompetens inom yrkesutbildning.

Information om yrkesutbildning i Sverige, övriga EU samt länder inom EES-området

Inom ramen för nationellt referenscentrum för yrkesutbildning har Skolverket bevakat och samordnat deltagande i europeiska konferenser och erfarenhetsutbyten inom området yrkesutbildning. Detta har bl.a. inkluderat deltagande i europeiska konferenser om lärande på arbetsplats och lärlingsutbildning, samt implementering av ECVET och EQAVET. Skolverket har även presenterat svensk yrkesutbildning vid internationella

konferenser och i samband med besök från utländska delegationer samt svarat på frågor från beslutsfattare och tjänstemän från andra europeiska länder.

De nationella råden för gymnasial yrkesutbildning

De nationella programrådets arbete kännetecknades, främst under de fyra ordinarie mötena, under 2015 av diskussioner om utveckling av gymnasial yrkesutbildning, både för unga och vuxna. Programråden diskuterade strukturella frågor kring programmens utveckling och fick tillfälle att konkretisera tankar och idéer kring utvecklingsbehov inom yrkesutbildningen på alla nivåer. Även kvalitet i arbetsplatsförlagt lärande diskuterades och analyserades med avseende på definition och kvalitetssäkring.

Skolverket inhämtade också programrådets syn på ärenden om särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar, statsbidrag för kompetensutveckling av yrkeslärare samt på Skolverkets olika uppdrag.

För att analysera kompetensförsörjningen inom yrkesområden anordnade Skolverket i april en konferens med samtliga programråd och andra representanter från arbetsliv, branscher samt myndigheter. Vid denna konferens gavs deltagarna möjlighet att med olika aktörer diskutera utveckling av samverkan på olika nivåer mellan skola och arbetsliv samt synen på hur respektive yrkesområde och kompetensbehov kan komma att förändras.

I november bjöds programråden, lärare, skolledare samt studie- och yrkesvägledare in till ett seminarium om jämnare könsfördelning på yrkesprogram där tre gymnasieskolor presenterade sina lyckade erfarenheter av arbete för jämnare könsfördelning och en forskare berättade om sin forskning om yrkesval baserat på kön.

Samlad redovisning och analys om frågor som rör yrkesutbildning

Skolverket lämnade under 2015 för andra gången en samlad redovisning och analys om frågor som rör yrkesutbildning i enlighet med regleringsbrevet. Samma uppdrag gavs under 2014 och de utvecklingsområden som då identifierades återfinns på flera håll i årets redovisning. Rapporten pekade bland annat på behov av ett fortsatt långsiktigt utvecklingsarbete, på vikten av att elever ges goda förutsättningar att göra välgrundade utbildningsval och att insatser kan behövas för att upprätthålla ett brett och allsidigt utbud av yrkesutbildningar över hela landet. Den pekade även på att vuxenutbildning är ett viktigt bidrag till arbetsmarknadens kompetensförsörjning, vid sidan av gymnasieskolan, och att generella insatser för motivation i undervisningen och ett väl fungerande och motiverande stöd i alla delar av grund- och gymna-

sieskolan behövs för att öka genomströmningen i gymnasieskolan. Trots att det pågår kvalitetsfrämjande insatser är utbildningarnas kvalitet fortsatt ett angeläget utvecklingsområde. Det gäller bland annat tillgång på yrkeslärarkompetens, tillgång och kvalitet avseende lärande på arbetsplats, kvalitet i den skolförlagda delen av utbildningen, sammanhang mellan generella och yrkesspecifika delar i utbildningen och kvalitet i nyanlända elevers utbildning.

Läringscentrum

Under 2015 har Läringscentrum ordnat tolv samt medverkat i ytterligare arton konferenser för att sprida goda exempel på lärlingsutbildning. På begäran av huvudmän har tjugo studiebesök organiserats för skolor och fem egna studiebesök har genomförts. Vidare har tolv konsultativa insatser genomförts av Läringscentrum och tre apl-utvecklare har arbetat konsultativt mot åtta skolhuvudmän för att stödja uppbyggnaden och utvecklingsarbetet av den gymnasiala lärlingsutbildningen. Fokus har 2015 lagts på att informera arbetslivet. Läringscentrum har även vid ca 25 tillfällen gjort riktade informationsinsatser mot arbetsgivare samt arbetsmarknadens parter och ser ett ökat intresse från arbetsgivare när det gäller gymnasiala lärlingsanställningar.

Läringscentrum har också genomfört en undersökning av lärlingarnas etablering på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning. Resultatet visar att elever som gått en gymnasial lärlingsutbildning på de aktuella skolenheterna i hög utsträckning har jobb ett och ett halvt år efter utbildningen. Läringscentrum har också initierat en forskningsrapport från Göteborgs universitet gällande kvalitet i gymnasial lärlingsutbildning. Läringscentrum har också besvarat ett stort antal inkommande samtal samt mejl från skolor, huvudmän och arbetslivet.

Handledarutbildning

I januari 2015 publicerades en fördjupningsmodul om handledning och lärlingsutbildning i Skolverkets befintliga webbaserade handledarutbildning. Under 2015 har insatserna fokuserats på informationsspridning om handledarutbildningen till skolor och arbetsplatser bl.a. genom konferenser, mässor och utskick av informationsmaterial till 800 skolor med yrkesutbildning och 300 rektorer för yrkesutbildning inom vuxenutbildningen.

Apl-utvecklarutbildningen har på uppdrag av Skolverket genomförts av sju lärosäten vid åtta orter under våren och hösten 2015, sammanlagt 19 grupper. Sedan starten hösten 2013 har ca 800 yrkeslärare och apl-ansvariga deltagit i utbildningen, varav ca 450 under 2015. Deltagarnas respektive rektor har bjudits in till en endagsträff kring utbildningen och rektors roll i utveckling av arbetsplatsförlagt lärande. Sedan starten

2013 har ca 150 rektorer deltagit vid dessa träffar, varav 65 under 2015.

Skolverket har genom nationella apl-utvecklare erbjudit processtöd till skolors utvecklingsarbete om arbetsplatsförlagt lärande. Under 2015 har ca 110 sådana insatser genomförts.

En mer detaljerad redovisning av uppdraget om handledarutbildning finns i Skolverkets rapport *Samlad redovisning och analys inom yrkesutbildningsområdet*.

Nordiskt samarbete om kvalitet i lärande på arbetsplats

Skolverket har lett och samordnat det treåriga nordiska projektet om kvalitet i lärande på arbetsplats, vilket beslutats av Nordiska ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning. Samtliga fem länder och de två självstyrande områdena Färöarna och Åland deltar i projektet med representation från myndigheter, arbetslivets parter, regioner och skolor.

Det är 21 lokala aktörer som har bedrivit strategiskt kvalitetsarbete inom området lärande på arbetsplats mot ökad måluppfyllelse vid projektets officiella slut i december 2015.

Finland, Danmark och Sverige har under året arrangerat mötesplatser för idé- och erfarenhetsutbyte där kunskapen om hur varje land arbetar med lärande på arbetsplats har fördjupats. Skolverkets olika projekt med fokus på yrkesutbildning har involverats kontinuerligt. På lokal nivå har 21 nordiska aktörer bedrivit strategiskt kvalitetsarbete inom området lärande på arbetsplats mot ökad måluppfyllelse.

Projektets slutkonferens anordnades i december 2015 med cirka 250 gäster från hela Norden. Under 25 seminarier presenterades insatser, metoder och verktyg som används för att stärka kvaliteten i lärandet på arbetsplats. Slutrapporten, som skrivs under våren 2016, kommer att spridas i de nordiska länderna och i europeiska sammanhang.

Vid Nordiska Ministerrådets slutkonferens för paraplyprojektet Hållbar nordisk välfärd i november 2015 lyftes projektet fram som ett gott och innovativt exempel på samarbetsmodell mellan länderna. Projektet och dess innehåll har också beskrivits vid nationella konferenser i Finland, på Färöarna och i Sverige samt vid en europeisk konferens i Vilnius i Litauen.

Samarbete avseende yrkesutbildningen

Skolverket har fortsatt dialogen med Svenskt Näringsliv och den nationella delegationen för lärande på arbetsplatserna inom ramen för yrkesintroduktionsanställningar. Vidare har myndigheten deltagit i fem möten med branschernas yrkesnämnder eller motsvarande organisationer. Inom ramen för Skolverkets arbete med de nationella programråden har myndigheten informerat branschföreträdarna om möjligheten att söka

de två statsbidragen för insatser som avser system och strukturer inom yrkesintroduktionsavtal och för insatser som avser arbetsplatsförlagt lärande. Skolverket har dessutom deltagit i ca 20 möten som Arbetsförmedlingen genomfört med arbetsmarknadens parter inom vissa branscher för att utveckla s.k. "snabbspår" för nyanlända med utbildning och/eller yrkeserfarenhet.

Vuxenutbildningen

Kvalitetsutveckling för sfi

Under 2015 har Skolverket arrangerat två mötesplatser samt ett webinarium med fokus på att höja kvaliteten, öka flexibiliteten och öka individanpassningen inom sfi. I samband med mötesplatserna togs en mässkatalog fram för att främja bildande av nätverk och underlätta framtida kontakt mellan anordnare.

Skolverket har under 2015 publicerat ett stödmaterial om kartläggning av elever inom sfi. Under året har Skolverket fortsatt att bevaka utvecklingen inom skolformen, hur läroplan och kursplan används i praktiken samt vilka utmaningar verksamheterna möter. Detta har gjorts genom tio stycken verksamhetsbesök, deltagande i ett tjugotal konferenser, deltagande i möten med de som arbetar inom skolformen samt kontakt via mejl och telefon till anordnare av sfi.

Nordiskt nätverk för vuxnas lärande

Inom Nordiskt nätverk för vuxnas lärande (NVL) leder Skolverket ett nordiskt expertnätverk kring validering, där även Myndigheten för yrkeshögskolan är representerat.

En kartläggning om vägledningens roll i validering i de nordiska länderna har tagits fram inom NVL, *Guidance in validation within the Nordic region*.

Skolverket har genom sitt uppdrag inom NVL medverkat i en nordisk konferens kring validering i juni samt en nationell konferens i november.

EU:s agenda för vuxnas lärande

Skolverket är Sveriges representant i arbetet med att implementera EU:s resolution om en agenda för vuxnas lärande. Myndigheten har under året arbetat med projektet om rekrytering och uppsökande verksamhet för de grundläggande nivåerna inom vuxenutbildning genom att göra fördjupade studier om hur man i sex olika kommuner i landet har hittat modeller för att organisera arbetet.

Vidare har Skolverket ansökt och beviljats medel för en tredje programperiod. Inriktningen på projektet är att utveckla en ökad samverkan mellan olika aktörer inom valideringsområdet i syfte att förbättra information om och möjligheter till validering.

Övriga skolforms- övergripande uppdrag

Särskilt begåvade elever

I april 2015 redovisade Skolverket till regeringen uppdraget om att ta fram ett stödmaterial om särskilt begåvade elever. Stödmaterialet finns på Skolverkets webb.

Under hösten har Skolverket gjort två filmer och ett webbaserat studiepaket med frågeområden till stödmaterialet. Dessa beräknas finnas på Skolverkets webbplats i januari 2016.

Resursbank för nordiska språk

Skolverket ansvarar för att tillhandahålla ett lättillgängligt material om nordiska språk på webbplatsen för att stärka undervisningen i nordiska språk och främja elevernas kunskaper inom området. För att få fatt i hur denna resursbank upplevs har såväl två enkäter som fokusgruppssamtal med ett urval av ca 20 lärare som undervisar inom grundskola och gymnasial utbildning i svenska och andra nordiska språk genomförts. Projektet har, i samarbete med Institutionen för Nordiska språk vid Uppsala Universitet samt Universitet- och högskolerådets representant för Nordplus och Erasmus plus, anordnat ett seminarium med tema Nordiska språk i samband med Europeiska språkdagen. Projektet har även samarbetat med andra externa aktörer i Sverige och i övriga nordiska länder (Institutet för språk och folkminnen, Stockholms universitet, Islands språkcentrum m.fl.).

Dansarutbildning

Rådet för dansarutbildning har under året haft åtta möten. Under våren har rådet planerat och genomfört ansökningsprocessen, färdighetsproven och antagningsförfarandet samt utsett juryer och pedagoger. En planeringskonferens för juryer, pedagoger och rådsmedlemmar genomfördes i februari 2015 inför antagningarna.

Under hösten har Rådet för dansarutbildning påbörjat planeringen inför antagningarna våren 2016. Rådet har också bidragit till uppföljningen av kvaliteten i dansarutbildningen genom att ta del av Skolverkets redovisningar och analyser samt genom att inhämta övrig information om dansarutbildningen exempelvis genom att bjuda in representanter för de huvudmän som bedriver dansarutbildning. Kvalitet och uppföljning har sedan kontinuerligt funnits på dagordningen under rådets sammanträden.

Skolverket lämnade den 15 oktober 2015 en redovisning av Rådet för dansarutbildnings verksamhet för läsåret 2014/15. En analys av kvaliteten i utbildningen ingick i redovisningen liksom en beskrivning av hur rådet bidragit till uppföljning och utveckling av kvaliteten i dansarutbildningen.

Skolverket har också anordnat en konferens för skolornas danslärare, skollädares och elevhälsopersonal. Syftet med konferensen var att verka för ökad likvärdighet mellan dansarutbildningarna på de olika skolorna genom kompetensutveckling inom området bedömning och betygssättning samt kurs- och ämnesplanernas tillämpning i den aktuella dansundervisningen.

Nationell
skolutveckling

SKOLVERKET SKA enligt instruktionen stödja kommuner och andra huvudmän i deras utbildningsverksamhet och andra pedagogiska verksamheter samt bidra till att förbättra deras förutsättningar att arbeta med utveckling av verksamheten för ökad måluppfyllelse. Inom ramen för utvecklingsuppdraget ska Skolverket stödja och svara för nationellt prioriterad fortbildning och annan kompetensutveckling för personal, sammanställa och sprida kunskap om resultat av forskning samt svara för andra utvecklingsinsatser inom prioriterade områden. Skolverket har under 2015 fått flera nya och stora utvecklingsuppdrag såsom Samverkan för bästa skola, nationella skolutvecklingsprogram och digitaliseringsuppdraget. I anslutning till regeringsuppdraget om att genomföra insatser för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända elever och vid behov för elever med annat modersmål än svenska, har Skolverket genomfört ett antal insatser.

Skoldialogen – Samverkan för bästa skola

Skolverket har i uppdrag (U2015/3357/S) att i dialog med huvudmän genomföra insatser i syfte att höja kunskapsresultaten och öka likvärdigheten inom och mellan skolor. Insatserna ska riktas till skolor med låga kunskapsresultat eller hög andel elever som inte fullföljer sina studier, och som har eller bedöms få svåra förutsättningar att förbättra sina resultat på egen hand.

För att snabbt komma igång med samverkan utgick det första urvalet av huvudmän från de 19 huvudmän som deltog i Skolverkets egeninitierade insats Dialogmöten för skolutveckling, vilket samtliga accepterade. Under juni – oktober pågick en dialog med varje huvudman och berörda rektorer. I dialogen identifierades relevanta insatser som respektive huvudman redovisade i en åtgärdsplan. Under 2015 beslutade Skolverket om insatser och överenskommelser tecknades med samtliga dessa huvudmän.

Skolinspektionen levererar kontinuerligt underlag för urval av ytterligare huvudmän.

Nyanlända barn och ungdomar – ansvar inom verksamheten

Skolverket har enligt myndighetens instruktion ansvar för frågor inom ramen för sitt verksamhetsområde som rör nyanlända personer. Skolverkets ansvar har 2015 handlat om att sprida kunskap om nyanlända elevers lärande. Insatserna har handlat om vägledning, stöd, information och samverkan. Skolverket lämnade i oktober 2015 in en plan för genomförandet av ett nytt

uppdraget till regeringen.³ I planen redovisas de insatser som planeras under åren 2016–2019 samt syfte och mål med de olika insatserna.

Aktiviteter

Under året har kontinuerligt arbete pågått med omvärldsbevakning och kunskapsspridning via Skolverkets webb. Myndigheten har under året publicerat, samlat stöd och information i samband med att antalet flyktingar, bl.a. ensamkommande barn, har ökat markant i hela landet. Syftet är att bidra till kvalitetsförbättringar för att i förlängningen bidra till ökad måluppfyllelse för nyanlända elever. Antalet sidvisningar på webben gällande nyanlända elever var under året totalt 154 364. En informationsbroschyr, *Språkinträdning – 17 år och nyanländ, vad finns det för möjligheter?*, har utarbetats i syfte att stödja kommuner som är nya mottagarkommuner eller som har liten erfarenhet av att ta emot nyanlända elever i grundskolans senare år. Under året tog Skolverket även fram ett stödmaterial om papperslösa elevers rätt till utbildning.

Inom ramen för sektorsansvaret har Skolverket också informerat om nyanlända elevers rätt till utbildning vid sex konferenser som andra myndigheter och organisationer har arrangerat, t.ex. en konferens anordnad av Länsstyrelsen i Halland, en konferens för Rädda Barnens personal och en studie- och yrkesvägledningskonferens i Västmanland, anordnad av VKL (Västmanlands kommuner och landsting) och Länsstyrelsen i Västmanland. Vidare har Skolverket medverkat i Skolriksdagen under två seminarier med SKL, där syftet var att synliggöra nyanlända elevers mottagande och skolgång.

Under hösten har Skolverket också öppnat en telefonlinje för att hjälpa huvudmännen med sina frågor om nyanlända elevers mottagande och skolgång.

Samverkan

Skolverket ingår sedan tidigare i ett samarbete mellan flertalet myndigheter och organisationer inom migrations- och integrationsområdet⁴. Skolverket samverkar också med Skolinspektionen, t.ex. i samband med en riktad tillsyn⁵, men också i förberedelserna för de tre granskningar som Skolinspektionen planerar kopplat till nyanlända elevers utbildning 2016.

3 Redovisning av plan för genomförande av insatser för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända elever (Dnr 2015:779)

4 Följande myndigheter har skrivit under en gemensam avsiktsförklaring för samarbetet: Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Länsstyrelserna, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, Polisen, Skatteverket, Skolverket och Statens institutionsstyrelse.

5 Utbildning för asylsökande och barn som vistas i landets utan tillstånd. Riktad tillsyn i 30 kommuner (Dnr 401-2014:2380).

Under hösten har 24 dialogmöten genomförts i samverkan mellan fem lärosäten och Skolverket och ytterligare 12 är planerade till januari 2016. De lärosäten som tagit fram kartläggningsmaterialets olika steg har utbildat personal från fem lärosäten som sedan ansvarat för genomförandet av dialogmötena. Dialogmötena har vänt sig till både till dem som genomför kartläggningen och till dem som har ansvaret.

Syftet med dialogmötena var att få fördjupad information om kartläggning och att detta material kan ge förutsättningar för individanpassning, adekvata bedömningar samt placeringsbeslut för nyanlända elever. Vidare gav mötena möjligheter att dela erfarenheter och bilda nätverk för att ge utökade möjligheter att utforma undervisningen utifrån elevernas förutsättningar.

Inom uppdraget har också upphandlats en webb-utbildning om nyanländas lärande som har till syfte att sprida kunskap om kartläggningsmaterialet och hur skolor på bästa sätt kan rusta sig för att ta emot nyanlända elever. Vidare har det inom uppdraget tagits fram sju filmer och Skolverket har haft kontakt med elva utprövningskolor. Syftet var att pröva kartläggningsmaterialet i sin helhet för att få veta om materialet har förutsättningar att leda till en ökad kartläggning, individanpassning, adekvata bedömningar samt placeringsbeslut för nyanlända elever.

Dialogmötena utvärderas vid varje träff. Utvärderingarna har varit mycket positiva och det har också framkommit att just denna modell av dialogmöte är givande och skapar stor delaktighet hos deltagarna.

Integrationsinsatser inom skolväsendet

Skolverket har regeringens uppdrag (U2013/1101/S) att genomföra integrationsinsatser inom skolväsendet.

Kompetensutvecklingsinsatser

Rektorer med team av lärare har sedan hösten 2013 erbjudits kompetensutvecklingen *Att leda nyanländas lärande*. Utbildningen anordnas på uppdrag av Skolverket vid fyra lärosäten som är utsedda att bedriva det statliga Rektorsprogrammet. Vidare har två lärosäten som är utsedda att bedriva det statliga Rektorsprogrammet anordnat forskningscirkel. Samtliga

utbildningar ska ge kunskap om hur ett väl fungerande mottagande av och undervisning för nyanlända elever kan organiseras.

Förutom den ovan nämnda utbildningen för rektorer genomförs på uppdrag av Skolverket kompetensutvecklingsinsatsen *Nyanländas lärande – mottagande, inkludering och skolframgång* av tolv lärosäten som har examensrätt eller erbjuder kurser i ämnet svenska som andraspråk. Utbildningen genomförs både campusförlagd och på distans. Kompetensutvecklingen erbjuds till team som består av behöriga lärare, t.ex. lärare i svenska, svenska som andraspråk, övriga ämneslärare, modersmålslärare, studiehandledare på modersmålet samt rektorer som arbetar med nyanlända elever i de obligatoriska skolformerna samt i gymnasieskola och gymnasiesärskola.

En utvärdering av kompetensutvecklingsinsatsen har inletts under året, som kommer att ligga till grund för Skolverkets fortsatta insatser på området.

TABELL 18. Ekonomisk redovisning – kompetensutveckling inom uppdraget integrationsinsatser inom skolväsendet

Kostnadspost	Utfall (tkr)
Uppdragsutbildning	16 616
Lönekostnader	2 262
Utvärdering	51
Totalt	18 929

Kartläggningsmaterial

Skolverket har under året arbetat med att implementera ett kartläggningsmaterial, som finns på Skolverkets webbplats, genom olika aktiviteter. Bland annat har myndigheten genomfört en konferens riktad till huvudmän och åtta konferenser riktade mot rektorer. Syftet med konferenserna var att informera huvudmän, förvaltningschefer och rektorer om vilka möjligheter och utmaningar de står inför och vilken flexibilitet som krävs för att se till att nyanlända elever kartläggs på ett bra sätt så att deras kunskapsutveckling inte hindras.

TABELL 17. Antal deltagare i kompetensutvecklingsinsatser

Kompetensutveckling	Avslutat utbildning under 2015	Påbörjat utbildning under 2015
Att leda nyanländas lärande	199	111
Nyanländas lärande – mottagande, inkludering och skolframgång	1 205	447
Forskningscirkel	-	41
Totalt	1 404	599

Allmänna råd om utbildning för nyanlända elever

Den 1 januari 2016 träder nya bestämmelser som rör nyanlända elevers utbildning i kraft. Med anledning av det har arbetet med att revidera de allmänna råden om utbildning för nyanlända elever påbörjats under 2015. Syftet med revideringen av råden är att ge stöd till huvudmän, rektorer samt lärare och övrig skolpersonal i tillämpningen av bestämmelser som rör nyanlända elevers utbildning. De allmänna råden planeras bli beslutade i början av 2016.

Information riktad till nyanlända om det fria skolvalet

I januari lanserades webbplatsen omsvenskaskolan.se med information om det svenska skolsystemet till nyanlända elever och vårdnadshavare. Under 2015 utökades webbplatsen med åtta olika språk till totalt 14 språk och information om vuxenutbildning för elever som kommer sent i sin utbildning. Skolverket har informerat om webbplatsen via digitala annonser i sociala medier och på andra webbplatser. Målgrupperna har varit nyanlända vårdnadshavare, lärare och gode män. Resultaten från annonskampanjen är positiva. Särskilt via sociala medier har genomslaget överstigit det normala. Drygt 215 000 besök har gjorts på webbplatsen under året, merparten under höstterminen. Andelen nya användare är 78 procent.

Nationella it-strategier för skolväsendet

Regeringen har gett Skolverket i uppdrag att föreslå nationella it-strategier för skolväsendet (U2015/04666/S). Arbetet har påbörjats med att myndigheten genomfört sju större och ett antal mindre samråd med ett 60-tal aktörer i olika konstellationer. Vid dessa samråd har Skolverket träffat sammanlagt drygt 80 personer.

Skolverket har beställt fyra utredningar:

- Programmering i skolan i ett internationellt perspektiv
- It-strategier för skolväsendet i ett internationellt perspektiv
- It och administration i svensk skola
- Översikt av forskning om programmering i skolan med fokus på för- och grundskola

I uppdraget ingår att vid behov ta fram förslag till ändrade lydelse i läroplaner, kurs- och ämnesplaner för samtliga skolformer i syfte att höja elevernas digitala kompetens och innovativa förmåga. Arbetet har inletts med en genomlysning av nuvarande skrivningar i styrdokumentet, inhämtande av synpunkter och möten med experter.

Övriga nationella utvecklingsinsatser

Matematiklyftet

Skolverket ska enligt uppdrag (U2012/2013/GV, reviderat i regleringsbrev) svara för fortbildning av matematiklärare i matematikdidaktik och utbildning av matematikhandledare och rektorer och samverka med Nationellt centrum för matematikutbildning (NCM) vid Göteborgs universitet.

Deltaandet 2012–2015

Totalt har ca 35 580 lärare, 804 huvudmän och 2 086 handledare deltagit i Matematiklyftet åren 2012–2016. Under läsåret 2015/16 deltar 225 huvudmän varav 142 är kommunala och 82 enskilda. Statsbidrag för 591 matematikhandledare och 8 989 matematiklärare har utbetalats motsvarande cirka 66 700 tkr.

Stödmaterial

Det didaktiska stöd materialet publiceras på lärportalen för matematik och är kategoriserat i moduler. Av de nya moduler som publicerats under 2015 riktar sig två till årskurs 1–3, två till årskurs 4–6, två till årskurs 7–9 och tre till gymnasieskolan.

Under 2015 har 15 moduler reviderats. Skolverket, NCM och de lärosäten som tagit fram modulerna har genomfört skolbesök och lärare och handledare har erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på de moduler som används. Dessa synpunkter har sedan beaktats vid revideringen. Modulerna på lärportalen för matematik har under året kompletterats med ytterligare cirka 40 klassrumsfilmer.

Lärportalen för matematik

Under året har utvecklingen av lärportalen framförallt fokuserat på att underlätta förvaltandet av Matematiklyftet och framtagandet av en enhetlig design för lärportaler. Arbetet har skett i nära samverkan med Läslyftet och utvecklingen av Läs- och skrivportalen. Under 2015 har 658 000 besök gjorts på lärportalen. Antalet användare som gjort minst ett besök är 216 000 och antalet unika sidvisningar är högt, 3 070 000.

Utbildningar

Lsåret 2015/16 har 591 matematiklärare utsetts till handledare. Av dessa hade 371 matematiklärare inte deltagit i handledarutbildningen tidigare och 220 hade handlett inom Matematiklyftet tidigare. Utbildningen genomförs på åtta olika lärosäten runt om i landet med undantag för det första utbildningstillfället som Skolverket ansvarade för och som genomfördes på fem olika orter⁶ tillsammans med utbildningen för rektorer.

6 Karlstad, Arlanda, Malmö, Göteborg, Stockholm.

TABELL 19. Deltagande huvudmän, handledare och lärare fördelat på huvudmannatyp*

	Utprövnings- omgången**	Huvudomgången			Totalt
	Okt 2012– mars 2013	2013/14	2014/15	2015/16	
Antal huvudmän varav	29	276	274	225	804
<i>Kommunala</i>	90	70	68	63	73
<i>Enskilda</i>	10	30	30	37	26
<i>Övriga</i>	-	-	2	-	1
Antal handledare varav	31	710	754	591	2 086
<i>Kommunala</i>	97	92	92	88	92
<i>Enskilda</i>	3	8	8	12	8
<i>Övriga</i>	-	-	-	-	-
Antal lärare varav	308	12 812	13 471	8 989	35 580
<i>Kommunala</i>	95	93	93	93	93
<i>Enskilda</i>	5	7	7	7	7
<i>Övriga</i>	-	-	-	-	-

* Uppgifterna i tabell 19 härrör från beslut om rekvisition för lärare för respektive år. Vissa huvudmän och handledare kan finnas representerade både läsåren 2013/14, 2014/15 och 2015/16. Antalet handledare är baserat på det antal schablonbelopp som utbetalats respektive år.

** Matematiklyftet genomfördes i liten skala. Denna utvärderades av Ramböll Magement Consulting och resultaten från utvärderingen omhändertogs under huvudomgångens första läsår.

*** Utbildningsanordnare anordnar vuxenutbildning på uppdrag av kommunala huvudmän.

TABELL 20. Deltagande lärare fördelat på skolform/årskurs*

	Utprövningsomgången** okt 2012–mars 2013	Huvudomgången		
		2013/14	2014/15	2015/16
Grundskolan varav	100	92	89	90
<i>åk 1–3</i>	-	43	42	43
<i>åk 4–6</i>	-	30	29	27
<i>åk 7–9</i>	-	18	16	16
Grundsärskolan	-	1	2	4
Sameskolan	-	-	-	-
Specialskolan	-	-	-	-
Gymnasieskolan	-	7,5	9	8
Gymnasiesärskolan	-	-	1	1
Kommunal vuxenutbildning	-	0,5	1	1
Särskild utbildning för vuxna	-	-	-	-
Totalt (antal)	308	12 812	13 471	8 989

* Siffrorna i tabell 20 är från beslut om rekvisition för lärare för respektive år.

** Utprövningsomgången omfattade bara grundskolan.

Totalt deltog 363 handledare och 491 rektorer vid denna första gemensamma träff.

Redan utbildade matematikhandledare har inom Matematiklyftet fått fortsatt stöd för att systematiskt utbyta erfarenheter med varandra. Insatsen omfattar fyra dagar och fördelas på två tillfällen; ett under hösten 2015 och ett under våren 2016. Stödet har erbjudits på åtta olika lärosäten⁷ runt om i landet.

Rektorer vars lärare deltar i fortbildningen erbjuds en utbildning som hålls på fem olika orter⁸ och omfattar fem dagar. NCM genomför utbildningen på uppdrag av Skolverket och hittills har drygt 400 rektorer deltagit.

Särskilda insatser på yrkesprogrammen

Under året har särskilda insatser mot lärare som undervisar i matematik på yrkesprogrammen genomförts. Skolverket har tagit fram material med bl.a. exempel från skolor där matematiklärare berättar om hur de samarbetar med yrkeslärare. En uppgiftsbank har publicerats på lärportalen för matematik.

Uppföljning av statsbidraget läsåren 2013/14 och 2014/15

Samtliga huvudmän som tagit emot bidrag har redovisat hur det har använts för läsåret 2014/15.

TABELL 21. Redovisat statsbidrag 2013/14 och 2014/15* (tkr)

	2013/14	2014/15	Totalt
Handledarbidrag	70 020	74 670	144 690
Återkrävt handledarbidrag	1 250	610	1 860
Lärbidrag	50 800	54 370	105 170
Återkrävt lärbidrag	3 630	3 000	6 630

* Bidrag för läsåret 2015/16 redovisas september 2016.

Bidraget för handledare uppgick läsåret 2014/15 till drygt 74 670 tkr varav Skolverket återkrävt nästan 610 tkr. Skälet till återkrav för handledarbidrag var antingen att mottagaren inte använt bidraget alls eller att bidraget inte använts i enlighet med förordning (2012:161) om statsbidrag för fortbildning av matematiklärare och för matematikhandledare.

Bidraget för lärare uppgick läsåret 2014/15 till drygt 54 370 tkr varav Skolverket återkrävt cirka 3 000 tkr. Skälen för återkrav för lärbidraget var att lärare inte har fullföljt fortbildningen, att bidraget inte har använts enligt villkoren i förordningen, att bidraget använts inom andra skolformer än de som omfattas av förordningen eller att bidraget inte har använts innan den 30 juni 2015.

Det bidrag som lämnades till huvudmännen för de deltagande lärarna användes framförallt till teknisk utrustning (43 procent), undervisningsmaterial (20 procent), vikarier (16 procent), kompetensutveckling (10 procent), resor i samband med kompetensutveckling (5 procent), litteratur (4 procent) samt extra handledning och processledare (3 procent).

Utvärdering

Skolverket har gett både Ramböll Management Consulting (Ramböll) och Umeå universitet i uppdrag att utvärdera Matematiklyftet. Ramböll utvärderar Matematiklyftets förutsättningar och genomförande och Umeå universitet fokuserar på undervisnings- och fortbildningskulturen. Två delrapporter har inkommit till Skolverket under 2015. Umeå universitets rapport innehåller mycket preliminära resultat. Därför presenteras endast Rambölls *delutvärdering* läsåret 2014/2015 nedan. Lärarna beskriver själva att fortbildningen har gett dem förutsättningar att utveckla undervisningen, att de fått fler metoder att välja bland och att de gör mer medvetna val i undervisningssituationen. Samtidigt finns en risk att satsningen inte nått alla som är i behov av insatsen. De inslag i Matematiklyftet som varit viktigast är innehållet i modulerna och de kollegiala samtalen med stöd av en handledare. Ramböll påpekar att lärarna får en likvärdig fortbildning under det år som huvudmännen deltar med statsbidrag men att huvudmän och rektorer behöver ha ett lokalt ägande för att satsningen ska leva vidare på sikt.

Ekonomisk sammanställning

TABELL 22. Ekonomisk sammanställning för Matematiklyftet

	Utfall (tkr)
Statsbidrag för lärare och handledare	115 948
Didaktiskt stödmaterial (moduler)	12 331
Administrativa kostnader, inklusive utvärdering	8 953
Handledarutbildning	7 706
Utbildning av rektorer	7 848
Utveckling av lärportalen för matematik	1 642
Särskilda insatser på yrkesprogrammen	181
It-utveckling	1 481
Kommunikationsinsatser	1 238
Totalt	157 328

* Siffrorna i tabell 43 är från beslut om rekvisition för lärare för respektive år.

Naturvetenskaps- och tekniksatsningen

Skolverket har i uppdrag (U2012/4111/GV) att planera och genomföra systematiska utvecklingsinsatser inom ämnesområdena naturvetenskap och teknik med elevers måluppfyllelse i fokus samt att öka elevers intresse för vidare studier inom ämnesområdena. Att bygga upp

7 Högskolan Dalarna, Högskolan i Borås, Högskolan i Jönköping, Högskolan Kristianstad, Luleå tekniska universitet, Malmö högskola, Stockholms universitet, Karlstads universitet.

8 Karlstad, Malmö, Göteborg, Stockholm, Arlanda.

hållbara nätverk för lärares kollegiala lärande är en målbild för projektet. Slutrapporter från utvärderingar av satsningen kommer att redovisas under 2016.

Undervisningsstöd för NT-undervisning

Skolverket har tagit fram ett webbaserat undervisningsstöd⁹. Syftet är att bidra till att öka lärares kompetens i att undervisa i naturvetenskap och teknik och består bland annat av material och idéer för utveckling av undervisning, lektionsplanering och terminsplanering. Innehållet fylls fortlöpande på och tas fram av olika lärosäten, lärare, NT-utvecklare och konsulter. Webbplatsen Naturvetenskap och teknik på skolverket.se har haft 344 576 besök från 1 jan–31 dec 2015 jämfört med 200 064 besök samma period föregående år.

Nätverk för NT-utvecklare

Under hösten 2013 startade Skolverket ett nationellt nätverk (omgång 1) med skolutvecklare inom naturvetenskap och teknik, så kallade NT-utvecklare. Hösten 2014 startade omgång 2.

TABELL 23. NT-satsningen: antal deltagare i nationella nätverk

NT-utvecklare	Kommunal	Enskild	Statlig
Omgång 1	87	15	1
Omgång 2	126	31	1

Utbildningen för den andra omgången av NT-utvecklare sträcker sig över två och ett halvt år. NT-utvecklarnas erfarenheter av arbetet i den egna verksamheten följs upp via en lärplattform och fysiska träffar. För att NT-utvecklarna ska kunna stödja varandra genomförs kollegial handledning i grupp genom fjärrundervisning under ledning av en handledare från ett lärosäte. Under våren genomfördes möten med huvudmannarepresentanter och NT-utvecklare från både omgång 1

och 2. Skolverket informerade om nuläget i satsningen och under mötet gavs tillfälle att diskutera innehållet i samverkansdokumenten med andra huvudmän och NT-utvecklare. För de som inte kunde närvara på något av de fysiska mötena anordnades också webinarium två dagar och sex olika tillfällen.

Utvärdering av NT-utvecklarnätverket

Genom att utvärdera nätverkens hållbarhet och i vilken mån lärare har strukturer för kollegialt lärande som utvecklar deras egen undervisning kommer vi att kunna visa på satsningens resultat. Nätverken för NT-utvecklare utvärderas av Ramböll. Resultat från delutvärderingen¹⁰ har lett till en tydligare styrning från Skolverket gällande innehåll och utformning av de ämnesdidaktiska träffarna för att öka likvärdigheten för NT-utvecklarna. 60 procent av NT-utvecklarna i omgång 1 uppgav i januari 2015 att de genomförde handledning med kollegor.

Konferenser för gymnasielärare

I samverkan med andra aktörer (privata företag, kommuner och lärosäten) har Skolverket genomfört en konferensserie med tre tillfällen fördelade över tre terminer. Under 2015 har sex konferenser genomförts på fem olika orter för gymnasielärare och skolledare. Konferenserna syftar till kompetensutveckling och tillfällen för att nätverka. Detta för att lärare ska utveckla sina möjligheter att höja undervisningens kvalitet. Konferensseriens tre teman är kreativitet, innovation och reflektion. Under konferensserierna får deltagarna möjlighet att bidra till och ta del av utvecklingen av de undervisningsstöd som fortlöpande publiceras på Skolverkets webb.

I december genomfördes även en konferens med syfte att stödja science centers' fortsatta verksamhetsutveckling med fokus på systematiskt kvalitetsarbete i förskolan.

TABELL 24. NT-satsningen: antal deltagare i konferensserie för gymnasielärare under 2015

	Skellefteå	Norrköping	Stockholm	Skövde	Kristianstad
18 februari	57				
4 mars		89			
16 september		92			
1 oktober			165		
14 oktober				164	
1 november					85

⁹ Se <http://www.skolverket.se/skolutveckling/larande/nt/ntundervisning>

¹⁰ Rapport från enkät, Nationella träffen 28–29 januari 2015

Utvärdering av konferenser

Konferensserierna utvärderas av Oxford research med det primära syftet att undersöka hur aktiviteterna i gymnasiedelen av satsningen har implementerats, samt att analysera deltagarnas lärande- och utvecklingsprocesser. Det är också viktigt att få kunskap om hinder och oväntade processer som uppstått under implementeringen, samt att få förslag på åtgärder för det fortsatta arbetet med NT-satsningen, och även för framtida satsningar med liknande utformning. Utvärderingens delrapport¹¹ visar att lärare i hög utsträckning upplever innehållet som relevant och användbart samt att konferensserien ligger i flera avseenden väl i linje med de förutsättningar som krävs för lärares lärande.

TABELL 25. Ekonomisk sammanställning för naturvetenskaps- och tekniksatsningen

Naturvetenskap- och tekniksatsningen	15 915
Naturvetenskap- och tekniksatsningen, FSK	849
Naturvetenskap- och tekniksatsningen, TEK	504
Naturvetenskap- och tekniksatsningen, GY	5 825
Totalt (kr)	23 093

Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS)

Skolverket ska enligt regleringsbrevet bedriva ett nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling och därigenom stimulera huvudmän och skolor att aktivt arbeta med språk-, läs- och skrivutveckling. Skolverket ska löpande redovisa uppdraget i sin årsredovisning.

Under 2015 har Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS) fortsatt att stödja utvecklingen av de regionala nätverken för språk-, läs- och skrivutvecklare. Syftet är att stödja, stimulera och underlätta samarbete mellan skolor och kommuner, genom deltagarna stödja huvudmännens ansvarstagande samt att främja forskningsanknytning genom samarbete med lärosäten. De språk-, läs- och skrivutvecklare som samordnar nätverken utgör även referensgrupp för NCS arbete.

Under 2015 har NCS haft kontakt med nätverk i tolv regioner¹² samt i de tre storstadskommunerna. Språk-, läs- och skrivutvecklare från drygt 160 huvudmän deltar. Genom de regionala nätverken har arbetet fått ytterligare spridning. I två regioner har utvecklingsinsatser skett genom universitet.

11 Utvärdering av gymnasiedelen av utvecklingsinsatserna inom ämnesområdena naturvetenskap och teknik, Delrapport (2015), Oxford research

12 Dalarna, Halland, Hälsingland/Västernorrland, Jämtland, Norrbotten, Skåne, Småland/Blekinge/Öland, Södermanland, Uppsala, Värmland, Västerbotten/Örnsköldsvik och Västra Götaland

TABELL 26. Bidrag för samordningsansvar

Huvudman	Summa bidrag tkr
Arvika kommun	55
Halmstad kommun	55
Klippans kommun	55
Kungälv kommun	55
Nyköpings kommun	55
Piteå kommun	55
Umeå kommun	55
Östersunds kommun	55
Markaryds kommun	30
Falu kommun	30
Uppsala kommun	30
Summa	530

TABELL 27. Utbetalda utvecklingsmedel 2015

Region/stad/Lärosäte	Summa bidrag tkr
Norrbotten	105
Södermanland	58
Uppsala	35
Halland	95
Malmö stad	32
Värmland	77
Stockholms stad	93
Västerbotten/Örnsköldsvik	19
Göteborgs stad	82
Västra Götaland	30
Skåne	20
Mittuniversitetet	46
Linnéuniversitetet	80
Summa	772

Under hösten genomfördes två nationella tvådagarskonferenser, en i Göteborg och en i Stockholm, med temat *Elevers skrivande*. Deltagandet redovisas i tabellen nedan.

TABELL 28. Deltagare i konferensen "Elevers skrivande" fördelat på personalkategori

Titel	Antal
Förstelärare med ansvar för språk-, läs- och skrivutveckling	234
Lärare	9
Rektorer/ förskolechefer	26
Språk-, läs- och skrivutvecklare, eller motsvarande, på övergripande nivå	168
Övrig personal	28
Totalt	465

NCS webbsida har kontinuerligt uppdaterats med aktuell forskning inom området och besökts 64 897 gånger under året. NCS har även gett ut fyra nyhetsbrev under året till ungefär 5 100 prenumeranter.

NCS har i samarbete med Läslyftet startat en utbildning för språk-, läs- och skrivutvecklare, där 75 personer deltagit.

Under 2015 har NCS samverkat med Specialpedagogiska skolmyndigheten i frågor som rör dyslexi och läs- och skrivsvårigheter. NCS har också betalat ut ett bidrag om 1 mnkr till Dyslexiförbundet FMLS verksamhet Skrivknuten enligt regleringsbrev.

Fortbildning i läs- och skrivutveckling – Läslyftet

Skolverket har i uppdrag (2013/7215/S) att svara för genomförandet av fortbildning av lärare i läs- och skrivutveckling, det s.k. läslyftet. Målgruppen för insatserna är framförallt lärare i den obligatoriska skolan och gymnasie- och gymnasiesärskolans första år. Även förskollärare och lärare i förskoleklass omfattas. Vissa insatser riktar även till rektorer. Material ska också tas fram för förskolan och för personal i skolbibliotek.

Under läsåret 2014/15 genomfördes en utvärderingsomgång. Under 2015–2018 pågår satsningen i full skala.

Utvärdering av utvärderingsomgång

Centrum för utvärderingsforskning vid Umeå universitet har, i samarbete med Göteborgs universitet, haft uppdraget att utvärdera den utvärderingsomgång som genomfördes 2014/15. *Utvärdering av Läslyftets utvärderingsomgång*¹³ visar att utvärderingen fungerat väl och att aktiviteterna varit ändamålsenliga för att främja både elevers språk-, läs- och skrivutveckling och kollegialt lärande.

Framtagande av moduler

Skolverket samarbetar med ett flertal lärosäten i framtagandet av moduler till Läs- och skrivportalen.

De moduler som tagits fram hittills vänder sig till den obligatoriska skolan samt förskoleklass. Följande moduler har tagits fram under 2015 och publicerats på Läslyftets lärportal, *Läs- och skrivportalen*:¹⁴

Arbetet med att ta fram moduler för läsåret 2016/17 pågår. Moduler tas fram för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och förskolan har påbörjats under 2015.

Utbildning av handledare

Under läsåret 2015/16 deltar 794 handledare i Skolverkets handledarutbildning. Den genomförs av tio lärosäten¹⁵ och omfattar nio dagar och fem tillfällen. Efter varje utbildningstillfälle skickas en utvärderingsenkät ut till deltagarna. Resultatet utgör underlag för Skolverkets och lärosätenas arbete med att säkerställa kvaliteten i utbildningen.

Stöd till handledare och rektorer inför deltagandet

Inför satsningen 2015/16 genomfördes även konferenser för handledare och rektorer i syfte att informera om Läslyftets syfte, mål och innehåll samt ge stöd för planerings- och organisationsarbete. Fyra konferenser genomfördes, i Göteborg, Malmö Stockholm och Umeå, där 748 handledare och 541 rektorer deltog.

TABELL 29. Antal deltagare i utvärderings- och huvudomgångar

Deltagare	Utvärderingsomgång 2014/15	Huvudomgång 2015/16
Huvudmän	19 (11 kommunala, 8 fristående)	262 (172 kommunala, 88 enskilda och 2 statliga)
Skolenheter	29	983
Handledare	42	808
Lärare	377	7 900
Språk-, läs- och skrivutvecklare*	11	75

* I utvärderingsomgången användes begreppet processledare. I huvudomgången valde Skolverket att använda språk-, läs- och skrivutvecklare som samlingsbegrepp för personer med övergripande ansvar för området hos huvudman. Utbildningen genomförs i samarbete med Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS)

13 Umeå universitet, centrum för utvärderingsforskning (UCER), juni 2015: Utvärdering av Läslyftets utvärderingsomgång.

14 <https://lasochskrivportalen.skolverket.se>

15 Borås högskola, Högskolan i Gävle, Högskolan Dalarna, Högskolan i Kristianstad, Jönköping University, Karlstads universitet, Malmö högskola, Mittuniversitetet, Södertörns högskola och Umeå universitet.

TABELL 30. Läslyftet: publicerade moduler 2015

Namn på modul	Målgrupp	Ansvarigt lärosäte
Främja elevers lärande i NO, del 1	Lärare i NO 4–9	Malmö högskola
Främja elevers lärande i NO, del 2	Lärare i NO 4–9	Högskolan i Kristianstad
Främja elevers lärande i SO	Lärare i SO 4–9	Malmö högskola
Kritiskt textarbete	Lärare 1-6 samt förskollärare och lärare i förskoleklass	Malmö högskola
Läsa och skriva i alla ämnen	Lärare 1–3	Jönköping University
Lässtrategier för sakprosa	Lärare i svenska och svenska som andraspråk 4–9	Karlstads universitet
Lässtrategier för skönlitteratur	Lärare i svenska och svenska som andraspråk 4–9	Karlstads universitet
Samtal om text (reviderats)	Lärare 1–9	Skolverket i samarbete med olika forskare och lärare
Skriva i alla ämnen	Lärare 4–6	Linnéuniversitetet
Stimulera läsintrasse	Lärare 1–9 samt förskollärare och lärare i förskoleklass	Högskolan i Borås
Strukturerad läs- och skrivundervisning	Lärare 1–9 (grundsärskolan)	Göteborgs universitet
Tematiska arbetssätt och digitala verktyg	Lärare 1–9 (grundsärskolan)	Göteborgs universitet
Tolka och skriva text i skolans alla ämnen	Lärare 1–9	Göteborgs universitet

TABELL 31. Ekonomisk redovisning – Läslyftet

	Utfall (tkr)
Administrativa kostnader	6 460
Statsbidrag för handledare	24 098
Didaktiskt stödmaterial	26 156
Utbildning och konferenser för handledare och rektorer	8 982
Kommunikationsinsatser	634
Utvärdering	2 423
Särskilda insatser för huvudmän med språk-, läs- och skrivutvecklare	2 219
Övrigt	354
Totalt	71 326

Entreprenörskap i skolan

Skolverket har enligt regleringsbrev i uppdrag att stimulera arbetet med entreprenörskap i skolan.

Kursen entreprenöriellt lärande 2010–2015

Uppdragsutbildningen *Entreprenöriellt lärande 7,5 hp* följer en gemensam kursplan framtagen av lärosätena i samråd med Skolverket. Den sammanlagda kostnaden för högskolekurserna var cirka 2,5 miljoner kr.

Statsbidrag för verksamhetsutveckling

Skolverket fördelade totalt 5,6 miljoner kr. i utvecklingsmedel till 36 huvudmän utifrån (2011:192) om statsbidrag för entreprenörskap i skolan.

TABELL 32. Högskolekurser 2010–2015

År	Antal lärosäten	Antal kursorter	Antal anmälda deltagare
2010	7	9	382
2011	8	8	392
2012	8	10	339
2013	6	10	352
2014 vår: 7,5 hp	5	5	145
2014 höst: 7,5 hp	5	5	148
2015	4	7	152
Summa			1 910

TABELL 33. Fördelning av utvecklingsmedel 2009–2015

År	Antal skolhuvudmän som fick medel beviljade	Beviljad summa (tkr)	Antal skolhuvudmän som ansökte om medel	Summa sökta medel (tkr)
2009	35	2 300	70	13 000
2011	74	7 100	100	61 000
2012	61	7 700	170	77 000
2013	62	8 600	117	45 000
2014	37	5 000	91	33 000
2015	36	5 600	75	26 000
Summa	305	36 300	623	255 000

TABELL 34. Fördelning av verksamhetsstöd 2009–2015

Organisation	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Emax Sverige	115	115					
FramtidsFrön	800	800	1000	1 100	1 150	1 200	1 300
Föreningen Svenska Science Centers (FSSC)			150	250	250	200	150
Naturbruksskolornas förening (NFB)			150	200	200	150	150
Rektorsakademien					150		
Snilleblixarna i Sverige	800	800	1200	1 200	1 100	1 000	950
Tellus berättarförening						350	400
Transfer Sverige	450	450	600	500	400	350	450
Ung företagsamhet (UF)	10 000	7 000	7 000	7 000	12 000	10 869	19 500
Fördelade verksamhetsbidrag (tkr)	12 165	999 165	10 100	10 250	15 250	14 119	22 900

Verksamhetsstöd till organisationer

Beslut om tilldelning av verksamhetsstöd till organisationer bygger på en prövning av villkor i förordningen (2011:192) om statsbidrag för entreprenörskap i skolan. Enligt regleringsbrev fördelas 16 mnkr till Ung Företagsamhet från Tillväxtverket.

Skolverket har deltagit i OECD:s projekt Innovative Learning Enviroments (ILE). Nordiska ministerrådet har gett Fonden för Entreprenörskap i Danmark i uppdrag att utveckla en kompetensram för entreprenöriella förmågor. Skolverket har deltagit i arbetet som redovisades den 17 november i Köpenhamn.

TABELL 35. Ekonomisk redovisning – entreprenörskap

Kostnadspost	Utfall (tkr)
Högskolekurser	2 541
Utvecklingsmedel till skolhuvudmän	5 573
Verksamhetsstöd till organisationer exklusive Ung Företagsamhet	3 400
Verksamhetsstöd till Ung Företagsamhet	19 500
Administration i projektet	858
Övrigt – litteratur, konferenser, nätverk, resor	1 363
Summa	33 235

Minoritetspolitikens mål

Enligt uppdrag givet i regleringsbrev lämnade Skolverket den 15 september en redovisning på området till Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget.¹⁶ En informationsfolder har skickats ut till alla förskole- och skolenheter. Kontakter har kontinuerligt skett med lärare, skolledare och intresseorganisationer inom de nationella minoriteterna. Skolverket har tagit fram extern information om nya kursplaner för undervisning i nationella minoritetsspråk, kommentarmateriel till kursplaner, lärarsatsningar och läromedelsutveckling.

Utveckling och produktion av läromedel

Av regleringsbrevet framgår att Skolverket har i uppdrag att stödja utveckling och produktion av läromedel i och på nationella minoritetsspråk. Inom uppdraget har nya material utvecklats för användning inom undervisning i nationella minoritetsspråk. Materialen som publiceras via Skolverkets webbplats är i form av lärarvägledningar med elevaktiviteter avsedda för undervisning av elever med ingen eller begränsade kunskaper i finska, jiddisch,

¹⁶ Skolverket, 2015-09-15, dnr 2010:00242: Redovisning av uppdrag att följa upp och analysera Skolverkets verksamhet utifrån minoritetspolitikens mål. Dnr IJ 2010/368/DISK.

meänkieli, romani chib och samiska. Läromedlen är en viktig del i utökade möjligheter till undervisning i nationella minoritetsspråk.

Samråd och samverkan med företrädare för nationella minoriteters riksorganisationer

Skolverket samarbetar med de nationella minoriteterna i arbete med projekt som rör minoritetspolitiken. I myndighetens planering och arbete med uppdrag som särskilt berör nationella minoriteter sker samråd med företrädare för de nationella minoriteterna. Myndigheten samverkar även med andra skolmyndigheter i ett årligt samråd med företrädare för de nationella minoriteternas riksorganisationer. En systematik har skapats för detta samrådsarbete. Inför samrådet får företrädarna möjlighet att i förväg skicka in frågor till Skolverket som de vill diskutera på samrådet. Detta är ett sätt att möjliggöra större inflytande och delaktighet.

Romsk inkludering

Brobygggarutbildningen avslutas under 2015. Totalt har 15 personer med romsk bakgrund deltagit i utbildningen. Inom ramen för detta uppdrag har Skolverket och Södertörns högskola utarbetat kursplaner och genomfört samrådsmöten med företrädare för den romska gruppen. Skolverket har genomfört en extern utvärdering av brobyggarsatsningen för att undersöka om brobyggare bidrar till att öka romers inflytande och delaktighet i den svenska skolan. Utvärderingen visar att de studerande är mycket nöjda med den utbildning de deltagit i. Aktörer som följt brobyggarna menar sig ha sett en ökad professionalisering av arbetet och att funktionen bedöms som nödvändig för romsk inkludering. Brist på samsyn är dock uppenbar för både brobyggare och uppdragsgivare vad gäller innehåll och avgränsningar i brobygggarollen.

Kunskapshöjande insatser i skolan om främlingsfientlighet och liknande former av intolerans

Skolverket har under 2015 arbetat på följande sätt med regeringens uppdrag A2014/1587/DISK.

Konferenser

Under hösten 2015 genomfördes fem konferenser om arbetet mot främlingsfientlighet och rasism i skolan i samverkan med Forum för levande historia. Flera frivilligorganisationer och föreningar fanns med som utställare i anslutning till konferenserna. Konferenserna riktade sig till lärare, skolledare och elevhälsan inom grund- och gymnasieskolan samt till utvecklingsledare och skolchefer på huvudmannanivå. Totalt deltog 951 personer. Ett liknande budskap och innehåll presenterades även i seminarieform under dagarna för mänskliga rättigheter, de s.k. MR-dagarna, i Göteborg i november 2015.

Webbplatsen

Skolverket har sammanställt information om forskning, regelverk och arbetssätt med relevans för skolors arbete mot främlingsfientlighet som publicerades på Skolverkets webb i början av 2015. Där tar myndigheten bland annat upp centrala begrepp, forskning och förankring i styrdokumentet.

Skolverket har också arbetat fram tio scenarier som alla rör främlingsfientlighet och intolerans. Dessa scenarier kan användas som underlag i kollegiala samtal på skolor och lyfter de dilemman som kan uppstå i olika verksamheter. Till respektive dilemma finns ett antal frågor som kan användas i samtalen.

Skolverket har även spelat in åtta poddradioprogram som tar sin utgångspunkt i dessa scenarier. Myndighetsrepresentanter, forskare, lärare, rektorer och personer från frivilligsektorn samtalar i olika konstellationer och försöker ringa in utmaningarna i de aktuella scenarierna. Tillsammans med Utbildningsradions UR-pedagoger spelades fyra poddradioavsnitt in i Skolverkets monter under MR-dagarna. Dessa poddradioavsnitt finns tillgängliga för målgruppen på Skolverket.se.

TABELL 36. Konferenser om arbetet mot främlingsfientlighet och rasism i skolan – antal deltagare fördelat på orter och personalkategorier

Plats	Antal deltagare	Elevhälsopersonal	Lärare	Rektor	Övrig personal
Helsingborg	153	28	92	11	22
Luleå	131	6	87	17	21
Sundsvall	137	20	82	15	20
Karlstad	294	59	192	15	28
Örebro	236	49	128	10	49
Totalt	951	162	581	68	140

TABELL 37. Sidträffar på webben för innehåll om stöd till skolor när det gäller främlingsfientlighet och rasism

Webbsida/webbsidor	Sidträffar
Främlingsfientlighet och rasism	16 668
Värdegrund	292 523
Sju timmar om (Värdegrundspaketen)	61 321

Webbsidorna om värdegrund på skolverket.se innehåller flera underrubriker. Främlingsfientlighet och rasism är en av dessa. Formatet med den digitala utvecklingsresursen Sju timmar om innehåller fem utvecklingspaket för målgrupperna att utveckla olika aspekter av verksamheternas värdegrundsarbete.

Uppdragsutbildning

Skolverket och Forum för levande historia har i samverkan med ett antal lärosäten inlett arbetet med att utarbeta en uppdragsutbildning. Representanter från Högskolan i Dalarna, Södertörns högskola, Stockholms Universitet och Malmö Högskola har tagit fram ett förslag på ramkursplan under hösten 2015 som ska färdigställas och implementeras under våren 2016.

Insatser för en förstärkt elevhälsa

Skolverket har i uppdrag att genomföra insatser för en förstärkt elevhälsa (U2011/5947/S). I juni 2015 lämnade Skolverket in en delredovisning till regeringen om uppdraget.¹⁷ Under 2015 har Skolverket genomfört ett antal insatser för att förstärka elevhälsan. Myndigheten har fördelat statsbidrag, genomfört utbildningsinsatser, och arbetat med att omarbeta Vägledning för elevhälsan tillsammans med Socialstyrelsen samt tagit fram ett stödmaterial för olika skolformer angående anmälningsplikt enligt socialtjänstlagen.

Statsbidrag för förstärkt elevhälsa

Skolverket har åren 2012–2015 fördelat statsbidrag för personalförstärkningar inom elevhälsan enligt förordning (2011:1597). Bidraget fördelas både till kommunala, enskilda och statliga huvudmän och omfattar skolformerna förskoleklass, grundskola, sameskola, särskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola.

TABELL 38. Fördelning ansökt belopp (tkr), beviljat belopp samt utbetalt belopp

År	2012	2013	2014	2015
Ansökt belopp	314 679	314 679	207 749	190 375
Beviljat belopp	46 985	46 985	207 749	106 828
Utbetalt belopp	42 427	42 426	199 770	96 905

TABELL 39. Fördelning antal inkomna ansökningar, beviljade ansökningar samt rekvisitioner

År	2012	2013	2014	2015
Ansökningar	618	436	424	332
Beviljade	176	436	424	321
Rekvirerade	142	419	404	290

Utbildningsinsatser

Under året slutfördes tre seminarierier, varav en påbörjades under hösten 2014. Dessa tre seminarierier genomfördes alla i Stockholm och riktade sig till kommunala skolor i Stockholms län, kommunala skolor i Stockholms stad samt fristående skolor i Stockholms län. Målgrupp för de tre seminarierierna har varit rektorer och elevhälsoteam. En uttalad ambition och förutsättning för deltagande har varit att delta med

TABELL 40. Antal rekvirerade heltidstjänster per personalkategori för respektive år

År	2012	2013	2014	2015
Skolläkare	4,7	11,3	8,4	5,7
Skolsköterska	59,2	120,9	86,2	70,3
Skolkurator	73,5	197,8	164,0	131,1
Skolpsykolog	32,3	99,6	67,7	47,5
Lärare med specialpedagogisk kompetens		252,0	333,7	87,9
Speciallärare		127,4	139,1	43,9
Totalt	169,7	809,0	799,1	386,4

¹⁷ Delredovisning av uppdrag om att genomföra insatser för en förstärkt elevhälsa Dnr U2011/5947, U2011/2269/S delvis, U2010/7669/S delvis och 2011/263/S delvis.

rektor och hela den samlade elevhälsan. Till det första och sista seminariet i varje serie har även politiker från kommunerna samt tjänstemän från kommuner och enskilda huvudmän inbjudits. I de tre seminarierier som genomfördes och avslutades under 2015 deltog totalt ca 500 personer.

De fem seminarierna i varje serie har behandlat följande teman: Styrning och ledning av elevhälsan, Barn och ungas psykiska hälsa, Barn som far illa, Elevhälsan som resurs i skolans arbete samt Vision för elevhälsan. Medverkande i de olika seminarierna har varit personal från Skolverket, Skolinspektionen, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Socialstyrelsen, Allmänna Barnhuset, organisationen Maskrosbarn, forskare från universitet och högskola, föreläsare med sakkunskap inom specifika områden samt verksamhetsföreträdare från olika kommuner.

Kunskapsstöd om anmälningsskyldighet enligt Socialtjänstlagen

Anställda inom skolan är skyldiga enligt lag att genast anmäla om de i sitt arbete misstänker att ett barn far illa. Skolverket har enligt regleringsbrevet i uppdrag att utarbeta och sprida ett kunskapsstöd till personal i förskola, skola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet för vägledning i hur anmälningsskyldigheten enligt 14 kap. 1 § Socialtjänstlagen ska tolkas och tillämpas.¹⁸

Det filmbaserade kunskapsstöd som Skolverket har utarbetat bygger på erfarenheter från fokusgrupper, workshops och forskning. Skolverket har även utgått från det material som Socialstyrelsen tagit fram om anmälningsplikt för att kunna utarbeta ett material som kompletterar Socialstyrelsens material.

Inom uppdraget har Skolverket även samverkat med flera myndigheter och organisationer som Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Skolinspektionen, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Allmänna Barnhuset, Rikspolisstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, SKL med flera.

TABELL 42. Ekonomisk redovisning 2015 – Insatser för en förstärkt elevhälsa

Kostnadspost	Utfall (tkr)
Statsbidrag till huvudmän	96 905
Administrativa kostnader	2 115
Utbildningsinsatser	1 677
Summa	100 682

Forskningsspridning

Enligt sin instruktion ska Skolverket sammanställa och sprida kunskap om forskning till myndighetens målgrupper. Inom verksamheten behandlas frågor om ett forskningsbaserat arbetssätt, dvs. hur vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet kan utgöra en grund i skolverksamheterna. Till uppdraget har sex referensskolor knutits.

Portalsidan

www.skolverket.se/forskning, har helt gjorts om för att skapa bättre överblick och navigation. Områden som bevakas av olika lärosäten är didaktik, språklig kompetens, bedömning och betyg, naturorienterande ämnen, samhällsorienterande ämnen, it i skolan, specialpedagogik och tema förskolan. Antalet sidvisningar under 2015 var 697 000 (se tabell 43).

TABELL 41. Deltagare i seminarierier – Förstärkt elevhälsa 2015

Datum	Ort/målgrupp	Seminarium nr: Programrubrik	Antal deltagare
20150120	Stockholm, kommunala skolor i Stockholms län	5: Vision för elevhälsan	173
20150114	Stockholm, kommunala skolor i Stockholms stad	1: Ledning och styrning	162
20150217	– ” –	2: Psykisk hälsa	156
20150317	– ” –	3: Barn som far illa	152
20150422	– ” –	4: Elevhälsan som resurs i skolans arbete	158
20150519	– ” –	5: Vision för elevhälsan	105
20150303	Stockholm, fristående skolor i Stockholms län	1: Ledning och styrning	148
20150331	– ” –	2: Psykisk hälsa	153
20150428	– ” –	3: Barn som far illa	159
20150527	– ” –	4: Elevhälsan som resurs i skolans arbete	165
20150908	– ” –	5: Vision för elevhälsan	161

18 Delrapport: Skolverket, 2014-09-29, Dnr 2014:118, *Delredovisning av uppdrag om att utarbeta och sprida ett kunskapsstöd.*

TABELL 44. Antal sålda/nedladdade titlar i serien Forskning för skolan

Titel	2013		2014		2015		Totalt per titel
	Såld	Nedladdad	Såld	Nedladdad	Såld	Nedladdad	
Delaktighet för lärande	-	-	-	-	2 532	2 975	5 507
Skapa och våga		1 481	785	1 469	1 098	2 290	7 123
Att förstå sin omgivning och sig själv	-	2 132	1494	2 970	296	2 301	9 193
Forskning för klassrummet	47 996	7 805	19050	14 018	6 363	8 081	103 313
Att se helheter	3 616	2 022	355	1 827	-	2 091	9 911
Fritidshemmet – lärande i samspel med skolan	507	2 026	11	3 732	32	3 759	10 067
Möten för lärande	3 068	12 102	1572	14 446	1 835	10 482	43 505
Kunskapsbedömning – vad, hur och varför	495	5 426	364	8 021	241	8 977	23 524
Greppa språket	5 396	12 102	6381	11 012	4 801	11 137	50 829
Barndomens förändrade villkor	309	3 592	137	4 015	270	2 705	11 028
Stödja och styra	524	3 730	645	4 356	504	3 948	13 707
Research for classrooms	-	-	-	58	161	389	608
Vad fungerar?	1 263	3 281	480	2 885	234	2 300	10 443
Totalt per år		119 585		100 083		79 802	

TABELL 43. Sidvisningar på skolverket.se/forskning 2013–2015

År	2013	2014	2015
Antal sidvisningar	472 000	601 000	697 000

Pocketserien Forskning för skolan

Totalt har 13 kunskapsöversikter tagits fram i serien Forskning för skolan inom olika områden. Tabell 44 redovisar sålda exemplar respektive nedladdningar av varje kunskapsöversikt.

Utvecklingsinsatser

Tillsammans med fem större kommungrupperingar i landet arbetar forskningsspridningsuppdraget med att systematisera beprövad erfarenhet i skolverksamheterna. Arbetet redovisas 2016.

Samverkan

Enligt sin instruktion ska Skolverket redovisa hur myndigheten har samverkat med Specialpedagogiska skolmyndigheten när det gäller uppdraget att sprida kunskap om resultat av forskning.

Skolverket deltar i ett större myndighetsövergripande nätverk kring frågor om evidens, där bl.a. Socialstyrelsen, Statens beredning för medicinsk utvärdering och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor deltar. Myndigheten är också den drivande aktören i ett skolgemensamt nätverk kring forskningsbaserad i skolan tillsammans med Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten. Skolverket samverkar också med Specialpedagogiska skolmyndigheten inom ramen för bevakning av specialpedagogik på webben.

TABELL 45. Sidvisningar – skandinavisk forskning på förskoleområdet 2013–2015

År	2013	2014	2015
Sidvisningar	26 517	49 345	62 795

Skolverket samverkar även med det norska Utdanningsdirektoratet och det danska Evalueringsinstitutet i arbetet med att samla skandinavisk forskning på förskoleområdet i en gemensam databas; <http://nb-eccec.org>. Sidvisningar för databasen fördelas enligt tabell 45.

Enligt den brukarundersökning som genomfördes under 2015 var 53 procent av de svenska besökarna anställda i förskolan och 13 procent förskolläraryr studenter.

Forskningsspridningsuppdraget arbetar aktivt inom några internationella samarbeten, exempelvis EIPPEE och CIDREE.

Kvalitetsutmärkelse inom skolväsendet

Skolverket har i uppdrag att träffa avtal med en extern organisation eller ett institut om att under fem år (2011–2015) svara för det fortsatta arbetet med kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola. Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) har sedan 2006 haft Skolverkets uppdrag att utveckla och svara för processen kring ansökan om *Kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola* i syfte att identifiera och lyfta fram goda förebilder för systematiskt kvalitetsarbete bland skolor och förskolor.

TABELL 46. Uppföljning av skolor (antal) som har deltagit i *Kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola* och de personer som tas ut för att göra utvärderingen (Examinatorer).

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antal ansökande skolor	13	16	11	11	9	13	12	15
Antal nominerade till domarkommittén	7	5	4	5	3	4	5	8
Antal skolor tilldelade Kvalitetsutmärkelsen	2	1	1	1	1	0	2	Beslut 9/12
Antal skolor tilldelade Erkännande	2	2	1	1	1	3	1	Beslut 9/12
Antal examinators i utvärderingsuppdrag	44	68	41	44	35	52	42	63
Antal Examinatorer antagna till utbildning	47	68	74	69	65	54	42	74
Nöjd Examinator Index (1–5)	4,8	4,6	4,8	4,4	4,5	4,2	3,8	Ej klar
Nöjd Skol Index (1–5)	4,2	4,3	4,3	4,6	3,8	3,8	4,2	Ej klar

Under 2015 har det visat sig att behovet av och intresset för systematiskt kvalitetsarbete håller fortsatt hög nivå. Den relativt låga kvalitetsmognaden i skolan valideras av en studie gjord av SIQ (2013). Den visar att rektorer i stor utsträckning leder sin verksamhet genom personligt engagemang och att det saknas systematik och struktur, vilket skulle öka kvaliteten i form av nöjdare elever och föräldrar samt öka arbetstillfredsställelsen hos lärarna och även deras effektivitet.

TABELL 47. Ekonomisk redovisning 2015
– Kvalitetsutmärkelse inom skolväsendet

Kostnadspost	Utfall (tkr)
Övriga kostnader	2 000
Summa	2 000

Slutredovisade uppdrag

Skolverket slutredovisade den 1 mars 2015¹⁹ följande uppdrag: Uppdrag att genomföra insatser för jämställdhet inom skolväsendet (U2011/7067/S, U2011/263/ (delvis), delarna 2, 3 och 5, Tilläggsuppdrag att genomföra insatser för att främja jämställdhet inom skolväsendet (U2011/7067/S) (U2012/3983/S, U2012/3266/S, U2012/1362/S, U2012/492/S) samt Tilläggsuppdrag om insatser för att främja jämställdhet inom skolväsendet (U2013/5044/S, U2012/7365/S).

Skolverket slutredovisade den 1 februari 2015²⁰ Förnyat uppdrag för att stärka skolans värdegrund och arbete mot diskriminering och kränkande behandling (U2011/567/S, U2011/2649/S).

Skolverket redovisade den 4 februari 2015 följande uppdrag: *Slutredovisning av uppdrag avseende verksamheten inom området alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksområdet* (U2011/375/S; U2010/5830/S).

19 Redovisning av uppdrag om att främja jämställdhet inom skolväsendet, dnr 2011:01314

20 Redovisning av Förnyat uppdrag för att stärka skolans värdegrund och arbete mot diskriminering och kränkande behandling, dnr 2011:861

Professionsutveckling

Rektorsprogrammet

Myndigheten ansvarar för det s.k. Rektorsprogrammet enligt instruktion samt Förordning (2011:183) om befattningsutbildning för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem samt fortbildning för rektorer och förskolechefer. Rektorsprogrammet genomförs av sex lärosäten på uppdrag av Skolverket. Rektorsprogrammet motsvarar 30 hp på avancerad nivå, och pågår under tre år med 10 hp per år. Antagning sker terminsvis. Sedan 2009 har rektorsprogrammet utbildat mer än hälften av Sveriges rektorer och 40 procent av rikets biträdande rektorer. Motsvarande siffra för förskolecheferna är cirka 17 procent. Totalt har 3 368 skolledare deltagit i utbildningen under 2015.

Under 2015 har cirka 1 090 rektorer, förskolechefer och biträdande rektorer antagits till utbildningen. Av de antagna:

- har samtliga anmälda skolledare antagits till utbildningen,
- är 68 procent anställda av offentliga och 32 procent av enskilda huvudmän,
- är andelen kvinnor i utbildning 76 procent och andelen män 24 procent,
- är 36 procent rektorer, 33 procent biträdande rektorer och 21 procent förskolechefer,
- har 10 procent en befattning som kan jämföras med biträdande rektor

TABELL 48. Antal rektorer som påbörjat Rektorsprogrammet hösten 2015

	Startat	Offentlig huvudman Huvudsaklig skolform					Enskild huvudman Huvudsaklig skolform					Avbrott	Studie- uppehåll
		För	Gr	GY	Vux	Övrig*	För	Gr	GY	Vux	Övrig*		
Göteborgs universitet	49	1	27	4	2	5	1	3	4	0	2	0	3
Karlstads universitet	25	1	17	1	1	1	0	4	4	1	0	0	1
Mittuniversitetet	41	1	10	4	1	1	1	3	0	1	0	0	1
Stockholms universitet	61		28	14	6	3	0	8	1	2	1	2	0
Umeå universitet	31		26	3	1	2	0	7		1	0	1	1
Uppsala universitet	38		25	2	5	3	1	1	2	1	0	0	0
Totalt	237	2	126*	31*	16	13	3	26	20	6	3	3	6

* Innehåller deltagare med ansvar för grundsärskola, gymnasiesärskola och särskild utbildning för vuxna

TABELL 49. Deltagare i Rektorsprogrammet 2015 (deltagare som studerat hela eller del av året 2015)

Lärosäte ****	Antal deltagare			Kö	Förskola		Grund- skola***/ specialskola		Gymnasie- skola***		Vuxenut- bildning***		Särskola** /special- skola		Totalt*
	Kvinnor	Män	Totalt		K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	
Gu	86	20	106	0	29	3	39	10	6	6	4	1	8	0	106
KaU	445	163	608	0	103	22	217	83	85	34	24	14	3	7	592
LnU	393	137	530	0	83	13	204	72	64	33	16	13	6	2	506
Miu	32	10	42	0	13	1	15	4	2	2	1	3	1	0	42
SU	527	208	735	0	93	21	263	110	102	58	41	10	13	3	714
UmU	369	148	517	0	90	11	179	83	61	38	19	11	4	4	500
UU	423	129	552	0	103	17	204	70	66	25	25	11	9	4	534
ÖMD	180	72	252	0	43	6	101	45	23	17	4	2	3	0	244
Totalt	2 455	887	3 342	0	557	94	1 222	477	409	213	134	65	47	20	3 238

* Uppgift om skolform saknas för 104 deltagare

** 45 deltagare från grundsärskola, 11 från gymnasiesärskola, 4 från särskild utbildning för vuxna och 7 deltagare från specialskola

*** Bland dessa deltagare finns det även integrerade särskoleverksamheter grundskola 224, gymnasieskola 128, vuxenutbildning 34 stycken

**** KaU (Karlstads universitet), LnU (Linnéuniversitetet), MiU (Mittuniversitetet), SU (Stockholms universitet), UmU (Umeå universitet), UU (Uppsala universitet), ÖMD (Örebro universitet, Mälardalens högskola och Högskolan Dalarna i samverkan).

Avbruten utbildning

Sedan Rektorsprogrammet startade 2009 har cirka 8 procent av deltagarna avbrutit sin utbildning (Se tabell 50) och ytterligare cirka 2 procent har för tillfället studieuppehåll. Av de skolledare som erbjudits plats av lärosätena har cirka 4 procent aldrig startat sin utbildning.

Den vanligaste orsaken till att en skolledare lämnar eller aldrig påbörjar Rektorsprogrammet att hon eller han bytt arbete. Andra skolledare säger att de fått teoretiska möjligheter men inte en reell avlastning i sin tjänst för att kunna klara av studierna. En något mindre grupp av de svarande i undersökningen har avbrutit Rektorsprogrammet av personliga skäl.

Resultatredovisning av skolledare som avslutat sin utbildning under 2015

Under året har två kursgrupper som påbörjat sina studier 2013 eller tidigare avslutat sina studier. Av dessa 1 052 var 45 procent rektorer, 20 procent biträdande rektorer och 19 procent förskolechefer. Det är 88 procent av de 1 052 som har genomfört utbildningen på avsedd tid medan 3 procent har beviljats studieuppehåll och drygt 9 procent har avbrutit sin utbildning.

Akademiska resultat

Inom Rektorsprogrammet sätts betygen ”godkänd” eller ”ej godkänd”. Av de som genomgått sex terminers utbildning har 66 procent godkänt resultat på samtliga kurser. Övriga har möjlighet att inom ett år slutföra sina resterande uppgifter, se nedanstående tabell.

Ekonomisk redovisning 2015 – Rektorsprogrammet

För kursgrupper som startade före 2015 var kostnaden per utbildningsplats och år 24 500 kr. Från och med 2015 är kostnaden per utbildningsplats och år 28 500 kronor.

TABELL 52. Ekonomisk redovisning 2015 – Rektorsprogrammet

Utgiftsslag (tkr)	2015
Ersättning till lärosäten och övriga kostnader	73 485
Administrativa kostnader	5 325
Benchlearning	714
Totalt	79 524

TABELL 50. Studieavbrott fördelat på lärosäte och kursgrupp (%)

	HT09	VT10	HT10	VT11	HT11	VT12	HT12	VT13	HT13	VT14	HT14	VT15	HT15	Totalsumma
Kau	1	15	5	11	8	11	6	17	9	9	2	5	0	8
Lnu	9	21	13	6	15	11	17	6	6	3	4	2	*	10
Su	5	*	12	*	18	21	8	6	7	9	6	1	2	8
Umu	7	20	13	11	15	5	7	6	11	17	2	4	1	9
Uu	11	9	14	*	10	9	7	5	7	5	4	2	1	7
ÖMD	10	21	13	14	9	0	7	12	7	19	5	10	*	11
Totalt	7	16	11	11	13	11	9	9	8	9	4	3	1	8

*Ingen intagning denna termin

TABELL 51. Resultat för de deltagare som avslutat sin utbildning under 2015 (Vt12 och Ht12)

Lärosäte	Enskild huvudman			Offentlig huvudman			Totalt	
	Kvinna	Man	Andel godkända	Kvinna	Man	Andel godkända	Totalt antal godkända	Total andel godkända
Karlstads universitet	36	10	80 %	124	46	84 %	179	83 %
Linnéuniversitetet	39	11	90 %	102	43	83 %	165	85 %
Stockholms universitet	79	32	84 %	54	24	94 %	166	88 %
Umeå universitet	10	8	72 %	58	32	94 %	98	91 %
Uppsala universitet	45	16	80 %	125	45	86 %	195	84 %
ÖMD	22	9	87 %	67	28	91 %	113	90 %
Totalt	231	86	83 %	530	218	87 %	916	86 %

Nationellt prioriterad fortbildning

Fortbildning för rektorer

– Rektorslyftet

Skolverket fick 2011 regeringens uppdrag att svara för fortbildningen för rektorer (U2011/1195/S), det s.k. rektorslyftet. Fortbildningen är ettåring, omfattar 7,5 högskolepoäng på avancerad nivå och inriktas mot styrnings- och ledarskapsfrågor. Fortbildningen ska bygga på befattningsutbildningen, det s.k. rektorsprogrammet. Regeringen har förlängt uppdraget som nu pågår fram t.o.m. 2018.

Fjärde kursomgången av Rektorslyftet

– hösten 2014 till våren 2015

Tabellen nedan visar att de som ännu inte är godkända fördelar sig ojämnt mellan lärosätena. Av de rektorer som genomfört fortbildningen under kursomgången ht14–vt15 har 76 procent slutfört den med godkänt betyg, vilket är ett lägre resultat än i de första omgångarna. Det beror huvudsakligen på tidsbrist för att fullfölja de arbetsuppgifter som studierna innebär eller enligt lärosätena, på att fler och fler rektorer inte anser att de akademiska poängen är så viktiga. Just detta är en förklaring till Uppsala universitets låga resultat. Skolverket kommer att undersöka detta närmare.

TABELL 54. Andel deltagare med godkänt resultat ht11–ht14

År	Andel godkända deltagare	Antal deltagare som slutfört utbildningen
2011	89 %	372
2012	84 %	197
2013	73 %	119
2014	70 %	157

Utvärdering

Skolverkets utvärdering visar att mellan 97 och 100 procent av deltagarna i de fyra kursomgångarna har bedömt utbildningen som ganska eller mycket bra. På frågan om hur de bedömer utbildningen har drygt 85 procent av rektorerna svarat att den har en lagom svårighetsgrad. Sammanfattningsvis anser rektorerna att fortbildningen har gett positiva effekter – deltagarna känner sig stärkta i sin yrkesroll, anser att de fått bättre kunskap och förmåga att utöva sitt pedagogiska ledarskap i relation till fortbildningens mål och uppger att de ägnar en ökad del av sin arbetstid åt pedagogiskt ledarskap.

Rektorernas bild av att de ägnar en ökad del av sin arbetstid åt det pedagogiska ledarskapet bekräftas inte till fullo av tillfrågade lärare. Dock anser ca en tredjedel av de lärare som besvarat enkäten att de kan se ett förändrat ledarskap och över hälften av lärarna anger att rektor har genomfört förändringar. Om dessa förändringar hade gjorts oavsett fortbildningen går inte att utläsa. Det är 75 procent av lärarna som anser att rektors deltagande i fortbildningen är ganska eller mycket värdefullt för verksamheten.

TABELL 53. Fullföljd utbildning med godkänt respektive ej godkänt resultat fördelad på lärosäte, skolform och huvudman ht14–vt15

Lärosäten *	Startat	Fullföljt godkänt resultat	Offentlig huvudman Huvudsaklig skolform				Enskild huvudman Huvudsaklig skolform				Ej godkänt fullföljt	Andel fullföljt Godkänd	Avbrott/ Studie- uppehåll
			Gr	GY	Vux	Sa	Gr	GY	Vux	Sa			
Kau	30	21	12	1	1	14	6	1	0	7	9	70 %	0/0
Lnu	32	27	22	1	1	24	2	1	0	3	5	84 %	0/0
Su	29	23	9	2	0	11	9	3	0	12	6	79 %	0/0
Umu	34	22	14	6	0	20	2	0	0	2	11	67 %	0/1
Uu	25	11	7	3	0	10	0	1	0	1	3	79 %	8/3
ÖMD*	8	6	3	1	0	4	2	0	0	2	2	75 %	0/0
Totalt	158	110	67	14	2	83	21	6	0	27	36	76 %	8/4

* Kau (Karlstads universitet), Lnu (Linnéuniversitetet) Su (Stockholms universitet) Umu (Umeå universitet) Uu (Uppsala universitet), ÖMD (Örebro universitet, Mälardalens högskola och Högskolan Dalarna i samverkan).

*Femte kursomgången av Rektorslyftet
– hösten 2015 till våren 2016*

Skolverket och de lärosäten som bedriver fortbildning-
en har försökt öka intresset för Rektorslyftet hos de
huvudmän och rektorer som genomgått befattnings-
utbildningen. I kursomgången som startade 2015 har
en större vikt lagts vid rektors ansvar för elevernas
resultat i relation till undervisning och undervisningens
kvalitet. Skolverket och samtliga lärosäten har aktivt
informerat huvudmän om ovanstående inriktning vilket
bidragit till en ökning med över 50 procent av antalet
som påbörjade rektorslyftet hösten 2015. På grund
av antalet sökande genomförs utbildningen i år även i
norra delen av Sverige.

TABELL 55. Antal deltagare i Rektorslyftet
per kursomgång och lärosäte

År	Kau	Lnu	Su	Umu	Uu	ÖMD	Total
2011	91	87	89	75	63	18	423
2012	56	61	22	31	50	8	228
2013	22	35	20	12	29	8	126
2014	30	32	29	34	24	8	157
2015	39	24	42	62	31	38	236

TABELL 57. Ekonomisk redovisning 2015
– fortbildning för rektorer

Utgiftsslag (tkr)	2015
Ersättning till lärosäten	7 389
Totalt	7 389

Fortbildning för förskolechefer

Skolverket fick under sommaren regeringens upp-
drag att svara för fortbildningen för förskolechefer
(U2015/03528/S). Fortbildningen omfattar 7,5 hög-
skolepoäng på grundnivå och inriktas i likhet med
rektorslyftet mot styrnings- och ledarskapsfrågor. Skol-
verket har angivit övergripande mål för fortbildningen
samt genom överenskommelser med universitet och
högskolor förväntat sig om att fortbildningen utgår från
målen.

TABELL 59. Ekonomisk redovisning 2015
– fortbildning för förskolechefer

Utgiftsslag (tkr)	2015
Ersättning till lärosäten för genomförande av fortbildningen	2468
Totalt	2 468

TABELL 56. Antal rektorer som startat fortbildningen för rektorer, Rektorslyftet hösten 2015

Lärosäten	Startat	Offentlig huvudman Huvudsaklig skolform*					Enskild huvudman Huvudsaklig skolform					Avbrott
		För	Gr	GY	Vux	Okänd	För	Gr	GY	Vux	Okänd	
Karlstads universitet	39	0	19	7	3	0	0	7	2	1	0	0
Linnéuniversitetet	24	0	17	1	0	0		2	3	0	0	1
Stockholms univer- sitet	42	0	10	4	1	0	0	16	7	1	1	2
Umeå universitet	62	0	28	15	6	0	0	9	4	0	0	0
Uppsala universitet	31	0	26	3	1	0	0	1	0	0	0	0
ÖMD**	38	0	25	2	3	0	0	3	3	0	0	2
Totalt	236	0	125	32	17	0	0	38	19	2	1	5

* Inom skolformerna finns fyra rektorer med ansvar för grundsärskola och två för gymnasiesärskola

TABELL 58. Antal förskolechefer som påbörjat fortbildningen hösten 2015 fördelat på huvudman och lärosäte

Lärosäten	Startat	Offentlig huvudman	Enskild huvudman	Avbrott	Studieuppehåll
Karlstads universitet	39	16	22	1	
Linnéuniversitetet	33	25	8		
Stockholms universitet	49	14	34	1	
Umeå universitet	34	17	17		
Uppsala universitet	25	9	16		
ÖMD*	37	29	8		
Totalt	217	110	105	2	0

* ÖMD Örebro universitet, Mälardalens högskola, Högskolan Dalarna i samverkan

TABELL 60. Kurser/utbildning som köptes 2015. Antal, typ och geografisk spridning.

Lärosäte/termin	Antal kurser för lärare		Antal kurser för fritidspedagoger		Speciallärarutbildning (antal platser)*	
	VT15	HT15	VT15	HT15	VT15	HT15
Göteborgs universitet	15	19				
Högskolan Borås	5	5				
Högskolan Dalarna	21	19				
Högskolan i Halmstad	2					
Högskolan i Gävle	6	6				
Högskolan i Jönköping	5	5	1	2		
Högskolan Kristianstad	11	17	1	1	30	30
Högskolan Väst	2	2	1	1		
Karlstads universitet	3	6				
Konstfack	1	2				
Kungliga tekniska högskolan	2	2				
Linköpings universitet	5	7	1	1		
Linnéuniversitetet	19	17		1		45
Luleå universitet	1	1				
Lunds universitet	5	6				
Malmö högskola	20	19	1			
Mittuniversitetet	4	5				
Mälardalens högskola	3	3				
Södertörns högskola	6	7				
Stockholms universitet	16	19	1		45	45
Umeå universitet	12	17	3	4		
Uppsala universitet	9	3				
Örebro universitet		2				
Summa erbjudna kurser/platser	173	189	9	10	75	120

* Siffrorna anger maximalt antal kurser/platser som enligt överenskommelse kan erbjudas av respektive lärosäte.

Fortbildning av lärare och fritidspedagoger – Lärarlyftet II

2011 fick Skolverket i uppdrag av regeringen att svara för genomförandet av Lärarlyftet II under fyraårsperioden 2012–2015.²¹ Uppdraget har sedermera förlängts ytterligare ett år och kommer alltså pågå också under 2016. I februari 2012 beslutade regeringen om ett tilläggsuppdrag gällande hela eller delar av speciallärarutbildningen med specialisering mot utvecklingsstörning.²²

Skolverket ska enligt regleringsbrev och förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande redovisa sitt arbete med Lärarlyftet II.

Antal kurser och typ av kurser per lärosäte för lärare, fritidspedagoger och speciallärare
Under 2015 har Skolverket köpt följande kurser inom Lärarlyftet II:

- behörighetsgivande ämneskurser för lärare,
- praktisk-estetiska ämneskurser för fritidspedagoger eller motsvarande, och
- speciallärarutbildning för lärare och förskollärare som är anställda inom särskolan

Totalt har 362 ämneskurser för lärare köpts under året, vilka har erbjudits vid 23 lärosäten. För fritidspedagoger eller motsvarande har 19 kurser vid åtta lärosäten köpts. Under 2015 har också speciallärarutbildning med inriktning mot utvecklingsstörning köpts vid tre lärosäten.

²¹ U2011/5531/S.

²² U2012/1181/S.

TABELL 61. Antal kursdeltagare per huvudmannatyp (som huvudmannen fått statsbidrag för).*

Typ av huvudman	Vt 2015	Ht 2015	2015 totalt	Andel
Kommunal	1902	1798	3 700	86 %
Statliga/utlandsskolor	29	21	50	1 %
Enskilda	272	272	544	13 %
Totalt	2 203	2 091	4 294	100 %

* Summan inkluderar alla aktiva deltagare oavsett starttermin, inte enbart nytilkomna deltagare 2015. Vissa av deltagarna läser båda terminerna, vilket innebär att summan inte är detsamma som antalet unika deltagare.

Ämneskurser för lärare samt fritidspedagoger eller motsvarande

Sammanlagt sökte 5 630 personer till någon av de 362 kurser för lärare och fritidspedagoger som köptes under året²³. Av dessa antogs 2 655 personer till 244 kurser.²⁴ Totalt beräknas 2 287 personer ha påbörjat en ämneskurs som riktar sig mot lärare under året.²⁵

Av 19 kurser avsedda för fritidspedagoger eller motsvarande startade 10 med totalt 77 personer.²⁶

Av de totalt 2 364 deltagarna i behörighetsgivande ämneskurser läste 87 procent kurser riktade mot undervisning i grundskolan, 6 procent mot gymnasieskolan, 4 procent mot svenska för invandrare och 3 procent deltog i kurser avsedda för fritidspedagoger eller motsvarande.

Det totala antalet lärare som deltagit i behörighetsgivande ämneskurser har ökat något jämfört med föregående år.²⁷ Antalet deltagande fritidspedagoger eller motsvarande har dock minskat kraftigt²⁸. Detta beror sannolikt på att vissa fritidspedagoger nu kan få legitimation och behörighet i aktuellt praktiskt-estetiskt ämne utan deltagande i Lärarlyftet II.

Andelen deltagande lärare som bedriver undervisning i fristående skola med inriktning waldorfpedagogik är fortsatt mycket låg, endast ett fåtal lärare ur denna grupp sökte och antogs till någon kurs.

Validering inom Lärarlyftet II

Flera högskolor och universitet har inom ramen för Lärarlyftet II erbjudit möjligheter till validering. Valideringen innebär en kartläggning och bedömning av en kursdeltagares kunskaper och färdigheter i förhållande till lärandemålen i den kurs de är antagna till, och kan innebära att vägen till behörighet blir kortare. Under året har totalt 228 deltagare i behörighetsgivande ämneskurser ansökt om validering och genomgått någon form av valideringsprocess.

Lärare inom Lärarlyftet II

– antal, geografisk spridning m.m.²⁹

Under 2015 var 87 procent av deltagarna i fortbildningen anställda hos en offentlig huvudman och 13 procent hos en enskild huvudman, vilket är ungefär samma fördelning som år 2013 och 2014.

TABELL 62. Antal huvudmän som fått statsbidrag de tre senaste höstterminerna

	Ht 2015	Ht 2014	Ht 2013
Antal huvudmän som fick statsbidrag	387	437	424

Geografisk spridning hos deltagande lärare

Lärarlyftet har en stor geografisk spridning. När det gäller offentliga huvudmän kommer det största antalet deltagande lärare 2015 från följande kommuner: Stockholm med 183 deltagare, Göteborg med 159 deltagare, Malmö med 127 deltagare och Linköping som har 89 deltagare.

23 2261 sökte kurs med starten våren 2015 och 3 369 sökte kurs med start hösten 2015

24 931 personer antogs till våren 2015 och 1 724 personer antogs till hösten 2015.

25 859 personer våren 2015 och 1428 personer hösten 2015. Uppgifterna baseras på deltagarförteckningar inkomna i samband med lärosätenas fakturering.

26 Fördelat på 28 våren 2015 och 49 hösten 2015. Beräknat utifrån deltagarförteckningar inkomna i samband med lärosätenas fakturering.

27 Antalet personer i behörighetsgivande kurser 2014 var 2 217, alltså 70 personer färre än 2015.

28 Antalet deltagande lärare har ökat med 237 jämfört med 2014, medan antalet deltagande fritidspedagoger har minskat med 167.

29 Statistiken under denna rubrik kommer från antalet lärare som huvudmän har ansökt om statsbidrag för. Då inte alla huvudmän ansöker om statsbidrag skiljer sig det totala antalet deltagare här jämfört med hur många som verkligen har deltagit på kurserna.

Antal och andel fritidspedagoger eller motsvarande hos offentliga respektive enskilda huvudmän som deltar i eller har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet II
Huvudmännen ansökte om statsbidrag för 235 fritidspedagoger under 2015.³⁰ Av dessa var 92 procent anställda hos offentlig huvudman och 8 procent hos enskild huvudman. Uppgifter om antal och andel fritidspedagoger eller motsvarande som har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet II kommer inte att finnas förrän 2016.

Uppföljning av studieresultat för återkrav av statsbidrag

Under våren 2015 genomförde Skolverket en uppföljning av studieresultaten hos lärare som avslutade sina kurser vårterminen 2014. Uppföljningen ledde till ett marginellt återkrav om ca 7 500 kr för de totalt 2 661 lärare som avslutade sina studier vårterminen 2014.

Genomförd deltagarutvärdering

En deltagarutvärdering har färdigställts. Den grundar sig på enkätsvar inhämtade från deltagare som avslutat sina behörighetsgivande ämneskurser under perioden ht 2013–vt2015.

Speciallärarutbildning inom ramen för Lärarlyftet II

Antal utbildningar och lärosäten

Skolverket har från och med 2015 tecknat överenskommelser med tre lärosäten om att starta speciallärarutbildning med specialisering mot utvecklingsstörning. Den maximala kapaciteten för kurserna var 195 studieplatser.³¹

TABELL 63. Antal sökande, antagna och deltagare i speciallärarutbildning år 2014–2015

Speciallärarutbildning	2014	2015
Antal sökande	469	247
Antal antagna	224	105
Antal deltagare	141	50

Skolverket har fått signaler om att deltagare upplever studiesituationen som svår utifrån de praktiska och ekonomiska förutsättningar de får från huvudmännen. Omfattningen för speciallärarutbildningen inom Lärarlyftet II är 90 hp, med en studietakt som innebär att utbildningen måste vara avslutad senast höstterminen 2016.

30 Detta är summan för hösten och våren 2015 och inkluderar alla aktiva deltagare oavsett starttermin, inte enbart nytillkomna deltagare 2015. Vissa av kursdeltagarna läser båda terminerna, vilket innebär att summan inte är densamma som antalet unika deltagare.

31 Fördelat på 30 deltagare våren 2015 och 20 deltagare hösten 2015. Totala antalet deltagare under 2014 var 141.

Enligt överenskommelserna mellan Skolverket och aktuella lärosäten ska en valideringsprocess genomföras för deltagarna som går speciallärarutbildningen inom Lärarlyftet II. Det innebär att utbildningens längd och omfattning kan variera för deltagarna.³²

Antal och andel lärare hos offentliga respektive enskilda huvudmän som deltar i en speciallärarutbildning eller har fått en speciallärarexamen³³

Under 2015 har huvudmännen erhållit statsbidrag för 874³⁴ deltagare som deltar i en speciallärarutbildning eller har fått en speciallärarexamen inom Lärarlyftet II. Den övervägande majoriteten av dessa är anställda hos en offentlig huvudman (96 procent). Endast 4 procent av deltagarna är anställda hos en enskild huvudman.

Det största antalet deltagare var från Stockholms kommun (41 deltagare), Norrköpings kommun (32 deltagare) och Specialpedagogiska skolmyndigheten (24 deltagare).

Ekonomisk sammanställning för Lärarlyftet II

Statsbidrag utgår till huvudmannen som ersättning för deltagare som är registrerade på en kurs eller utbildning inom Lärarlyftet II. Statsbidraget baseras på antalet högskolepoäng per termin.³⁵ Under 2015 beviljades totalt 39 900 tkr i statsbidrag, 15 900 tkr för våren och 24 000 tkr för hösten.³⁶

Skolverkets kostnader för köp av kurser och utbildningar uppgick under år 2015 till 178 400 tkr, varav 167 000 tkr avser kostnader för kurser som riktar sig mot lärare och fritidspedagoger³⁷ och 11 400 tkr avser kostnader för speciallärarutbildning med inriktning mot utvecklingsstörning.³⁸

32 Påbörjar man utbildning våren 2015 blir studietakten 75 procent, start hösten 2015 innebär en studietakt på 100 procent.

33 Statistiken under denna rubrik kommer från antalet lärare som huvudmän har ansökt om statsbidrag för. Då inte alla huvudmän ansöker om statsbidrag skiljer sig det totala antalet deltagare här jämfört med hur många som verkligen har deltagit på kurserna.

34 Detta är summan för hösten och våren 2015 och inkluderar alla aktiva deltagare oavsett starttermin, inte enbart nytillkomna deltagare 2015. Vissa av deltagarna läser båda terminerna, vilket innebär att summan inte är detsamma som antalet unika deltagare.

35 Matematikkurser ger 1000 kronor per högskolepoäng, medan resterande ämnen fram till och med augusti gav 500 kronor per högskolepoäng. Enligt förordningsändring som trädde i kraft 2015-08-05 så höjdes statsbidraget per högskolepoäng för deltagare i kurser inom svenska som andraspråk till 1500 kr. För deltagande i Speciallärarutbildningen höjdes summan från 500 kr/hp till 1000 kr/hp.

36 Kostnader på motsvarande 5 mnkr för förstärkning av medel för utbildning som avser svenska som andraspråk är inkluderade.

37 54 200 tkr för våren 2015 och 11200tkr för hösten 2015.

38 7 400 tkr för våren 2015 och 4000 tkr för hösten 2015.

TABELL 64. Ekonomisk redovisning 2015 – Lärarlyftet II

Utgiftsslag (tkr)	2015
Uppdragsutbildning och bidrag*	214 712
Förstärkning av medel Sv2**	5 000
Administration	5 257
Totalt	224 969

* Här inkluderas också kostnaden för hantering av ansökningar, urval och antagning till kurser och utbildning samt tolkuppdrag, sammanlagt 1,4 mnkr

** I enlighet med Skolverkets regleringsbrev får anslagspost 1.10 belastas med högst 5 mnkr för förstärkning av medel för utbildning som avser svenska som andraspråk enligt förordning (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande. Dessa 5 mnkr har utnyttjats fullt ut i form av höjt statsbidrag för målgruppen.

Förskolelyftet

Skolverket har i uppdrag (U2011/6674/S) att svara för fortbildning av förskollärare och förskolechefer, det s.k. förskolelyftet under åren 2012–2015.³⁹

Antal kurser och lärosäten

Nedanstående fem ramkurser, om vardera 7,5 hp, har tagits fram i samråd mellan Skolverket och lärosäten.

1. Dokumentera, följa upp, utvärdera och utveckla förskolans kvalitet – systematiskt kvalitetsarbete. Målgruppen är förskollärare och förskolechefer.
2. Leda och organisera det systematiska kvalitetsarbetet – förskolechefens ansvar för förskolans kvalitet. Målgruppen är förskolechefer.
3. Utmana och stödja varje barns utveckling och lärande i förskolan. Målgruppen är förskollärare.

TABELL 65. Antalet kurser inom Förskolelyftet 2015 fördelade på typ och lärosäte (2014 års siffror inom parentes)

Lärosäte	Kurs 1	Kurs 2	Kurs 3	Kurs 4	Kurs 5
	Dokumentera	Leda och organisera	Utmana och stödja	Naturvetenskap och teknik	Flerspråkighet
Borås högskola	1 (2)		1		
Högskolan Dalarna				(1)	1 (2)
Gävle högskola	2 (2)			2 (1)	1
Göteborgs universitet	(2)	(3)	(1)	1 (2)	1 (2)
Högskolan Halmstad				1 (2)	
Högskolan Kristianstad	1	1 (2)		2 (4)	2 (4)
Högskolan Väst	4 (3)		1 (4)	6 (3)	1 (3)
Jönköpings universitet	1 (2)			1 (1)	9 (7)
Karlstads universitet	2 (2)			(1)	
Linköpings universitet				(1)	1 (1)
Linnéuniversitetet	3 (4)			1 (2)	
Luleå tekniska universitet			(1)	1	
Malmö högskola	4 (6)		3 (2)	3 (3)	3 (2)
Mittuniversitetet	1 (2)	(1)		2 (5)	(3)
Mälardalens högskola	1 (2)		(3)	1 (3)	2 (2)
Stockholms universitet	(1)		1		1 (2)
Södertörns högskola	2 (2)			5 (3)	
Umeå universitet					1
Uppsala universitet	3	1 (2)	4 (2)	4 (1)	8 (5)
Örebro universitet					2 (2)
Summa	25 (30)	2 (8)	10 (13)	30 (33)	33 (35)

³⁹ Uppdraget är förlängt till och med 2015 i regleringsbrevet för 2015 avseende Statens Skolverk (U2015/04701/S)

4. Naturvetenskap och teknik i förskolan – med didaktisk inriktning. Målgruppen är förskollärare, barnskötare och annan pedagogisk personal.
5. Flerspråkighet och interkulturalitet i förskolan. Målgruppen är förskollärare, barnskötare och annan pedagogisk personal.

Vid flera lärosäten har parallella kurser erbjudits samtidigt eller efter varandra då deltagarantalet har varit för stort för en kurs, vilket framgår av tabell 65.

Under hösten har kurserna erbjudits på kvartsfart eller åttondelsfart som campus- och distanskurser. Kurserna har också erbjudits som kommunförlagda kurser vilket innebär att kursträffarna sker i hemkommunen och att huvudmannen i överenskommelse med lärosätet kan påverka tidpunkt samt studiefart. Kommunförlagda kurser har ökat i antal då deltagande huvudmän har visat sig vara mycket nöjda med uppbygget. De utgör nu 70 procent av kurserna, jämfört med en tredjedel år 2014 då kursformen infördes efter en pilotomgång 2013, se tabell 66.

TABELL 66. Antal antagna för olika kursalternativ

År	Campus/ distanskurser	Kommunförlagda kurser	Totalt
2013	1 233	70	1 303
2014	2 245	1 234	3 479
2015	830	2 063	2 893*

* Att antalet antagna överstiger antalet platser beror på att vissa antagna tackat nej och platsen då kan erbjudas någon annan.

Antal och andel deltagare med olika befattningar

Det totala antalet sökande under året var 3 273 att jämföra med förra årets 4 550 personer. Det totala antalet ansökningar under 2015 översteg antalet platser, som beräknades till ca 2 640 totalt.

Antal och andel kursdeltagare med offentlig respektive enskild huvudman

Precis som under 2014 är det en hög andel förskollärare med offentlig huvudman som går kurser (92 procent) medan det bland enskilda huvudmän till stor del är förskolechefer som är kursdeltagare (52 procent).

För 2015 är inte kurserna avslutade men både 2013 och 2014 examinerades 78 procent av de deltagare som påbörjade kursen under året för 7,5 hp. Två procent har registrerats som avhopp, mot nio procent året innan. Trots att uppgifterna är osäkra pekar de på att en hel del deltagare genomgår hela utbildningen utan att examineras.

Geografisk spridning

Kurserna har stor geografisk spridning eftersom samtliga utbildningsanordnare med examensrätt för förskollärare har gett kurser under året. Under året erbjöds totalt 102 kurser, varav två fick ställas in på grund av för få sökande. Intresset för de kommunförlagda kurserna har varit störst i landets södra delar, inga kommunförlagda kurser har getts norr om Örnsköldsvik.

TABELL 67. Andel deltagare fördelade på befattning och huvudmannatyp (2014 års siffror inom parentes)

Befattning	Enskild huvudman	Offentlig huvudman	Andel totalt (%)
Barnskötare	15 (20)	85 (80)	18 (17)
Förskolechefer	52 (51)	48 (49)	6 (9)
Annan pedagogisk personal	16 (28)	84 (72)	6 (4)
Förskollärare	8 (12)	92 (88)	70 (70)

TABELL 68. Antal deltagare fördelade på befattning och huvudmannatyp (2014 års siffror inom parentes)

Befattning	Enskild huvudman	Offentlig huvudman	Totalt
Barnskötare	75 (121)	409 (476)	484 (587)
Förskolechefer	77 (165)	72 (159)	149 (324)
Annan pedagogisk personal	25 (33)	128 (86)	153 (119)
Förskollärare	140 (302)	1679 (2137)	1819 (2439)

Ekonomisk sammanställning för Förskolelyftet
Av tilldelade medel har Skolverket använt 32,7 mnkr kronor enligt tabell 69.

TABELL 69. Ekonomisk redovisning 2015 – Förskolelyftet

Utgiftsslag (tkr)	2015
Ersättning till lärosäten för kurser	31 718
Kostnader för administration och uppföljning av fortbildningssatsningen	1 004
Totalt	32 722

Studie- och yrkesvägledning

Utbildningspaketet Skola–Arbetsliv

Skolverket har inom ramen för *Uppdrag att genomföra fortbildningsinsatser för främst studie- och yrkesvägledare för att förbättra kvaliteten inom vägledningen och Uppdrag att ta fram en fortbildningsinsats för studie- och yrkesvägledare i gymnasieskolan (stöd till elever med funktionsnedsättning)*⁴⁰ genomfört ett utbildningspaket med fokus på att stärka kunskaper om arbetslivet, kontakter mellan skola och arbetsliv samt hur lärare kan integrera

studie- och yrkesvägledning i undervisningen. Särskilt viktigt är studie- och yrkesvägledning som hela skolans ansvar. Detta har skett i nära samarbete med Arbetsförmedlingen, landets regioner/län och universitet/högskolor. Målgruppen är lärare, studie- och yrkesvägledare samt skolledare främst verksamma i grundskolan.

Sammanlagt har 1 443 lärare, studie- och yrkesvägledare samt skolledare deltagit på 25 utbildningsdagar fördelat på 20 orter i landet. Av dessa påbörjade 546 personer utbildningen under 2014. Intresset för att delta i utbildningen är stort och under 2016 planeras nya starter samt även omstarter i regioner där insatsen redan har genomförts.

Uppföljningar av utbildningsdagarna har besvarats av 1 082 deltagare, och visar att 97 procent av de svarande är mycket nöjda eller nöjda med insatsen.

Fortbildningskurser

Skolverket har erbjudit nio fortbildningskurser för studie- och yrkesvägledare, skolledare och lärare. Kurserna, varav två har gett akademiska poäng, har genomförts i samarbete med Malmö högskola, Stockholms universitet och Umeå universitet. Tre av kurserna har tagits fram i samverkan med uppdraget för nyanländas lärande. Totalt har 249 personer deltagit i fortbildningskurser, en kraftig ökning från år 2014 då 141 personer deltog.

⁴⁰ Regleringsbrev för 2014, U2013/2908/S, uppdrag 28, Regleringsbrev för 2014, U2013/2908/S, uppdrag 29.

Webbinarier, stödmaterial och webbplatsen

Ett stödmaterial kring vägledning och nyanlända har påbörjats av Malmö högskola under året. Fyra web-baserade utvecklingspaket i Skolverkets serie ”Sju timmar om...” med moduler som syftar till att stärka studie- och yrkesvägledningen har publicerats. Vidare har ett webinarium om arbetslivet ur ett normkritiskt perspektiv genomförts.

Fram till den 18/11 2015 hade SYV-portalen totalt 211 666 besökare, att jämföra med 166 089 besökare under motsvarande tid 2014.

6 684 nedladdningar av skrifter om studie- och yrkesvägledning har gjorts.

Samverkan

Det forum för myndighetssamverkan som etablerades under 2012 har under året träffats vid två tillfällen. Forumet har bestått av 12 myndigheter samt Sveriges kommuner och landsting. Samverkan har skett kring gemensamma frågor om studie- och yrkesvägledning, begrepp, utbildningsnivåer och frågan om kopplingen mellan utbildning och arbetsliv. Ett möte fokuserade särskilt på validering och vägledning. Myndigheten har

också kontinuerlig samverkan med de regionala kompetensplattformarna i syfte att långsiktigt stärka regionalt samarbete kring vägledning.

ELGPN

Skolverket har representerat Sverige i det europeiska nätverket för livslång vägledning (ELGPN). Skolverket har deltagit i två arbetsgrupper, en om valkompetens (Career Management Skills, CMS) och en om kvalitetssäkring av studie- och yrkesvägledning. Arbetet har skett i samverkan med Arbetsförmedlingen. Skolverket har under året deltagit i arbetsmöten i Riga, Luxemburg och Jyväskylä.

Under året har det bildats ett nordiskt kluster inom ELGPN med syfte att formulera vad CMS är i ett nordiskt perspektiv. På uppdrag av gruppen har en forskare skrivit en rapport med ett nordiskt perspektiv på karriärkompetens och vägledning. Vidare har Skolverket översatt flera av ELGPNs rapporter och en om karriärutvecklingsfrågorna i Pisa 2012.

Under december besökte Skolverket företrädare för de norska skolmyndigheterna, Utdanningsdirektoratet och VOX för att få mer kunskaper om deras skolämne ”utbildningsval” och hur de arbetar med CMS.

Hantering av statliga
stöd och bidrag

Kostnader för administration av statsbidrag

Skolverket ska lämna en samlad redovisning och analys av kostnaderna för administrationen (uppdelat på bl.a. löner, arvoden samt it-kostnader) av samtliga statliga stöd och bidrag som Skolverket ansvarar för. Vidare ska omfattningen och resultatet av kontrollinsatser för att säkerställa att statsbidragen används enligt regelverket redovisas.

För vissa av Skolverkets uppdrag som hanterar statsbidrag finns medel avsatta i budgeten för att täcka administrativa kostnader. Regeringen anger i vissa uppdrag hur stor summa som får användas till administration av det aktuella statsbidraget. De administrativa kostnaderna utgörs främst av lönekostnader men det förekommer också övriga kostnader som exempelvis resekostnader, konferenskostnader och tryckkostnader.

I tabellen nedan redovisas kostnader för administration av statsbidrag som motsvaras av finansiella villkor för administrativa kostnader inom respektive anslagspost enligt regleringsbrevet. Kostnaderna nedan inkluderar inte fördelade overheadkostnader utan visar belastningen på anslagsposterna. Detta är en konsekvens av att nuvarande ekonomimodell inte kan skilja på om verksamhetskostnader avser administration eller statsbidrag och att ekonomimodellen enbart bygger på fördelningsmodeller kopplade till uppdrag, dvs. inte till kostnadsslag.

Kontrollinsatser

De kontrollinsatser som görs för att avgöra om statsbidrag har använts till rätt ändamål kan delas in i tre typer av kontroll: handläggningskontroll, fördjupad kontroll och stickprov. Handläggningskontroll innefattar de olika kontroller som sker under handläggningen av ett bidrag, t.ex. att sökande beviljas bidrag på korrekta grunder eller att bidraget används i enlighet med aktuell förordning. Till handläggningskontrollen hör också de uppföljningar som genomförs efter det att bidragen betalats ut.

Fördjupade kontroller och stickprov syftar till att säkerställa att bidrag har använts för rätt ändamål. Det rör sig både om kontroller av de uppgifter som huvudmannen lämnar i samband med ansökan, rekvisition eller redovisning av ett bidrag och kontroller i efterhand av hur huvudmannen har använt bidraget. I vilken utsträckning det görs fördjupade kontroller och stickprov beror på den bedömda risken i olika bidrag. Stickprov har under 2015 genomförts för statsbidragen avseende karriärvägar för lärare, gymnasial lärling (utbildade handledare), statsbidrag till elev- och föräldraorganisationer samt maxtaxa.

Karriärvägar – Förordning (2013:70) om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare
Våren 2015 genomfördes ett riktat stickprov som avsåg en huvudman. Resultatet av stickprovet var att huvudmannen återkrävdes på bidrag för en förstelärare, eftersom denne inte undervisat i den omfattning som krävs enligt förordningen.

Statsbidrag till elev- och föräldraorganisationer – Förordning (1998:1636) om vissa statsbidrag för utveckling av skolväsendet

Fördjupad granskning har skett av Sveriges elevråd för att få tydligare underlag gällande samarbetet med Sveriges elevkårer, organisationens ekonomi och personal.

Utifrån ett slumpmässigt urval har verksamhetsberättelser begärts in från tre lokalföreningar. Den fördjupade granskningen av Sveriges elevråd ledde till att Skolverket bedömde att Sveriges elevråd inte hade rätt till fullt statsbidrag. Sveriges elevråd fick ett reducerat bidrag, med följande beslutstext: "Sveriges elevråd får ett reducerat statsbidrag då en stor del av verksamheten sker i samverkan med Sveriges elevkårer."

Fördjupad granskning har skett av Barnverket efter att en tidigare ledamot i Barnverkets styrelse kontaktade Skolverket med upplysningar om att Barnverkets underlag inte är korrekta.

Den fördjupade granskningen ledde till att Skolverket bedömde att Barnverket inte hade rätt till fullt statsbidrag. Barnverket fick ett reducerat bidrag.

TABELL 70. Administrativa kostnader för statsbidrag (tkr)

Anslag	2015	2014	2013
Kostnader för administration			
3:1.17 Integrationsåtgärder		539	535
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	43 810	31 387	26 061
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	1 582	1 071	1 489
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	6 261	5 784	7 343
1:18 Lågstadie lyftet	143	-	-
Summa kostnader för administration	51 796	38 781	35 428

Gymnasial lärlingsutbildning
– Förordning (2011:947) om statsbidrag
för gymnasial lärlingsutbildning

Fördjupad kontroll har skett av intyg för utbildade handledare. Skolverket beviljar bidrag för ersättning till arbetsgivare om elevens handledare har en utbildning som motsvarar våra föreskrifter. Dessa krav motsvarar innehållet i Skolverkets webbaserade handledarutbildning plus fördjupningsdelen för lärling. Det var 7 av 96 intyg som saknades, vilket ledde till återkrav om 35 000 kronor. Då det är första året som den webbaserade utbildningen finns tillgänglig görs bedömningen att huvudmännen ännu inte har fått fram rutiner för att samla in handledarnas intyg i tillräcklig hög omfattning.

*Maxtaxa – Förordning (2001:160)
om statsbidrag till kommuner som tillämpar
maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet*
& *Förordning (2001:161) om statsbidrag för
kvalitetssäkran åtgärder inom förskolan,
fritidshemmet och annan pedagogisk verksamhet
till kommuner som tillämpar maxtaxa*

Efter att Skolverket fick signaler om att avgifterna för fritidshemmen i en kommun utformats på ett felaktigt sätt, gjorde Skolverket en fördjupad granskning av om den aktuella kommunen tillämpade avgifter som överensstämmer med villkoren i förordningarna. Granskningen visade att kommunens uppgifter uppfyllde förordningens krav.

Användning av medel på anslaget 1:5
Utveckling av skolväsendet och
annan pedagogisk verksamhet

Skolverket ska redovisa för vilka ändamål tilldelade medel på anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet, anslagsposterna 2, 3, 4 och 9 har använts. Redovisningen ska även fördelas på kostnadsslag. Av redovisningen ska framgå utbetalda medel till huvudmän och andra organisationer.

Förbrukningen på Utvecklingsanslaget har ökat från 2 196 mnkr 2014 till 2 846 mnkr 2015, vilket är i linje med att tilldelade medel ökat mellan åren. Det ökade utfallet avser främst uppdrag avseende statsbidrag till skolhuvudmän som inrättat karriärsteg för lärare (+494 mnkr) och nytt uppdrag att utbetala medel till de kommuner som tagit emot en stor andel asylsökande och kommunplacerade barn och ungdomar (+200 mnkr). Anslagsutnyttjandet har uppgått till 80 procent procent av disponibla medel 2015 jämfört med 81 procent 2014.

Kostnaderna nedan inkluderar inte fördelade OH-kostnader, utan visar belastningen på anslagsposterna. Här ingår både verksamhetskostnader och transfereringar.

TABELL 71. Fördelning av medel på anslag 1:5 2015

Kostnadsslag (tkr)	1:5.1	1:5.2	1:5.3	1:5.4	1:5.9
Intäkter			– 420		0
Löner och arvoden	175		118 877	879	4 956
Kostnader	4		287 345	3 883	24 071
Bidrag och transfereringar	18 500		2 152 960	28 067	206 796
– varav till skolhuvudmän			2 082 049	5 070	201 766
– varav till andra organisationer			70 911	22 997	5 029
Totalt	18 679	0	2 558 763	32 829	235 822
– varav till rektorsutbildningen			79 524		

TABELL 72. Fördelning av medel på anslag 1:5 2014

Kostnadsslag (tkr)	1:5.1	1:5.2	1:5.3	1:5.4	1:5.9
Intäkter			– 1		0
Löner och arvoden	391	935	112 371	44	5 957
Kostnader	19	12 179	349 049	5 597	9 899
Bidrag och transfereringar	13 111		1 558 423	39 587	88 314
– varav till skolhuvudmän			1 515 264	4 690	65 866
– varav till andra organisationer			43 159	34 897	22 447
Totalt	13 522	13 115	2 019 842	45 228	104 169
– varav till rektorsutbildningen			76 379		

TABELL 73. Fördelning av medel på anslag 1:5 2013

Kostnadsslag (tkr)	1:5.1	1:5.2	1:5.3	1:5.4	1:5.9
Intäkter					– 384
Löner och arvoden	1 185	4 542	107 369	1 503	4 905
Kostnader		10 328	310 790	4 425	20 148
Bidrag och transfereringar	28 000		623 838	39 109	190 523
– varav till skolhuvudmän			590 602	8 288	176 623
– varav till andra organisationer			33 237	30 821	13 900
Totalt	29 185	14 870	1 041 998	45 037	215 577
– varav till rektorsutbildningen			79 718		

Försöksverksamhet med ökad undervisningstid för nyanlända elever i grundskolan

Skolverket har enligt regleringsbrevet i uppdrag att genomföra en utvärdering av statsbidragets effekter och hur det påverkar elevernas kunskapsutveckling i svenska språket. Detta sker tillsammans med Lunds universitet och Stockholms universitet. Utvärderingen ska vara färdig våren 2016 och Lunds universitet har under 2015 lämnat sin del av utvärderingen. I januari 2015 lämnades en delrapport.⁴¹

Statsbidrag

I försöksverksamheten med ökad undervisningstid för nyanlända elever i grundskolan deltar 191 huvudmän (162 kommunala och 29 enskilda). Skolverket har under 2015 fördelat 42 065 tkr. För vårterminen fördelades ca 16 000 tkr till 57 huvudmän för sammanlagt 2 276 elever. Inför höstterminen 2015 bestämdes att huvudmän även kan rekvidrera bidrag för elever i förberedelseklass och då fördelades ca 26 000 tkr till 80 huvudmän för sammanlagt 3 691 elever.

TABELL 74. Ekonomisk redovisning – Statsbidrag för ökad undervisningstid i svenska för nyanlända elever i grundskolan

Utgiftsslag (tkr)	2015
Bidrag	42 065
Administration	1 163
Totalt	43 228

41 Skolverket, 2015-01-30, Dnr 2013:224, *Delrapportering av uppdrag om försöksverksamhet med ökad undervisningstid i svenska eller svenska som andra språk för nyanlända elever i grundskolan.*

Karriärtjänster för lärare

Skolverket har enligt regleringsbrevet i uppdrag att redovisa dels sitt arbete enligt förordningen (2013:17) om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare och förordningen (2014:145) om extra statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för förskoleklasser och grundskolor i utanförskapsområden. Skolverket ska informera om möjligheten att ansöka om statsbidrag för karriärtjänster och att betala ut bidrag samt att följa upp hur statsbidraget har använts.

Informationsinsatser

Under 2015 har Skolverket tillsammans med Sveriges kommuner och landsting och Friskolornas Riksförbund genomfört fyra regionala konferenser för skolhuvudmän under våren på temat *Vad gör försteläraren?* Under hösten genomfördes också två konferenser i samarbete med Skolverkets NT-satsning. Den 23 september genomfördes en chatt där lärare och karriärlärare gavs möjligheten att ställa frågor till Skolverket kring reformen. Ett 80-tal frågor besvarades under chatten. Skolverket har under året även spridit information om insatsen genom medverkan vid ett tiotal heldagsseminarier som arrangerats av kommuner, kommersiella konferenssamordnare och fackförbund.

Antalet karriärlärare

Av de 773 huvudmän som hade beviljats statsbidrag för karriärtjänster läsåret 2015/16 rekviderade 751 detta under hösten (286 av 289 kommunala, 448 av 468 enskilda samt 17 övriga⁴²). Fyra kommuner har ännu inte inrättat karriärtjänster.⁴³

De 773 huvudmännen har beviljats möjligheten att tillsätta motsvarande 15 833 förstelärare. Av rekvisitionerna framgår att det tillsattes 14 176 förstelärare och

42 Bland övriga huvudmän återfinns statliga skolor, landsting och kommunala utbildningsförbund.

43 Varav en kommun valt att inte ansöka om statsbidrag för karriärvägar läsåret 2015/2016.

169 lektorer. Motsvarande antal tillsatta tjänster för våren 2015 var 12 028 förstelärare respektive 138 lektorer.

Extra statsbidrag för karriärtjänster i utanförskapsområden

Av de tio huvudmän som kunde ansöka om extra statsbidrag till utanförskapsområden ansökte nio, samtliga kommunala huvudmän. Totalt beviljades 188 förstelärartjänster inom det extra statsbidraget till utanförskapsområden men bara fyra huvudmän har tillsatt förstelärartjänster (73 lärare) inom det extra statsbidraget under hösten. Motsvarande antal för våren 2015 var sex huvudmän och 60 lärare. Bidraget utnyttjas alltså inte fullt ut.

Förstelärarna och lektorerna

Fördelning på kön

TABELL 75. Andel lärare med karriärtjänst uppdelat efter kön (i procent) hösten 2015

	Förstelärare	Lektorer	Förstelärare i det extra statsbidraget
Kvinna	77	54	85
Man	23	46	15

Skolformer och årskurser

72 procent av förstelärarna återfinns i grundskolan, 23 procent i gymnasieskolan och mindre än 5 procent i övriga skolformer. Av förstelärarna i grundskolan arbetar 19 procent i årskurs 1–3, 24 procent i årskurs 4–6 och 30 procent i årskurs 7–9. Av lektorerna arbetar 77 procent i gymnasieskolan, 21 procent i grundskolan och 2 procent i övriga skolformer.

Av de 73 lärare som utsetts inom det extra statsbidraget arbetar en i förskoleklass, en i grundskolan och resterande i grundskolan. När förstelärarna inom det extra statsbidraget delas in efter nivå framgår att 20 procent arbetar i årskurs 1–3, 54 procent arbetar i årskurs 4–6 och resterande 27 procent arbetar i årskurs 7–9.

TABELL 76. Andel förstelärare uppdelade efter skolform (procent)

	VT 15	HT 15
Förskoleklass	<1	<1
Grundskola 1–3	19	19
Grundskola 4–6	22	24
Grundskola 7–9	30	30
Grundsärskola	1	1
Gymnasieskola	24	23
Gymnasiesärskola	1	1
Sameskolan	0	<1
Specialskolan	<1	<1
Svenska för invandrare	<1	1
Särskild utbildning för vuxna	<1	<1
Vuxenutbildning	2	2

Program

I förhållande till det totala elevantalet i gymnasieskolan har en elev som studerar ett högskoleförberedande program större tillgång till förstelärare än elever på yrkes- och introduktionsprogrammet. Detta gäller framförallt för elever inom det naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga programmet.

TABELL 77. Fördelning av förstelärare inom gymnasiesärskolan utifrån program där läraren arbetar sin huvudsakliga tid (procent), hösten 2015

Program	Fördelning av förstelärare	Andel av totalt antal elever i gymnasiesärskolan
Individuella program	30	44
Nationella program	70	56

TABELL 78. Fördelning av förstelärare inom gymnasieskolan utifrån program där läraren arbetar sin huvudsakliga tid (procent), hösten 2015*

Program	Fördelning av förstelärare	Andel av totalt antal elever i gymnasieskolan
Högskoleförberedande**	65	56
Yrkesprogram***	27	34
Introduktionsprogram	8	11

* Statistiken bör tolkas med viss försiktighet. Cirka 40 huvudmän har inte haft möjlighet att ange introduktionsprogrammet som ett alternativ utan har istället för dessa lärare angivit andra program.

** Ekonomiprogrammet, estetiska programmet, humanistiska programmet, naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet eller teknikprogrammet

*** Barn och fritidsprogrammet, bygg- och anläggningsprogrammet, el- och energiprogrammet, fordons- och transportprogrammet, handels- och administrationsprogrammet, hantverksprogrammet, hotell- och turismprogrammet, industritekniska programmet, naturbruksprogrammet restaurang- och livsmedelsprogrammet, VVS- och fastighetsprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet

Huvudmannatyp

TABELL 79. Vilken typ av huvudman lärarna med karriärtjänst arbetar hos (procent)

	Förstelärare	Lektorer	Förstelärare i det extra statsbidraget
Kommunal	84	88	100
Enskild	15	10	-
Övriga	1	2	-

Ämnen

För 2 928 förstelärare har huvudmännen uppgett ämnesanknytning eller annan inriktning för förstelärartjänsten. Bland förstelärarna inom det extra statsbidraget har man angivit ämnesanknytning för 30 lärare.

Under våren 2015 hade ca 30 procent av förstelärarna en tjänst med fokus på ett eller flera ämnen eller med särskild inriktning. För hösten 2015 har andelen minskat med 10 procentenheter till drygt 20 procent.⁴⁴

Bland ämnena dominerar fortfarande matematik och svenska/svenska som andraspråk. Bland övriga ämnen/ämnesgrupper är SO och NO vanligt förekommande.

Anställningsform

TABELL 80. Tjänstens varaktighet (i procent), hösten 2015

	Förstelärare	Lektor
Tidsbegränsat, mindre än 12 månader	5	6
Tidsbegränsat, 24–35 månader	18	14
Tidsbegränsat, 12–23 månader	21	14
Tidsbegränsat, 3 år eller mer	21	14
Tillsvidare	36	51

Bland förstelärarna inom det extra statsbidraget har de flesta, 64 av 73 lärare, en tillsvidareanställning som förstelärare.

Lön

Den genomsnittliga månadslönen inklusive löneökning för en förstelärare uppgår till 37 880 kr. Löne-

skillnaden mellan män och kvinnor kvarstår, med drygt 500 kr per månad till männens fördel. För lektorerna är den genomsnittliga månadslönen ca 45 200 kr. Den genomsnittliga lektorslönen var marginellt högre för kvinnor än för män hösten 2014 men hösten 2015 har männen ca 170 kr mer i månadslön än de kvinnliga lektorerna.

Förstelärare inom det extra statsbidraget tjänar i genomsnitt nästan 2 200 kr mer än övriga förstelärare som arbetar i förskoleklassen och grundskolan, vilket är en ökning med ca 600 kr sedan 2014. Den genomsnittliga lönen, inklusive löneökningen är 39 700 kronor. Skillnaden i lön mellan män och kvinnor i den gruppen uppgår till drygt 620 kronor till männens fördel.

Skolor av olika storlek

Av tabellen framgår att andelen förstelärare har ökat något i de minsta skolorna. Könsfördelningen är i stort sett oförändrad; som tidigare har mindre skolor en tendens att ha fler kvinnliga förstelärare och manliga förstelärare återfinns i högre grad i större skolor.

Geografisk spridning

Förstelärarna är väl spridda över landet. Oavsett i vilken region i landet en elev bor finns samma chans att delta i undervisning som leds av en förstelärare.

TABELL 82. Fördelning av förstelärare och elever utifrån geografisk tillhörighet (procent)

	Andel av förstelärarna*	Andel elever
Stockholm	22	23
Östra Mellansverige	17	17
Småland med öarna	8	9
Sydsverige	15	15
Västsverige	20	20
Norra Mellansverige	8	8
Mellersta Norrland	4	4
Övre Norrland	6	5

* I denna kategori räknas förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola.

TABELL 81. Fördelning av förstelärare efter skolstorlek och kön i procent (våren 2015 inom parentes).

	0–199 elever	200–399 elever	400–599 elever	600– elever
Andel av totalt antal förstelärare	28 (23)	43 (45)	18 (20)	11 (12)
Andel kvinnor	79 (80)	78 (77)	75 (73)	69 (68)
Andel män	21 (20)	22 (23)	25 (27)	31 (32)

⁴⁴ Ämne är en frivillig uppgift för huvudmännen att uppge när huvudmännen rekviderar pengar från Skolverket, därför är dessa uppgifter osäkra.

It-utvecklingen

Under året har utvecklingen av ett it-stöd för hantering av statsbidrag fortsatt. Alla ansökningar och rekvisitioner har handlagts och beslutats i systemet. Ungefär 15 huvudmän ansökte och rekvirerade i det digitala systemet Mina sidor under vårterminen 2015. Höstterminen 2015 rekvirerade 40 huvudmän via Mina sidor och under året pågår föreberedelser för att alla huvudmän under 2016 ska kunna ansöka och rekvirera via Mina sidor.

Skolverkets ekonomiska redovisning

Under 2015 betalades 1 094 745 tkr ut som statsbidrag för karriärtjänster. Den totala kostnaden för myndighetens administration, dvs. för it-utveckling, handläggning, uppföljning, information samt övriga kostnader 2015 uppgick till ca 22 mnkr. Fördelningen på olika kostnadslag framgår av tabell 83. För det extra statsbidraget till utanförskapsområden har ca 2,5 mnkr betalats ut.

TABELL 83. Ekonomisk redovisning 2015 – Karriärsteg för lärare (tkr)

	2015
Bidrag	1 094 745
Bidrag till utanförskapsområden	2 482
Administration löner	3 495
Administration it-utveckling	19 799
Administration informationsinsatser	388
Administration uppföljning och utvärdering	4
Totalt	1 120 930

TABELL 84. Svensk undervisning i utlandet 2015 – anslag 1.9 ap 1 (tkr)

	2015	2014	2013
Bidrag till elever i utlandsskolor	32 267	37 876	32 209
<i>Elevbidrag grundskolan</i>	29 983	34 667	29 716
<i>elevbidrag gymnasieskolan</i>	2 284	3 209	2 493
Bidrag till elever med distansundervisning	7 905	1 336	4 883
<i>Distansundervisning</i>	7 715	1 264	4 812
<i>Handledning vid distansundervisning</i>	190	72	71
Bidrag till kompletterande svenskundervisning	11 405	11 710	11 268
Bidrag till elever vid en utländsk skola (internationell skola)	2 664	2 384	2 456
Lokalkostnadsbidrag	14 704	18 317	12 606
<i>Lokalkostnader</i>	12 172	14 176	11 819
<i>Slutreglering lokalkostnader</i>	2 533	4 141	787
Kostnader för lärare i Europaskolorna	22 782	23 963	25 425
Övrigt	-990		
Totalt	90 737	95 586	88 846

Svensk undervisning i utlandet

Svenska utlandsskolor

Antalet utlandsskolor har sedan 2004 minskat från 30 till 18 skolor 2015. Skolverket har inte fått några nya ansökningar om att starta utlandsskolor med statsbidragsstöd under året och under året har Svenska Skolan i Beijing i Kina lagt ner verksamheten på grund av elevbrist. Uppgifter visar på ett oförändrat totalt elevantal vid utlandsskolorna. Däremot minskar andelen elever som huvudmannen kan söka statsbidrag för även detta år.

Förutom vid de svenska utlandsskolorna studerar svenska elever utomlands via distansundervisning vid Sofia Distans och Hermods AB. Inom ramen för kompletterande svensk undervisning och svensk sektion vid nationell eller internationell skola utomlands kan eleverna upprätthålla svenska språket och lära om Sverige.

Europaskolorna

Under 2015 fanns 35 anställda inom Europaskolan. Skolverket har rekryterat personal till de svenska sektionerna, i huvudsak till Bryssel och Luxemburg, samt deltagit i inspektörmöten och arbetsgrupper.

Statsbidrag för yrkesutbildningar

Statsbidrag för yrkeslärare

Kompetensutveckling av lärare i yrkesämnena

Skolverket ska betala ut bidrag i enlighet med förordning (2012:144) om statsbidrag för kompetensutveckling av lärare i yrkesämnena. Syftet med statsbidraget är att yrkeslärare ska få kompetensutveckling genom att delta i verksamhet på en arbetsplats utanför skolan. Bidrag lämnas även för andra kompetensutvecklande insatser, som t.ex. certifieringskurser eller utbildningar inom arbetsmiljöfrågor. I ansökan får huvudmannen motivera dessa insatser.

Utbetalt bidrag har ökat sedan 2014 men bidraget används i låg utsträckning i förhållande till budgeten på 22 miljoner kronor.

TABELL 85. Utbetalt statsbidrag och antal deltagare för kompetensutveckling av lärare i yrkesämnena 2013–2015

	2015	2014	2013
Utbetalat statsbidrag (tkr)	9 200	6 200	6 400
Antal huvudmän	87	91	96
Antal lärare	804	594	683

Behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnena

Skolverket ska betala ut statsbidrag i enlighet med förordning (2013:60) om statsbidrag för behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnena. Syftet med statsbidraget är att öka antalet behöriga yrkeslärare inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, den kommunala vuxenutbildningen och särskild utbildning för vuxna. Bidraget betalades ut för första gången år 2013 och satsningen pågår fram till vårterminen 2017. Statsbidragets budget uppgår till 50 mnkr år 2015. Statsbidrag får lämnas för skolhuvudmannens anställningskostnader för lärare och resekostnader till och från studierna. Bidrag lämnas som längst för två år per lärare.

TABELL 86. Utbetalt statsbidrag och antal deltagande huvudmän: Behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnena 2013–2015

	2015	2014	2013
Utbetalat statsbidrag (tkr)	13 500	13 700	4 600
Antal huvudmän	102	94	48

Utveckling av lärande på arbetsplatser

Bidraget lämnas till arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, organisationer som är gemensamma för arbetsgivare och arbetstagare samt intresseorganisationer i näringslivet. Totalt har 33 ansökningar inkommit motsvarande ca 27 mnkr. Sammanlagt 26 ansökningar beviljades motsvarande drygt 20 mnkr, att jämföra med 2014 då det totalt inkom 23 ansökningar motsvarande 15 mnkr och beviljades 13 ansökningar motsvarande 10,6 miljoner kronor. Organisationerna ansökte för exempelvis insatser för att höja kvaliteten på handledarutbildningarna, delta i lokala och nationella programråd samt framtagande av digitala utbildningsverktyg för arbetsplatsförlagt lärande.

Yrkesintroduktionsavtal

Syftet med statsbidraget är att utveckla lärandet på arbetsplatsen inom ramen för introduktionsanställningsavtal. Insatser kan t.ex. vara att skapa kompetensprofiler och valideringsmodeller för anställningsbarhet i branscher och yrken och system för certifiering av aktörer som kan bistå arbetsplatser med att upprätta utbildningsplaner och följa upp lärande på arbetsplatsen. Bidraget lämnas till arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt organisationer som är gemensamma för arbetsgivare och arbetstagare. Bidraget lanserades 2014. Totalt har nio ansökningar inkommit avseende 10,9 mnkr vilka beviljats i sin helhet.

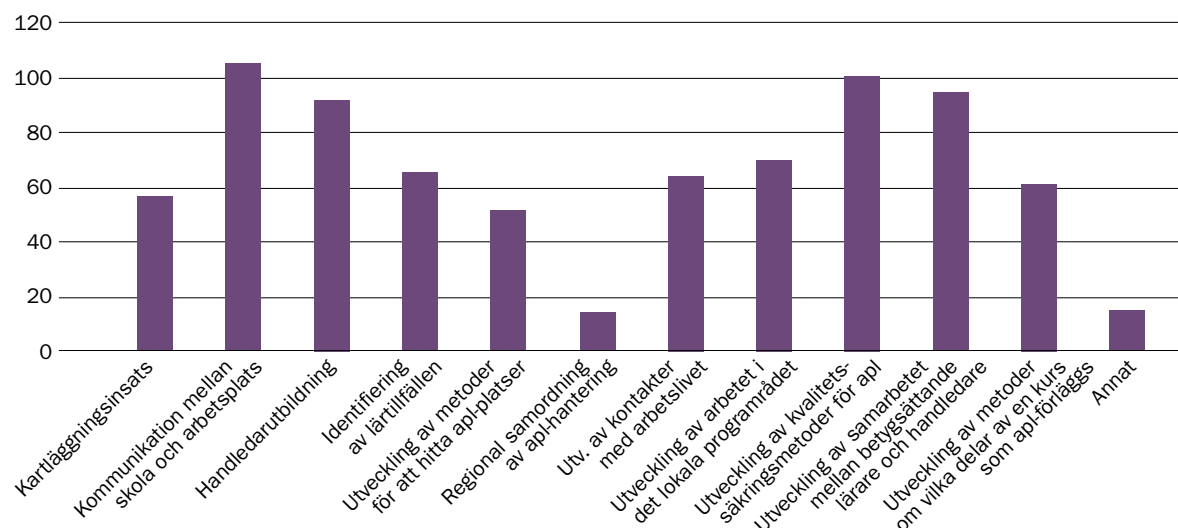
Arbetsplatsförlagt lärande

Skolverket har i uppdrag att fördela statsbidrag till huvudmännen för insatser som vidareutvecklar kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärande som sker inom ramen för den skolförlagda yrkesutbildningen i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Bidraget syftar till att höja kvaliteten inom det arbetsplatsförlagda lärande som inte ingår i lärlingsutbildningen. Insatserna ska vara en del i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete för att öka kvaliteten i elevernas lärande på arbetsplatsen. Bidraget har sedan det infördes 2013 haft större ansökta belopp än det funnits medel att fördela. Så även 2015.

Vid ansökan 2015 tog Skolverket emot 171 ansökningar. Ansökt belopp var sammanlagt drygt 67 mnkr kronor. Totalt 115 huvudmän, varav 92 kommunala och 23 enskilda, har beviljats statsbidrag och totalt har ca 48,5 mnkr betalats ut. Den största delen av det beviljade bidraget har huvudmännen använt som persontimmar i syfte att utveckla olika områden enligt figur 2.

Redovisning och uppföljning med stickprovskontroller av 2014 års insatser har gjorts under 2015. Skolverket återkrävde i samband med det ca 5 mnkr fördelat på 53 insatser riktade till huvudmän. I samtliga fall är skälet att man inte kunnat redovisa kostnaderna på rätt sida årsskiftet. I redovisningarna beskrivs även på vilket sätt insatsen gjort avtryck i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

FIGUR 2. Fördelning av insatserna på utvecklingsområden inom arbetsplatsförlagt lärande 2015

Yrkesintroduktion

Under 2015 har Skolverket haft i uppdrag att genomföra insatser för att utveckla kvaliteten i introduktionsprogrammet yrkesintroduktion. I uppdraget har även ingått att fördela medel i enlighet med *förordning (2013:444) om statsbidrag för att utveckla kvaliteten i yrkesintroduktion* som innebär att statsbidrag för detta ändamål får lämnas till skolhuvudmän inom gymnasieskolan. Uppdraget, inklusive fördelning av statsbidrag, pågår mellan 2013 och 2016.

Arbetet har i huvudsak varit inriktat på att stödja huvudmän och skolor i arbetet med planering, kvalitetssäkring, individanpassning och samverkan med det lokala arbetslivet. Därtill har resultat från tidigare kartläggningsinsatser och fallstudier gjorts tillgängliga för verksamma inom yrkesintroduktion genom olika rapporter. Skolverket har även utlyst möjligheten att ansöka om medel för utvecklingsinsatser. Totalt har 54 huvudmän, varav 44 kommunala och 10 enskilda, beviljats statsbidrag. Rapporten *Redovisning av uppdrag om utveckling av introduktionsprogrammet yrkesintroduktion* lämnas i anslutning till denna årsredovisning.

Yrkesförare

Skolverket har utbetalat statsbidrag i enlighet med 7 b §, förordning (2009:43) om statsbidrag för yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå. Under 2015 har statsbidrag om 63 800 tkr utbetalats motsvarande 868 yrkesförarplatser. Detta är i linje med föregående år då 65 500 tkr fördelades för 877 yrkesförarplatser.

Det var 46 kommuner eller kommunalförbund som tog del av statsbidraget. Under 2015 återlämnade fyra kommuner statsbidrag motsvarande 33 yrkes-

förarplatser, av dessa omfördelades 20 platser till andra kommuner.

Läringsutbildning för vuxna

Skolverket har utbetalat statsbidrag i enlighet med förordning (2010:2016) om statsbidrag för läringsutbildning för vuxna. Under 2015 har 147 200 tkr utbetalats i statsbidrag för läringsutbildning för vuxna, vilket motsvarar 1 679 årsstudieplatser. Det var 271 kommuner som tog del av statsbidraget, varav många i samverkan. Under 2015 har en omfördelning av medel ägt rum.

TABELL 87. Ekonomisk redovisning och årsstudieplatser – Läringsutbildning för vuxna

	2015	2014	2013
Utbetalt (tkr)	147 265	299 773	299 800
Inrättade årsstudieplatser enligt redovisning (antal)	1 679	3 285	1 500
Återkrav (tkr)	28 400	77 100	175 000

Yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå

Skolverket har utbetalat statsbidrag i enlighet med Förordning (2009:43) om statsbidrag för yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå. Under 2015 har 285 700 mnkr utbetalats i statsbidrag, vilket motsvarar 5 714 årsstudieplatser. Detta är en minskning från 2014 då knappt 620 mnkr utbetalades motsvarande 12 400 årsstudieplatser. Samtliga 290 kommuner har fått del av bidraget, vissa genom samverkan.

Kommunerna redovisar att de inrättat 6 353 platser under 2015, vilket är en överproduktion i förhållande till beviljade medel. Inga återkrav för år 2015 har utgått.

TABELL 88. Yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå – bidrag och antal årsstudieplatser 2014–2015

	2015	2014
Tillgängliga medel (tkr)	285 700	620 000
Utbetalat statsbidrag (tkr)	280 950	620 000
Antal årsstudieplatser	5 714	12 400

Kommunal vuxenutbildning

Extra platser hösten 2015 för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå enligt förordning (2015:403) om statsbidrag för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå och förordning (2009:43) om statsbidrag för yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå.

Regeringen beslutade i vårändringsbudgeten 2015 att skapa extra utbildningsplatser och tilldelade ytterligare medel för yrkesvux och komvux. Syftet var att nå målgrupper som saknar gymnasieutbildning eller som har en gymnasial yrkesutbildning som behöver kompletteras, för att motverka brist på arbetskraft med yrkesutbildning.

Skolverket har fördelat 131 470 tkr i statsbidrag i oktober 2015, vilket motsvarar drygt 2 767 årsstudieplatser. Kommunerna har efter behov haft möjlighet att omvandla platser från komvux till yrkesvux och tvärtom. Totalt 279 kommuner beviljades bidraget. Återkrav har utgått om sammanlagt 8 863 tkr till kommuner som inte inrättat tilldelade platser.

Utbildning som kombineras med traineejobb

Skolverket har utbetalat statsbidrag i enlighet med förordning (2015:504) om statsbidrag för utbildning som kombineras med traineejobb. Utbildning som kombineras med traineejobb är en väg in på arbetsmarknaden för arbetslösa ungdomar mellan 20–24 år. Traineejobb ska vara möjliga både inom välfärdssektorn och inom sektorer på arbetsmarknaden där det finns bristyrken.

Skolverket har fördelat 7 738 tkr i statsbidrag i oktober 2015, vilket motsvarar drygt 226 årsstudieplatser. 59 kommuner har del av fått bidraget. Återkrav har utgått med 8 470 tkr.

Omsorg på obekväm tid

Enligt regleringsbrevet ska Skolverket följa upp hur det statsbidrag som lämnas enligt förordningen (2012:994) om statsbidrag för omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds har använts.

Skolverket har fördelat statsbidrag för omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. 180 kommuner ansökte om bidraget under året och Skolverket fördelade hela anslaget jämnt över de sökande och antal platser de planerade att erbjuda, vilket resulterade i ett bidragsbelopp på 2 460 kronor per erbjuden plats och halvår. 171 kommuner rekviderade bidrag om totalt 28,7 mnkr.

Efter rekvisitionerna kvarstod 1,7 mnkr i överblivna medel och ett höjt anslag under bidragsåret innebar ett ytterligare tillskott på 24,5 mnkr. Skolverket gjorde en omfördelning så att varje erbjuden plats kommunen rekviderade bidrag för genererade ett lika stort belopp på årsbasis. Det resulterade i ett utbetalat bidragsbelopp om totalt 4 532 kr per erbjuden plats och halvår. Efter omfördelning har 55,3 mnkr av det totala anslaget på 55,5 mnkr utbetalats.

Under 2015 har Skolverket följt upp hur bidraget användes 2014. Finansieringsgraden per plats var i genomsnitt 7 procent i de 159 kommuner som bedrev omsorg på obekväm tid och rekviderade statsbidrag. Statsbidraget motsvarade då 2 732 kronor per erbjuden plats och halvår. Uppföljningen visade vidare att de 159 aktuella kommunerna hade kostnader på totalt 404 mnkr för omsorg på obekväm tid under 2014. Statsbidraget användes för att täcka kostnader för att bedriva omsorg på obekväm tid och bestod till största delen (83 procent) av personalkostnader. Verksamheten bedrevs antingen som kommunal verksamhet (92 procent) eller köp av tjänst (8 procent) och erbjöds antingen i förskola, i fritidshemmets lokaler, eller i hemmet.

81 procent av kommunerna erbjöd alla sökande plats. Av de kommuner som erbjöd alla sökande plats var det 26 procent som anger att statsbidraget har varit avgörande för deras beslut att erbjuda alla sökande plats.

I de kommuner (19 procent) där man inte kunnat erbjuda alla sökande plats är de vanligaste orsakerna att det brustit i kommunens organisation (lokal, personal) och budget, eller att de sökande inte uppfyller kraven.

TABELL 89. Ekonomisk redovisning 2015 – Omsorg på obekväm arbetstid

Utgiftsslag (tkr)	2015
Bidrag	55 251
Administration	230
Totalt	55 481

Utbildningsinformation

Skolverket.se

Webbplatsen Skolverket.se är navet i Skolverkets kommunikation och antalet besök ökar stadigt, se tabell 90.

Andelen besök från sociala medier som Facebook och Twitter ökade från 3,5 procent 2014 till 4,5 procent 2015.

I början av 2015 togs ett koncept och en handlingsplan fram för en ny webbplats. Under året formulerades effektmål, kärninnehåll identifierades och en prototyp för texter utvecklades.

Under året lanserades responsiv webbdesign för Skolverket.se i syftet att förbättra upplevelsen för besökare som använder mobiltelefon eller surfplatta. Andelen ”mobila” besökare ökade till drygt 30 procent under 2015. För att ytterligare öka tillgängligheten infördes en uppläsningfunktion med stöd för flera olika språk.

Upplysningstjänsten

Skolverkets upplysningstjänst svarar på frågor, ger information och service till lärare, rektorer, elever, föräldrar och huvudmän via telefon, e-post, digital kundtjänst, chattar, sociala medier och brev. Upplysningstjänsten tar också emot besökare som kommer till Skolverkets reception.

Lärare är den största målgruppen som kontaktar upplysningstjänsten. Deras frågor handlar till största delen om särskilt stöd, bedömning, betyg, nationella prov och lärarlegitimationer. Därefter är det rektorer, studie- och yrkesvägledare samt förvaltningstjänstemän och föräldrar som främst kontaktar Skolverket. De ställer framförallt frågor som på olika sätt är kopplade till skolans författningar.

Den faktiska svarstiden varierar beroende på tidpunkt på året, veckodag och tid på dagen. Medelväntetiden för telefonsamtal ska vara högst tio minuter. Samtal om betyg eller nationella prov prioriteras under de perioder då dessa frågor är aktuella.

TABELL 90. Antal besök och sidvisningar på Skolverket.se

Skolverket.se	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Antal besök	10,6 milj.	9,5 milj.	9,0 milj.	8,2 milj.	8,2 milj.	6,2 milj.
Antal sidvisningar	37,5 milj.	37 milj.	40,0 milj.	42,0 milj.	48,2 milj.	37,4 milj.

TABELL 91. Antal nedladdade PDF-filer från Skolverket.se

Skolverket.se	2015	2014	2013	2012	2011
Antal nedladdade PDF-filer	2,14 milj.	1,96 milj.	1,90 milj.	2,59 milj.	1,94 milj.

TABELL 92. Upplysningstjänsten – Antal svar i e-post och telefonsamtal samt antal ”tappade” telefonsamtal

År	Svar i e-post	Svar i telefonsamtal	Tappade telefonsamtal
2015	42 928	60 449	27 667
2014	55 075	63 526	45 553
2013	49 543	59 261	42 029

TABELL 93. Antal besvarade samtal och e-post inkl. inlägg i sociala medier totalt i upplysningstjänsten 2005–2015

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
40 000	49 096	56 233	54 893	53 464	65 935	90 358	72 595	110 418	120 269	105 521

TABELL 94. Medelväntetid för telefonsamtal till upplysningstjänsten 2013–2015

Telefonkö	Medelkötid		
	2015	2014	2013
Övriga frågor	00:07:39	00:09:09	00:15:11
Lärarlegitimation	00:07:28	00:09:23	00:12:24
Lärarleg. hur ansöka	00:07:18	00:09:34	00:16:39
Beslut	00:02:29	00:02:34	00:04:09
Bedömningsportalen	00:06:20	00:09:20	00:11:55
Nyanlända	00:02:47	-	-

För frågor ställda via e-post är servicemålet att frågeställaren ska få svar på frågor inom tre dagar. Svarstiden har oftast legat runt tre dagar men har vid enstaka perioder sträckt sig upp mot två veckor på grund av hög arbetsbelastning.

Under året har Skolverket startat en stödlinje för skolledare och lärare som har frågor om nyanlända elever. En annan nyhet 2015 är fråge- och svarsforumet för elever och föräldrar om bedömning och betyg.

Juridisk omvärldsbevakning och samverkan med Skolinspektionen har fungerat bra och bidragit till ökad service och kvalitet i upplysningstjänstens svar till frågeställarna.

Upplysningstjänsten för vidare information om frågeställarnas informationsbehov till Skolverkets organisation. Ofta resulterar det i att information på webbplatsen förtydligas eller att nytt material publiceras. I vissa fall utmynnar det i att en juridiskt vägledande PM utarbetas.

Övriga informationskanaler

Skolverkets nyhetsbrev

Under 2015 publicerade Skolverket 17 nyhetsbrev som har skickats ut till ungefär 33 000 prenumeranter. Under året har Skolverket utarbetat en funktion som gör att prenumeranterna nu kan anpassa innehållet utifrån intresseområden. Därmed har antalet nyhetsbrev minskat eftersom Skolverkets målgrupper numera bara behöver prenumerera på ett nyhetsbrev. Nyhetsbrevet är nu integrerat med Skolverkets webbplats vilket förenklat administrationen.

Sociala medier

Fler än 26 000 gillar Skolverkets Facebooksida och antal följare på Twitter överstiger 18 000. På Facebook visas publicerade inlägg runt 500 000 gånger varje månad och på Twitter visas alla inlägg sammanlagt runt 100 000 gånger varje månad. Upplysningstjänsten besvarar varje månad 200 frågor som kommer från sociala medier.

Under året har moderatorgruppen börjat arbeta i verktyget Notified som bevakar artiklar, bloggar, Facebook, Twitter, Instagram och forum. Verktyget kan även hantera frågor och svar.

Webbplatsen Utbildningsinfo.se

Under våren 2015 utvecklade Skolverket en ny sökfunktion för att söka skolor och utbildningar. I samband med det förbättrades funktionen och texterna för utbildningar för vuxna. Översättningarna av texterna som beskriver gymnasieskolans nationella program och det individuella programmet har kompletterats med ytterligare ett antal språk för att möta behovet i skolor och kommuner. Texterna om särskolan och om utbildningsmöjligheter för vuxna har översatts till 13 olika språk.⁴⁵

296 347 användare har besökt Utbildningsinfo.se under året, vilket är 1 773 färre än föregående år (298 120 användare). Under året har Skolverket marknadsfört webbplatsen genom annonser i olika tidningar och en ny upplaga av broschyren *Vad vill du syssla med i framtiden*.

EMIL – en standard för utbildningsinformation och Skolverkets nav för utbildningsinformation

EMIL är en svensk standard för presentation av utbildningar och utbildningstillfällen som Skolverket förvaltar och utvecklar tillsammans med andra myndigheter, organisationer och privata företag. Skolverket har agerat ordförande i den grupp som arbetar med standarden inom Swedish Standards Institute (SIS).

Myndigheten har under året samlat in och spridit information om utbildningstillfällen i Sverige inom högskola och universitet, folkhögskola, yrkeshögskola samt de olika skolformer som Skolverket ansvarar för.

Skolverket uppdaterade under året det nav som samlar och sprider utbildningsinformation för att möta nödvändiga tekniska och informationsmässiga krav.

Under senhösten har Skolverket påbörjat arbetet med en helt ny version av navet som är mer kostnadseffektiv då den gamla kodbasen var föråldrad.

Ploteus

Skolverket har genomfört ett arbete med att mappa de olika ämneskoderna i Ploteus gränssnittsspecifikation mot de koder som finns i EMIL-filerna för högskoleutbildningarna. Nu visas drygt 30 000 utbildningstillfällen inom svensk högre utbildning i Ploteus.

⁴⁵ Kompletteringen avsåg dari, pashto och kurmanji. Texterna om särskolan: albanska, arabiska, engelska, finska, franska, persiska, polska, ryska, bosniska, serbiska, kroatiska, somaliska, spanska, sydkurdiska, thai, turkiska, dari, pashto, tigrinja och kurmanji.

Skolverket arrangerade tillsammans med Universitets- och högskolerådet ett möte med en delegation från Turkiet den 4 juni. Syftet var att presentera hur Sveriges anslutning till Ploteus gått till i form av myndighetssamarbete kring standardisering av utbildningsinformation.

Inspire

Skolverket har under året arbetat med Inspiredirektivet och har uppdaterat datamängden vid två tillfällen. I kvalitetshöjande syfte har en ny kartfunktion tagits fram till skolenhetsregistrets insamlingsfunktion så att uppgiftslämnare själva kan positionera sina skolenheter på en karta.

Välja skola

Skolverket har under året fortsatt att utveckla ett informationssystem som möjliggör jämförelser mellan skolor, i enlighet med vad som anges i propositionen ”Villkor för fristående skolor m.m.”⁴⁶ med uppdrag givet i regleringsbrev. Förordning 2015:195 om ett nationellt informationssystem för skolväsendet fastställer i detalj vad som ska presenteras på webbplatsen.

Målgruppen är elever och föräldrar som står inför val av grund- och gymnasieskola. Webbplatsen är också till för en bred allmänhet som vill ha insyn i skolväsendet. Därför har namnet utökats till Välja skola – öppen skolinformation.

I juni publicerades en ny och utökad version. Exempel på information som kan sökas fram är huvudmannens juridiska form, SALSA-värdet för alla grundskolor samt Skolinspektionens tillsynsrapporter och enkäter. Enkäterna visas för både elever och vårdnadshavare och innehåller nu även nöjdhetsfrågor för vissa skolor. Webbplatsen har också fått utökad funktionalitet med möjlighet att dela information i sociala medier.

Parallellt med utvecklingen av den befintliga webbplatsen har det pågått ett arbete med att utarbeta en ny version. Webbplatsen har bytt plattform för att drift och förvaltning ska bli enklare och effektivare.

Gränssnittet har arbetats om då webbplatsen nu ska visa långt fler uppgifter än vad som var tänkt från början. Förutom grundskolor och gymnasieskolor, ska även grundsärskolor och gymnasiesärskolor kunna jämföras. Skolverket har även beslutat att specialskolor och same-skolor ska visas på webbplatsen.

För att anpassa webbplatsen efter målgruppens behov har Skolverket genomfört fokusgrupper och intervjuer med elever och föräldrar. Resultatet visade bland annat att målgruppen har svårt att förstå vad en skolenhet är och hur resultaten för en sådan ska tolkas. För att öka begripligheten har myndigheten samlat in en så kallad skoltillhörighet för alla skolenheter i skolenhetsregistret. På det viset kommer det bli lättare för målgruppen att förstå uppgifterna på webbplatsen.

Skolverket har under hösten, tillsammans med SCB, samlat in frivilliga uppgifter. Skolenheterna har fått uppge vilka profiler de erbjuder, hur de arbetar med särskilt stöd och elevhälsa och om det finns idrottssal. De har även fått berätta om sin verksamhet och sina lokaler. Resultatet kommer att publiceras på Välja skola. Cirka 54 procent av skolenheterna har lämnat uppgifter. Uppgifter om skolbibliotek och skolbibliotekarie hämtas från Kungliga biblioteket.

Informationsförsörjningen har varit en viktig pusselbit där Skolverket har behövt lägga mycket mer tid än beräknat. Tjänsten kommer att visa information från en rad olika källor och kvaliteten på informationen har inte alltid varit tillfredsställande. Detta har lett till att alla uppgifter inte har kunnat publiceras under 2015.

Den uppgraderade webbplatsen Välja skola kommer att marknadsföras mot målgruppen elever och föräldrar.

SIRIS

Under året har myndigheten arbetat med utgångspunkt i användarundersökningen som genomfördes i början av året. Skolverket har förbättrat jämförbarheten, publicerat användarvänliga presentationer i kartform samt förtydligat texter och funktioner. Arbetet med att publicera statistik på ett mer enhetligt sätt och på färre ställen fortgår. Ett första steg är att SALSA nu ligger i SIRIS.

TABELL 95. Antal användare och hämtningar från SIRIS

SIRIS Användning	2015	2014	2013
Antal användare	133 885	123 338	73 450
Antal hämtningar			
Statistikrapporter	604 329	504 851	Ej jämförbar
Skolblad	32 750	48 183	41 149
Skolinspektionsdokument varav Skolenkäter	84 772 51 152	62 745 32 110	42 302 14 977
Exportfiler	21 087	7 917	3 942

46 Prop 2013/2014:112

Mått gällande lärarstatistik kopplat till lärarlegitimation och vad elever gör efter gymnasieskolan har publicerats under året.

Samarbetet mellan Skolverket och Skolinspektionen fortgår vad gäller att publicera kvalitetsuppgifter från båda myndigheterna i SIRIS. Övriga interna samarbetsytor är Välja skola, BRUK och Utbildningsinfo.se.

Användningen fortsätter att öka.

Skolverket i medier 2015

Skolverket fick stor uppmärksamhet i press, radio och TV under året.

Att antalet publicerade artiklar ligger kvar på en hög nivå beror sannolikt på ett fortsatt stort intresse för skolfrågor i samhällsdebatten.

Mediernas bevakning av Skolverket under 2015 har till stor del präglats av debatten om de problem som finns i skolan. Särskilt fokus har det varit på lärarbristen kopplat till de skärpta behörighetskrav som lärarlegitimation innebär.

Den övergripande bilden är att Skolverket ofta beskrivs neutralt och har expertrollen. Skolverket har dock under året kritiserats i media i enskilda frågor såsom handläggningen av lärarlegitimation och hantering av nationella prov. Andra frågor som lett till mycket publicitet är betyg, nationella prov och flykting-situationens påverkan på svensk skola.

TABELL 96. Antal publicerade artiklar där Skolverket omnämns 2010–2015

	Publicerade artiklar där Skolverket omnämns
2015	17 505
2014	18 184
2013	17 259
2012	16 450
2011	12 449
2010	11 154

Informationskampanj om yrkesutbildning

Skolverket genomförde enligt regleringsbrevet en informationskampanj om yrkesutbildning. Myndigheten fortsatte det arbete som påbörjades 2013 och vidareutvecklade webbplatsen gymnasieinfo.se samt annonserade i digitala kanaler.

Inför 2015 års kampanj träffade Skolverket en klass 9 och studie- och yrkesvägledare för att diskutera vilken information de behöver om gymnasievalet och på vilket sätt informationen ska vara tillgänglig. Resultaten från mötena och besöksstatistiken visade att gymnasieinfo.se är väl använt under tiden då gymnasievalet är aktuellt. Dessvärre har få upptäckt de yrkesbeskrivningar och arbetsmarknadsprognoser som finns på webbplatsen. Det resulterade i en delvis förändrad struktur på gymnasieinfo.se, där myndigheten har visat vissa yrken tydligare.

Skolverket utvecklade även kampanjsajten www.gymnasieinfo.se/gymnasieval med nytt och befintligt material kring gymnasievalet. Där finns 15 intervjuer med personer ur det svenska yrkeslandslaget där de berättar om sina yrken. Nytt för 2015 var också ett Facebook-test som i första hand riktar sig till föräldrar: *Har du koll på ditt barns gymnasieval?*

Tidningen Gymnasievalet skickades hem till alla familjer med barn födda 2000 samt till studie- och yrkesvägledarna i alla grundskolor med åk 7–9 och samtliga gymnasieskolor.

De nationella programrådets förslag på vilka yrken som vi bör lyfta på gymnasieinfo.se har legat till grund för de yrken som visas på startsidan, på kampanjsidan samt de yrken och yrkesutgångar som Skolverket har fokuserat på i filmer och i spelet "gymnasievalen".

Ungefär 304 000 personer har besökt webbplatsen sedan starten den 18 september fram till den 6 januari 2016. Toppar i besöksstatistiken finns den 5 november då Skolverket ställde ut på Todo-mässan i Malmö och en bloggare gjorde sitt första blogginlägg om gymnasieinfo.se. Trots att kampanjen ska ha betoning på yrkesprogrammen söker sig de flesta till informationen om de högskoleförberedande programmen.

Informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena

Skolverket ska enligt regeringsuppdrag (U2012/6128/S) genomföra en fortsatt informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena. Uppdraget var från början tvåårigt och förlängdes 2012 med tre år. Flera tilläggsuppdrag har getts, bl.a. att stimulera fler män att bli förskollärare och att under ett år rikta en del av kampanjen mot yrkeslärare. Uppdraget syftar till att få fler ungdomar att vilja bli lärare och därför söka till lärarutbildningen. Målgruppen för kampanjen är främst ungdomar som går det sista året i gymnasieskolan och som ska välja yrke och vidareutbildning.

På webbplatsen Fördetvidare.se presenteras samtliga filmer, övrigt material samt all information om utbildningen. För att komplettera den tidigare kommunikationen producerades under året webb-tv-serien *Lärarkandidaterna*, sex filmer om vardera tio minuter där unga personer som funderar på att bli lärare får prova på vad det innebär. Syftet är att visa på bredden i yrket, att det är ett roligt och omväxlande yrke som ställer höga krav.

Sociala medier har använts kontinuerligt, dels som dialogverktyg men också för spridning. Annonsering har skett på ungdomsinriktade webb-sajter. Filmerna har haft ca 1,5 milj visningar på Youtube och därutöver en stor mängd visningar i andra kanaler. På Facebook har [Fördetvidare](http://Fördetvidare.se) 7 600 följare. Kampanjen har lanserat olika aktiviteter vid olika tidpunkter och genomslaget varierar därför över tid. När en lansering skett kraftfullt och sammantaget i olika medier har kampanjen uppmärksamats

stort och gett utslag i olika medier. Efter en tid minskar intresset för att sedan gå upp igen vid en ny lansering. Att göra jämförelser över tid är därför inte meningsfullt.

Under senhösten producerades en serie filmer *Gissa vem*, där en lärare berättar om en tidigare elev och tittarna ska gissa vem. Det rätta svaret blir så småningom en känd person. Syftet är att visa att bakom varje framgångsrik person finns en skicklig lärare som betytt mycket för personens utveckling och som aldrig glömts bort. Filmerna har lanserats i sociala medier och två har visats på bio.

2015 sökte 14 procent fler till förskole- och lärarutbildningen och vid andra urvalet har både antalet sökande och antalet antagna ökat med 4 procent – mer än till någon annan utbildning. Jämfört med 2011 (då kampanjen startade) har ökningen av antalet behöriga sökande till lärarutbildningarna ökat med nästan 75 procent⁴⁷. Det kan inte säkerställas i vilken utsträckning Skolverkets kampanjer bidragit till detta.

Information om gymnasial utbildning i annat nordiskt land

Skolverket ansvarar för information om möjligheten att genomgå gymnasial utbildning helt eller delvis i ett annat nordiskt land.

Informationen finns på Skolverkets webb under rubriken *Utbildningsinfo*. Här presenteras via länkar tillgången till utbildning på gymnasienivå i övriga nordiska länder. En guide med praktisk information – att flytta utomlands, antagning till gymnasieskolan, studiestöd – har utarbetats.

Ett möte med kontaktpersoner från de nordiska länderna ägde rum i februari 2015 på Ministerrådet i Köpenhamn. Detta var det första kontaktpersonmötet sedan 2012. Vid detta tillfälle lyftes en rad konkreta frågor som väckts under åren: examensbevis/intyg över studier, rätt att gå om en årskurs, krav på språkkunskaper/förkunskaper, introduktionsprogram etc.

I Överenskommelsen, artikel 8, anges att ett rådgivande utskott ska tillsättas, som kan lämna förslag till ändringar och tillägg till denna och med vilket parternas centrala myndigheter kan rådgöra om uttolkning av avtalet. Mötet anhöll hos EK-U, Embedsmandskommittén för Uddannelse og Forskning, om att undersöka vilket detta utskott är, alternativt om det finns behov av ett sådant. Vidare påtalades behovet av kompetensutveckling och samordning länderna emellan genom bl.a. årliga möten med kontaktpersonerna och samverkan med *Hallå Norden* i avsikt att kunna ge ökad information och bättre vägledningen om studier i ett annat nordiskt land.

Framtagande och spridning av information om fritt skolval på andra språk än svenska

I januari lanserades webbplatsen omsvenskaskolan.se med information om det svenska skolsystemet till nyanlända elever och vårdnadshavare. Under 2015 utökades webbplatsen med åtta olika språk till totalt 14 och information om vuxenutbildning för elever som kommer sent i sin utbildning. Skolverket har informerat om webbplatsen via digitala annonser i sociala medier och på andra webbplatser. Målgrupperna har varit nyanlända vårdnadshavare, lärare och gode män.

Resultaten från annonskampanjen är positivt. Särskilt via sociala medier har genomslaget överstigit det normala. Drygt 215 000 besök har gjorts på webbplatsen under året, merparten under höstterminen. Andelen nya användare är 78 procent.

Mässor

Skolverket har under året deltagit i tre större mässor: Skolriksdagen, Bok- och bibliotekmässan samt Skolforum. Syftet är att kommunicera prioriterade frågor och via dialog fånga upp frågeställningar och behov.

Kampanj för fler sfi-lärare

Skolverket har fått regeringens uppdrag, U2015/3358/GV, att göra en kampanj för att få fler att arbeta som sfi-lärare. Kampanjen syftar även till att få fler behöriga lärare som undervisar i sfi och den kommunala vuxenutbildningen.

I slutet av 2015 påbörjades en nationell kampanj. En engagerande filmatiserad berättelse är kärnan som kompletteras med annonser och en webbplats med vägledning. Här kan målgrupperna hitta lediga jobb och hur de kan läsa vidare för att nå behörighet. Kampanjen genomförs nationellt i tidningar, radio, sociala medier, lokaltrafiken, offentliga platser och via webben. Under kampanjens första månad har närmare 90 000 besökt sidan.

Konferensserier

I november arrangerade Skolverket och Skolinspektionen konferensserien *Skolans utmaningar och möjligheter*. Temat för konferenserna var ledarskapets betydelse och vikten av en väl fungerande samverkan för att utveckla verksamheten. Styrkedjan, undervisningens kvalitet trygghet och motivation var också i fokus liksom den stora utmaningen att möta och integrera nyanlända elever.

Konferensen som genomfördes på fem olika platser i landet riktade sig i första hand till skolpolitiker, huvudmän för fristående skolor, skol- och förvaltningschefer och skolledare på olika nivåer. Totalt deltog 2 100 personer på konferenserna.

47 Källa statistik.uhr.se.

Legitimation för lärare och förskollärare

SKOLVERKET ÄR enligt myndighetens instruktion behörig myndighet för läraryrket och förskolläraryrket enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, senast ändrat genom kommissionens förordning (EU) nr 213/2011. Enligt skollagen (2014:417) 2 kap. 16 § ska Skolverket efter ansökan meddela legitimation till en lärare eller en förskollärare som har en behörighetsgivande examen. Skolverket ska även komplettera legitimationen med ytterligare behörighet om läraren eller förskolläraren ansöker och anses ha en sådan behörighet.⁴⁸

Kortare handläggningstider

Under året har ett mycket omfattande arbete genomförts inom ramen för lärarlegitimationsuppdraget i syfte att effektivisera legitimationsverksamheten och korta handläggningstiderna i legitimationsärenden. Skolverket har omprövat arbetssätt och rutiner samt vidtagit nödvändiga åtgärder för att effektivisera handläggningsprocessen, utrett ytterligare rekryteringsbehov och behov av fysiska arbetsplatser och samt prioriterat enklare ärenden. Vidare inrättades en särskild s.k. insatsgrupp för handläggning av öppna ärenden inkomna under åren 2011–2013 för att avsluta dessa senast den 30 april 2015. Slutligen handlades ärenden inkomna fr.o.m. 2014 och framåt så att Skolverket den 30 september uppfyllde det förordningsstadgade kravet på en handläggningstid om fyra månader efter det att alla handlingar som rör den sökande har kommit in till myndigheten.

De åtgärder som vidtagits har resulterat i att Skolverket under 2015 har fattat 59 200 beslut om lärar- och/eller förskollärarlegitimation. Vidare har verksamheten nu en genomsnittlig handläggningstid som understiger fyra månader med undantag för ärenden som avser lärare med en utländsk examen eller utländsk utbildning.

Under december månad var handläggningstiden för ansökningar om lärar- och förskollärarlegitimation i genomsnitt tre månader. Det förekommer vissa skillnader i handläggningstid beroende på vilken typ av examen de sökande har och vilka behörigheter man har ansökt om. För ärenden med utländsk examen är handläggningstiden längre, i genomsnitt cirka tio månader, på grund av att Skolverket varit beroende av andra myndigheter för utredning och bedömning av ärenden.

⁴⁸ Skolverket har, i enlighet med regleringsbrev, under året lämnat tre redovisningar till regeringen om hur arbetet med att meddela legitimationer för lärare och förskollärare fortlöper. Dessa redovisningar innehåller information om bland annat kostnader, fördelat på handläggning, it, information respektive övrigt, och om handläggningstider. Med anledning av att nämnda redovisningar innehåller dessa uppgifter redovisas de inte i årsredovisningen.

Inkommande ansökningar 2015

Under åren 2011–2015 har sammanlagt 251 900 ansökningar om lärar- och/eller förskollärarlegitimation inkommit till Skolverket. Av dessa har 29 600 ansökningar inkommit under 2015. Antalet inkommande ansökningar har under 2015 uppgått till i genomsnitt 558 per vecka. Av de ansökningar som inkommit under 2015 är 7 200 ansökningar om utökad behörighet.

Antalet meddelade legitimationer

Under åren 2011–2015 har sammanlagt 242 000 legitimationer meddelats. Av dessa har 54 900 legitimationer meddelats under 2015. Antalet legitimationer för lärare uppgår till 157 900 stycken och antalet legitimationer för förskollärare uppgår till 84 100 stycken. 29 000 personer har både en lärarlegitimation och en förskollärarlegitimation.

TABELL 97. Totalt antal meddelade legitimationer per år (ackumulerat antal)

2011	1 100
2012	66 000
2013	154 000
2014	187 100
2015	242 000

Antalet ärenden i vilka det inte meddelats beslut om legitimation

Under perioden 2011–2015 har Skolverket fattat 6 600 beslut om avslag varför legitimation inte har meddelats. Läraren eller förskolläraren har i dessa fall inte uppfyllt kraven för legitimation eller ytterligare behörighet.

Ärendebalans

Ingående balans den 1 januari 2015: 34 450 ärenden

Inkommande ärenden 2015: 29 560 st

Avslutade ärenden 2015: 59 150 st

Utgående balans den 31 december 2015: 4 050 st

Överklaganden

Under år 2015 överlämnades 2 165 överklagade ärenden till förvaltningsrätten i Stockholm. Under 2014 rörde det sig om 1 054 ärenden. Överklaganden rör i regel behörighet att undervisa i yrkesämnen samt behörighet grundat på erfarenhet.

Utveckling och förvaltning av handläggningssystemet

Under 2015 har Skolverket prioriterat att säkra drift och förvaltning av det handläggningssystem som används vid handläggningen av lärarlegitimationer.

Samverkan med Universitets- och högskolerådet

Skolverket ska redovisa hur myndigheten har samverkat med Universitets- och högskolerådet när det gäller legitimation och behörighet för lärare (Organisationsstyrning, Samverkan), Skolverket samverkar kontinuerligt i lärarlegitimationsarbetet genom möten med Universitets- och högskolerådet kring ärenden som rör lärare med utländsk examen. Formen för dessa möten är beroende av vilka aktuella frågeställningar som behandlas. På mötena deltar både arbetsledning, experter och handläggare.

Lärarnas ansvarsnämnd

Under 2015 har fjorton anmälningar kommit in till lärarnas ansvarsnämnd och åtta beslut har fattats. I dessa fall har två legitimationer återkallats och fyra lärare har meddelats en varning. Inga lärare eller förskollärare har återfått legitimation efter att tidigare ha fått sin legitimation återkallad. Nämnden har haft tre sammanträden under året.

Kostnader och kostnadsanalys för helåret 2015

Skolverket har tilldelats 105 600 tkr för arbetet med lärarlegitimationer under 2015. Kostnaderna för verksamheten uppgick till 93 678 tkr på anslag och investeringskostnaden för it uppgår till 7 866 tkr på låneramen.

I tabell 98 är utfallet uppställt enligt de kostnadsposter som efterfrågats enligt regleringsbrevet för 2015.

TABELL 98. Utfall kostnader för 2015 (tkr)

Handläggning	77 375
It	8 747
Information	444
Övrigt (kostnader för bl.a. lokaler)	7 112
Summa kostnader	93 678

Utfallet uppgår till ca 89 procent av de tilldelade medlen för helåret 2015 (avseende anslagsmedel). Sett till de kostnadsposter som redovisas ovan är det främst handläggningskostnaden som avviker från budget.

Detta beror främst på att personalomsättningen var högre än beräknat under 2015, framförallt under andra halvåret. Under en stor del av 2015 var det omkring 100 medarbetare som arbetade med uppgifter kopplade till legitimationsuppdraget. Senast under våren genomfördes rekryteringar med syfte att hantera den stora

balans av ärenden och de långa handläggningstider som myndigheten under hösten 2015 fått kontroll över. I den situation som myndigheten nu befinner sig i, med ärendebalanser som till största del kan hanteras inom fastlagda handläggningstider beräknas bemaningen för lärarlegitimationer halveras. Från den 1 april 2016 kommer legitimationsverksamheten bestå av ca 50 medarbetare. Skolverket har därför inte ansett sig behöva ersättningsrekrytera när medarbetare (företadesvis visstidsanställda) har valt att sluta.

Övrig återrapportering

Funktionshinderspolitik: sektorsansvar

Skolverket har enligt myndighetens instruktion ett samlat ansvar (sektorsansvar) för funktionshindersfrågor med anknytning till sitt verksamhetsområde och – i den mån det inte är en uppgift för Specialpedagogiska skolmyndigheten – inom ramen för detta ansvar vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter. Sedan oktober 2011 har Skolverket, Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten regeringens uppdrag att arbeta mot ett antal inriktningsmål och delmål med anledning av regeringens strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken mellan 2011 och 2016.

Aktiviteter

Arbetet med myndighetens plan för inriktningsmål och delmål har fortsatt och en viktig del i arbetet är att funktionshindersperspektivet ska genomsyra hela myndighetens arbete. Liksom tidigare år har Skolverket vid fyra tillfällen genomfört samråd med funktionshindersrörelsen. Frågor som har uppmärksammats är bland annat regeringsuppdragen att föreslå nationella it-strategier för skolväsendet, *Samverkan för bästa skola*, nationella skolutvecklingsprogram, förtydligande av förskoleklassens och fritidshemmets uppdrag i läroplanen samt genomförandet av insatser för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända elever och vid behov för elever med annat modersmål än svenska.

Även företrädare för Skolverkets egeninitierade uppdrag såsom Allmänna råd om särskild undervisning på sjukhus eller institution som är knuten till ett sjukhus och ett projekt om inkluderande skolor har samrått om innehåll och planering och tagit emot synpunkter.

Skolverkets arbete med förordning (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken har belysts vid ett samråd och ledamöterna har erbjudits att komma med synpunkter.

Ett av samrådsmötena genomfördes som ett myndighetsgemensamt möte med verksamhetsrepresentation från Specialpedagogiska skolmyndigheten, Skolverket och Skolinspektionen och samtliga myndigheters samrådsledamöter från funktionshindersrörelsen. Skolverkets samlingsida om funktionsnedsättning har haft 5 419 besökare och sidan om tillgänglighet har haft 10 426 besökare.

Uppföljning

Skolverket, Skolinspektionen och SPSM har samverkat kring indikatorer för att i slutredovisningen den 15 mars 2016 belysa utvecklingen av de funktionshinderspolitiska målen inom skolsektorn åren 2011–2016.

TABELL 99. Ekonomisk redovisning 2015 – Funktionshinderspolitik: sektorsansvar

Kostnadsslag	Utfall (tkr)
Övriga kostnader	53
Totalt	53

Hållbar utveckling

Skolverket har ett särskilt sektorsansvar för miljömålsarbetet inom sitt verksamhetsområde. Detta arbete ska enligt myndighetens instruktion rapporteras till Naturvårdsverket efter samråd och redovisas därför inte i årsredovisningen.

Skolverket är representerat i svenska Unescorådets styrelse och har varit aktivt i olika samrådsgrupper på Naturvårdsverket, framförallt avseende de nationella friluftsmålen och de nationella miljökvalitetsmålen.

Myndigheten har också svarat på remisser avseende Fördjupad utvärdering av de 16 miljökvalitetsmålen FU-15 (NV 02144-12), Vågar till ett effektivt miljöarbete (SOU 2015:43) samt Uppföljningen av de 10 nationella friluftsmålen (NV-04272-14). Skolverket fortsätter också att samverka med andra aktörer inom området t ex med Stiftelsen Håll Sverige Rent, den Globala Skolan, Kunskapslänksprojektet, LHU-nätverket samt med andra myndigheter.

Under år 2015 är antalet verksamheter som erhållit utmärkelsen Skola för hållbar utveckling 135 varav 90 var nya och 45 avsåg en förnyad ansökan från skolor och förskolor som haft utmärkelsen i tre år eller längre. Detta kan exempelvis jämföras med 2013 då myndigheten tog emot 51 ansökningar varav 27 nya och 24 förnyade.

Jämställdhet, mänskliga rättigheter och barnkonventionen

Skolverket är en av 41 myndigheter som har ett särskilt regeringsuppdrag att arbeta med jämställdhetsintegrering under 2015–2018. Jämställdhetsintegreringen ska leda till att verksamheten bättre bidrar till det jämställdhetspolitiska målet att *kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv*. Skolverket har i arbetet med jämställdhetsintegrering valt att lyfta in fler perspektiv som enligt instruktion och regleringsbrev ska genomsyra myndighetens verksamhet, inom

ramen för de mänskliga rättigheterna (MR). Perspektiven är barnrätt, funktionshinder och nationella minoriteter. Utvecklingsarbetet som hittills genomförts och som kommande år ska implementeras och utvecklas innebär att MR-perspektiven finns i VP-direktiv, projektmodell, riktlinjer för allmänna råd/föreskrifter, mall för GD-föredragning och i Skolverkets kommunikation.

En intern utbildning om MR-perspektiv i Skolverkets verksamhet har anordnats vid fyra tillfällen och en workshop där medarbetare fått stöd att integrera perspektiven i sina uppdrag har hållits vid ett tillfälle. Totalt har cirka 35 medarbetare deltagit, varav nio av tio varit kvinnor. En avstämning av pågående basuppgifter och projekt visar att MR-perspektiven under året på olika sätt beaktats i uppdragens innehåll och i kommunikations- och uppföljningsinsatser. Exempelvis har jämställdhetsperspektivet uppmärksammats i riktade insatser för yrkesutbildning, på Skolverkets webb och i uppföljningar. Skolverket redovisar även löpande uppföljningsinformation uppdelat på kön. Funktionshindersperspektivet har framför allt beaktats i samråd med andra myndigheter och i kommunikation och riktlinjer. Barnrättsperspektivet har beaktats främst genom att barns och elevers synpunkter inhämtats vid planering och uppföljning. Perspektivet nationella minoriteter har uppmärksammats genom uppföljningar om modersmålsundervisning och genom att Sameskolan deltagit vid utprövning av olika material.

Allteftersom de förändrade arbetsprocesserna implementeras kommer Skolverket att följa upp i vilken omfattning integreringen av MR-perspektiven lett till resultat.

Internationella engagemang i sammanfattning

Skolverket ska enligt regleringsbrevet redovisa arbetet med att bistå Regeringskansliet med underlag till, förberedelser inför och medverkan i internationella forum där Sverige representeras. Enligt instruktionen ska myndigheten även informera och sprida kunskap om sitt verksamhetsområde även utanför Sverige.

Skolverket har under 2015 deltagit i internationellt samarbete i cirka 65 referens- och arbetsgrupper i olika projekt, organisationer och nätverk och arbetet har intensifierats jämfört med föregående år. Här ingår inte Skolverkets interna arbete med det nationella genomförandet av internationella studier, samverkansprojekt eller övriga engagemang. Skolverket har deltagit i såväl formellt beslutade samarbeten, nätverk och aktiviteter som mer informella sammanhang och erfarenhetsutbyte kring utbildningsfrågor som pågår inom bl.a. EU, och inom det nordiska samarbetet. Dessa redovisas i anslutning till återrapporteringen av verksamheten.

Skolverket tar även emot internationella studiebesök. Närmare hälften av besökarna från de 18 länderna kommer från Asien: Japan, Kina, Korea och Singapore. Besökarna har bl.a. representerat ministerier, myndigheter samt universitet och forskningscentra. Efterfrågade områden har varit information om det svenska skolväsendet och styrsystemet och ca hälften av besöken har även haft önskemål om specifika ämnesinriktningar, t.ex. nyanlända elever, språkinläring och it.

TABELL 100. Sammanfattning av internationella engagemang.

Antal, ca	2013	2014	2015
Referens- och arbetsgrupper	57	60	65
Årsarbetskrafter	4	5	5,3
Internationella besökare	400	300	300

IEA och OECD

Sverige är representerat i General Assembly i IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement). I likhet med tidigare år har det internationella samarbetet inom OECD och IEA kring internationella jämförande studier varit omfattande. Arbetet med de internationella studierna presenteras i anslutning till återrapportering av verksamheten.

Europarådet

Skolverket är representerat inom CDPPE (Steering Committee for Educational Policy and Practice), där myndigheten även bidragit till utprövningen av det nya ramverket *Competences for Democratic Culture*.

Myndigheten är även representerad inom EDC/HRE (Education for Democratic Citizenship and Human Rights Education). Under våren avslutades pilotprojektet *Teaching Controversial Issues*, där Skolverket varit stödjande partner.

Vid språkcentret i Graz är Skolverket medlem av Nomination authority for ECML (European Centre for Modern Languages).

UNESCO

Skolverket är representerat i svenska Unescos styrelse samt i arbetsutskottet för utbildning. Myndigheten ingår även i svenska Unescos samrådsgrupp för hållbar utveckling.

CIDREE

Skolverkets generaldirektör är *Incoming President* i forskningsnätverket *Consortium of Institutions for Development and Research in Education in Europe* (CIDREE). Myndigheten har under året arrangerat och varit värd

för expertmötet rörande utvecklingsområdet *Pupil Participation*, där experter och forskare från sju länder deltog. Myndigheten bidrog även till konsortiets årsbok med artikeln *Upper secondary school students' encounter with writing instructions while writing essays at the national test in the subject of Swedish*.

TABELL 101. Deltagande i CIDREE:s verksamhet

Aktivitet	2013	2014	2015
Koordinatorsmöten	1	2	2
Expertmöten	0	0	4
Årsbok	Ja	Nej	Ja

CertiLingua

Enligt regleringsbrevet ska Skolverket med ett begränsat antal skolor förbereda ett svenskt anslutande till det europeiska nätverket CertiLingua, Label of Excellence for plurilingual, European and international competences.

Skolverket har under 2015 arbetat med att på olika sätt informera om möjligheten för gymnasieskolor att ansöka om att bli en CertiLingua-skola. Information om utmärkelsen har skickats ut via e-post till ett antal gymnasieskolor i Sverige och har spridits till lärare och rektorer vid olika konferenser under året samt via sociala medier.

Hittills har två skolor certifierats till CertiLingua-skolor. Det är Hvitfeldtska gymnasiet i Göteborg samt Tibble Fristående Gymnasium i Täby.

Samverkan med andra myndigheter och organisationer

Skolverket en mycket omfattande samverkan med många andra myndigheter och organisationer, vilken redovisas i anslutning till återrapporteringen av verksamheten.

TABELL 102. Samrådsorganisationer, arbets-/referensgrupper och nätverk

År	Antal (ca)
2014	50
2015	70

Utvecklingsarbete utifrån Skolverkets strategiska plan

Under 2015 har Skolverket fortsatt utvecklingsarbetet med utgångspunkt i Skolverkets strategiska plan 2013–2016 och de mål och strategier som finns där. Under året har Statskontoret granskat vår verksamhet på uppdrag av regeringen och pekat ut olika utvecklingsområden. Redan innan Statskontoret rapporterade

hade Skolverket initierat en omfattande organisationsöversyn för att inleda arbetet med att förnya myndigheten och dess organisation.

Utgångspunkten för översynen har varit att myndighetens nuvarande organisation och arbetssätt inte utvecklats och förändrats i takt med att uppdragen till Skolverket ändrat karaktär på ett betydande sätt sedan den nuvarande organisationen skapades i samband med myndighetsombildningarna på utbildningsområdet 2008. Det övergripande syftet med översynen är att förbättra myndighetens förmåga att samordna och genomföra sina uppdrag med hög kvalitet så att insatserna ger maximal nytta för såväl uppdragsgivare som myndighetens målgrupper. Enligt plan ska beslut om ny organisation fattas 2016-01-13 och den nya organisationen planeras att gälla från och med 2016-04-01.

Inför 2015 gjorde myndigheten även prioriteringar inom både kärnverksamheten och intern verksamhetsutveckling utifrån de utmaningar myndigheten står inför. Myndigheten har arbetat med en rad initiativ utifrån dessa prioriteringar och har också följt upp dessa i verksamhetsuppföljningarna. Inom kärnverksamheten har fokus legat på uppdrag och egeninitierade insatser inom de prioriterade områdena Likvärdig utbildning för alla elever, Bedömning och betyg samt Skola och arbetsliv. Under året har Skolverket fått tre stora uppdrag *Samverkan för bästa skola (U2015/3357/S)*, *Uppdrag om insatser för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända elever m.fl. (U2015/3356/S)* och *Uppdrag om nationella skolutvecklingsprogram (U2015/03844/S)* från regeringen. Dessa har ställt stora krav på myndighetens förmåga att omprioritera och bygga upp nya verksamheter.

Ny it-strategi

Inom intern verksamhetsutveckling pågår ett antal utpekade utvecklingsprojekt som bl. a syftar till att öka myndighetens effektivitet, flexibilitet och att förbättra myndighetens arbete gentemot målgrupperna. I början av året fattade generaldirektören beslut om en ny it-strategi och en åtgärdsplan för att genomföra strategin i praktiken. Den nya it-strategin fokuserar på hur alla som är involverade i att styra, beställa och leverera it-stöd ska arbeta för att myndigheten ska lyckas med sitt uppdrag. Utvecklingsaktiviteterna har utkristalliserats efter en gedigen analys där myndighetens chefer, internrevisionen och flera externa konsultbolag bidragit med sin kompetens och erfarenheter. Aktiviteterna består av de specifika förändringar Skolverket behöver göra för att utveckla it-verksamheten och genomföra strategin i praktiken. Flera delar av det utvecklingsarbete som beslutats utifrån Skolverkets strategiska plan 2013–2016 synliggörs även i it-strategin. Det förändringsarbete som har med styrning och kompetens att göra hanteras även i samband med Skolverkets pågående organisationsöversyn.

Förvaltningsstyrningsmodell

I linje med Skolverkets strategiska plan 2013–2016 har Skolverket infört en verksgemensam förvaltningsstyrningsmodell (pm³). Det som ska förvaltas är förvaltningsobjekt som utgörs av verksamhetsprocesser som effektiviseras och säkerställs med hjälp av ett eller flera systemstöd. En förvaltningsstyrningsmodell ger en organiserad samverkan mellan verksamhet och it där roller, arbetssätt och beslutsforum anges. Detta ger organisationen förutsättningar att effektivt styra förvaltningen och medförande kostnader utifrån verksamhetens behov och strategiska inriktningar. Under 2015 bemannades förvaltningsorganisationer upp med egen personal och en handfull interimskonsulter, utbildning av utsedda personer till förekommande roller inom styrmodellen genomfördes och förvaltningsplaner som synkroniserades med myndighetens verksamhetsplanering fastställdes för första gången.

Nytt systemstöd

Under året har Skolverket implementerat ett nytt systemstöd för verksamhetsplanering, verksamhetsuppföljning, budget och prognos. Syftet är att förenkla och öka transparensen i styrningen av myndigheten på alla nivåer. Systemstödet ska ses som ett led i arbetet med att utveckla myndighetens verksamhetsstyrning vilket utgör ett centralt utvecklingsområde i Skolverkets strategiska plan 2013–2016. Under 2015 har Skolverket genomfört två verksamhetsuppföljningar samt prognoser i systemet. Skolverket har för närvarande ca 130 användare med möjlighet att planera och rapportera. Därtill har samtliga medarbetare s.k. läsarbehörighet med möjlighet att ta del av den information som ligger i systemet.

Projektstyrningsmodell

För att lyfta Skolverkets förmåga att planera och driva projekt har Skolverkets projektstyrningsmodell setts över. Den befintliga projektmodellen är en egenutvecklad modell som har tagits fram för att passa in i linjärbete och det gör det svårt för myndigheten att arbeta effektivt med projekt. Skolverket är i behov av en projektmodell som ger stöd i alla typer av projekt som myndigheten har och som även ger stöd i alla nivåer och roller i ett projekt. Därför har en ny projektstyrningsmodell avropats under året och en bred informationssatsning påbörjats under hösten. Arbetet med att införa den nya modellen inklusive framtagande av projektriktlinjer och genomförande av utbildning kommer att intensifieras under 2016.

Myndighetens arbete med att utveckla och redovisa resultatindikatorer

Skolverket har under året etablerat en arbetsgrupp och påbörjat arbetet med hur myndigheten långsiktigt och systematiskt ska kunna arbeta med styrning mot långsiktiga effekter och uppföljning och utvärdering av dessa. Arbetsgruppens arbete är en del av utvecklingen av verksamhetsstyrning och utvärdering som är ett tydligt fokus i den organisationsöversyn som pågår. Arbetet fortsätter under 2016 med framtagande av en ny strategisk plan och identifiering av lämpliga resultatindikatorer. Detta kommer att stödja den interna styrningen och möjligheten att följa upp Skolverkets insatser på ett mer systematiskt sätt. Arbetet kommer att omfatta flera olika moment och utgå från Ekonomistyrningsverkets rekommendationer (exempelvis ESV 2012:41). I ett första steg kommer de övergripande målsättningarna för Skolverkets arbete att analyseras och i så hög grad som möjligt formuleras som förändringsmål. Därefter kommer dessa mål att knytas samman med de olika insatser som verket genomför i en myndighetsövergripande verksamhetslogik. Under året har myndigheten arbetat med att ta fram verksamhetslogik i de nya uppdrag som myndigheten fått av regeringen. Med utgångspunkt i Riktlinjer för Skolutveckling ”Så gör vi skillnad” ska alla skolutvecklingsuppdrag inledas med att upprätta en verksamhetslogik för den planerade insatsen. I det arbetet tas önskade effekter och resultatindikatorer för den specifika insatsen fram. Under 2016 kommer Skolverkets myndighetsövergripande verksamhetslogik analyseras och resultatindikatorer kopplas till de effekter som ska uppnås, specifika uppdrag kan sedan kopplas till detta. Resultatindikatorer kan även kopplas till de framgångsfaktorer och kritiska moment för utvecklingsinsatser som har identifierats i tidigare utvärderingar. Sådana resultatindikatorer kan gynna en ändamålsenlig styrning eftersom lärdomar kan dras och felaktigheter undvikas.

En samlad bedömning av i vilken utsträckning myndigheten når sina målgrupper samt hur målgrupperna bedömer myndighetens insatser

Skolverket når såväl sina primära som sekundära målgrupper bland annat genom skolverket.se, sociala medier, upplysningstjänsten, massmedia, konferenser, seminarier och workshops som anordnats av Skolverket eller någon av målgrupperna. Skolverket har på så sätt nått ut till olika målgrupper (lärare, rektorer, huvudmän, föräldrar, lärarutbildare och lärarstudenter, kommunala samordnare, arbetsgivare, föräldrar, elever m.fl.) Skolverket redovisar större delen av sin verksamhet genom att redogöra för aktiviteter och prestationer. Skolverket följer idag inte systematiskt upp om uppdragsgivare eller målgrupper är nöjda med myndighetens insatser eller verksamhet. Den redovisning som

finns är i allmänhet en beskrivning av målgruppen för insatsen och det antal som tagit del av insatsen. Någon beskrivning eller redovisning av insatsens effekt eller målgruppens nöjdhet av vidtagen insats görs dock inte på ett systematiskt sätt. Detta gör det svårt att yttra sig över effekterna av enskilda insatser eller Skolverkets verksamhet som helhet. Inom ramen för Skolverkets kommunikation på bl.a. skolverket.se, väljaskola.se och siris.se mäts vilken typ av information målgrupperna efterfrågar och utifrån detta utvecklas vår externa kommunikation.

Skolverket gjorde i början av 2015 en sammanställning av erfarenheter från 19 utvecklingsinsatser som myndigheten genomfört och som utvärderats av externa utförare, *Erfarenheter från Skolverkets utvecklingsinsatser – en samlad analys av 25 utvärderingar från 2010–2014*. Erfarenheten från de genomförda utvärderingarna är kompletterad med intervjuer med projektledare för de olika utvecklingsinsatserna och ger kunskap om vad som stödjer respektive hindrar satsningarna att nå avsedda syften och effekter. Sammanställningen kommer även att kunna användas i arbetet att ta fram verkkningsfulla insatser i framtiden för de olika målgrupperna.

Under 2016 fortsätter arbetet med att på ett mer systematiskt sätt följa upp målgrupperna. Utvecklingsarbetet är nära kopplat till utvecklingsarbetet som beskrivs ovan avseende resultatindikatorer.

Intern kvalitetssäkring

Det är centralt att myndighetens produkter svarar mot uppdraget eller mot en intern beställning. Analys och förslag ska vara väl underbyggda, juridiskt korrekta och relevanta för målgruppen. Slutsatser och förslag ska presenteras på ett väl avvägt sätt. Produkten ska vara relevant för den avsedda målgruppen, och språket ska vara vardat, enkelt och begripligt. För att uppnå detta sker ett löpande kvalitetsarbete. Här är rutinerna för avdelningarnas kvalitetssäkring en viktig faktor. I de fall då ärendet ska föredras för generaldirektören ska dessutom en myndighetsgemensam kvalitetssäkring tillämpas, en så kallad intern delning.

För att Skolverket ska få synpunkter på upplägg, tolkning, genomförande och slutsatser i sina uppdrag finns en kommunal referensgrupp som består av utvecklingsledare och högre förvaltningstjänstemän från elva kommuner i landet. Under året har gruppen träffats fem gånger. Frågor som har tagits upp på årets möten har bland annat handlat om nyanländas lärande, nationell skolutveckling, samverkansdialog och statsbidrag.

I den webbenkät som varit aktiv på Skolverket.se sedan 1 mars 2012 har totalt drygt 80 000 svar inkommit sedan starten. Med hjälp av ett analysverktyg har underlaget från respondenterna bidragit till ökade kunskaper om Skolverkets målgrupper. Med stöd av frågorna som inkommit via upplysningstjänsten får myndigheten en tydlig bild av vad målgrupperna efterfrågar för stöd och service samt vilken information de söker på skolverket.se.

För sajterna Utbildningsinfo, väljaskola.se och siris.se genomförs målgruppsundersökningar för att förbättra innehåll och användbarhet.

Genom sin verksamhet har biblioteket under året bidragit till Skolverkets omvärldsbevakning och personalens kompetensutveckling. Under 2015 har biblioteket bl.a. anordnat åtta seminarier med externt inbjudna föredragshållare. Rättssekreteriatet ger juridiskt stöd till verksledningen och avdelningarna i sak- och handläggningsfrågor samt ansvarar för den viktiga juridiska kvalitetssäkringen av föreskrifter och allmänna råd, beslut och andra produkter.

Personal och kompetens

Personalstruktur

Vid utgången av 2015 var 578 personer anställda i Skolverket, av dessa var 430 tillsvidareanställda, 114 tidsbegränsat anställda samt 34 pedagoger inom Europaskolorna. Antalet årsarbetskrafter var 533.

Personalomsättningen var 18 (21) procent. Medelåldern i Skolverket var 45 (44) år. Vid utgången av 2015 var andelen anställda kvinnor 71 (70) procent och andelen män 29 (30) procent. Vid årsskiftet hade Skolverket, förutom generaldirektör och överdirektör, 22 chefer, varav 18 kvinnor och 4 män. Under året har sju medarbetare gått i pension.

TABELL 103. Antalet anställda 2014–2015 (den 31 december respektive år)

	2015	2014	2013
Tillsvidareanställda	430	382	329
Visstidsanställda	114	116	160
Europaskolan, visstid	34	37	39
Totalt antal anställda	578	535	528

Kompetensförsörjning

Attrahera och rekrytera kompetens

Att attrahera och rekrytera kompetenta medarbetare är en förutsättning för att myndigheten ska kunna genomföra sitt uppdrag på ett bra sätt. I Skolverkets strategiska plan beskrivs målsättningen att myndigheten ska bli bättre på att skapa balans mellan generella och speciella kompetenser samt mellan tillsvidareanställd och visstidsanställd personal. För att uppnå det ska en kompetensförsörjningsplan tas fram. På grund av den pågående organisationsöversynen har arbetet med kompetensförsörjningsplanen skjutits upp till 2016.

Myndigheten har genomfört 239 externa och interna rekryteringsärenden under året. Ett stort arbete har lagts ned för att rekrytera till två stora uppdrag: "Nyanländas lärande och "Samverkan för bästa skola". Över lag är det många sökanden med ett flertal kvalificerade slutkandidater när Skolverket rekryterar, men myndigheten har haft svårare att rekrytera till it-området, inom upphandling, kvalificerade utvecklare inom ämnesområdet Natur/Matematik samt medarbetare inom området för prov och bedömning.

Skolverket genomför ett stort antal rekryteringar varje år, vilket ställer stora krav på effektiva processer för rekrytering och introduktion. Under året har ett nytt rekryteringssystem införts och stödet till chefer har ökat genom att två rekryterare har anställts under året. Under 2016 kommer Skolverket ytterligare att effektivisera rekryteringsprocessen. Resurserna för stöd till kärnverksamheten har förstärkts under året. Ekonomifunktionen har förstärkts med fyra och upphandlingsfunktionen med tre medarbetare, men fortfarande är dock styr- och stödfunktionerna underbemannade för att kunna möta behoven från kärnverksamheten. Det stöd som dessa skulle kunna erbjuda blir därmed en "flaskhals" i verksamhetsutvecklingen.

Under 2015 har vi genomfört tre centrala introduktionsutbildningar med 79 deltagare, som vänder sig till samtliga nyanställda. Ett stort antal nyanställda kommer att vara i behov av introduktionsutbildning under 2016, eftersom den senaste utbildningen ställdes in på grund av den pågående organisationsöversynen.

Mångfaldsarbetet har fortsatt under året. I likhet med föregående år så har arbetet med de tidigare framtagna modulerna fortsatt på enheterna.

I början av året tog generaldirektören beslut om en ny it-strategi och en plan för att utveckla it-verksamheten och genomföra strategin i praktiken. It-strategin är ett av åtta utvecklingsprojekt som identifierades i Skolverkets strategiska plan 2013–2016. Liksom alla andra projekt bidrar it-strategin till att myndigheten kan fullgöra sitt uppdrag och uppnå sina mål. It-strategin vägleder Skolverkets hela it-verksamhet.

Den nya it-strategin fokuserar på hur alla som är involverade i att styra, beställa och leverera it-stöd ska arbeta för att myndigheten ska vara snabb, flexibel, effektiv och målgruppsanpassad. När strategin är införd kommer alla inom it-verksamheten, oavsett roll, att mötas i det gemensamma uppdraget att tillhandahålla ändamålsenligt och kostnadseffektivt it-stöd till Skolverkets målgrupper.

När generaldirektören fattade beslut om it-strategin antogs också en åtgärdslista med ett drygt tjugotal olika utvecklingsaktiviteter. Det är en lista på specifika förändringar Skolverket behöver göra för att utveckla it-verksamheten och genomföra strategin i praktiken.

TABELL 104. Sjukfrånvaro

	2015	2014	2013	2012
Andel av tillgänglig arbetstid	%	%	%	%
Totalt	3,32	2,3	2,9	3,2
Åldersgruppen 29 eller yngre	2,96	3,1	2,9	2,6
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 30–49 år	3,23	2,2	3,1	3,1
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 50 år eller äldre	3,58	2,1	2,7	3,4
Kvinnors sjukfrånvaro	3,88	2,7	3,4	3,5
Mäns sjukfrånvaro	2,0	1,4	1,7	2,6
Andel av total sjukfrånvaro				
Långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar)	29,23	25,8	40,2	42,1

Det finns därmed ett helhetsperspektiv på vad som behöver göras. Det förändringsarbete som har med styrning och kompetens att göra hanteras i samband med Skolverkets pågående organisationsöversyn. Samtliga utvecklingsaktiviteter har utkristalliserats efter en gedigen analys där myndighetens chefer, internrevisionen och flera externa konsultbolag bidragit med sin kompetens och erfarenheter.

Sammantaget är myndighetens bedömning är att åtgärderna i huvudsak har bidragit till att säkra kompetensförsörjningen och bidragit till fullgörande av myndighetens huvudsakliga uppgifter enligt instruktionen.

Återrapporteringskrav prognoser

Skolverket har vid fem prognostillfällen redovisat utgiftsprognoser till regeringen för 2015–2019 i enlighet med återrapporteringskravet i regleringsbrevet, Dnr 2015:377. Prognoserna har analyserats och förklarats både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till finansiellt villkor. Skolverket har under 2015 fortsatt arbetet med att utveckla kvalitet i analys och förklaringar av utgiftsprognoserna. Nytt systemstöd Stratsys har under 2015 implementerats för utgiftsprognos.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

	Not	2015	2014
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	1 207 957	1 205 098
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	68 070	64 137
Intäkter av bidrag	3	14 277	10 565
Finansiella intäkter	4	100	414
Summa intäkter		1 290 404	1 280 214
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-388 468	-361 538
Kostnader för lokaler	6	-32 293	-34 593
Övriga driftskostnader	7	-855 585	-865 889
Finansiella kostnader	8	-269	-1 108
Avskrivningar och nedskrivningar	9	-31 054	-31 498
Summa kostnader		-1 307 669	-1 294 626
Verksamhetsutfall		-17 265	-14 412
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	10	189 345	217 836
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-189 345	-217 836
Saldo		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		9 537 242	6 994 861
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		80	589
Lämnade bidrag	11	-9 528 426	-6 988 482
Saldo		8 896	6 968
Årets kapitalförändring	12	-8 369	-7 444

Balansräkning

Tillgångar	Not	2015	2014
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling		109 686	95 086
Licenser och dataprogram		2 120	2 802
Summa immateriella anläggningstillgångar	13	111 806	97 888
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet		4 237	5 780
Maskiner och inventarier		12 467	10 977
Summa materiella anläggningstillgångar	14	16 703	16 757
Varulager m.m.			
Varulager och förråd		12 509	0
Summa varulager	15	12 509	0
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	16	5 260	1 093
Fordringar hos andra myndigheter		17 306	16 203
Övriga kortfristiga fordringar	17	16 966	7 820
Summa kortfristiga fordringar		39 532	25 116
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	18	15 611	17 616
Upplupna bidragsintäkter		192	72
Summa periodavgränsningsposter		15 804	17 688
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket		22 626	46 044
Summa avräkning med statsverket	19	22 626	46 044
Kassa och Bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		94 108	81 757
Summa kassa och bank	20	94 108	81 757
Summa tillgångar		313 087	285 250

Kapital och skulder	Not	2015	2014
Myndighetskapital			
Statskapital	21	87 466	88 741
Balanserad kapitalförändring	22	6 968	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-8 369	-7 444
Summa myndighetskapital	23	86 065	81 297
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		765	526
Övriga avsättningar		2 896	747
Summa avsättningar	24	3 661	1 273
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	25	54 612	34 795
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	26	71 565	69 167
Leverantörsskulder		38 891	43 429
Övriga kortfristiga skulder	27	6 289	6 165
Summa skulder m.m.		171 357	153 556
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	28	37 986	29 570
Oförbrukade bidrag	29	12 869	19 336
Övriga förutbetalda intäkter		1 148	218
Summa periodavgränsningsposter		52 003	49 124
Summa kapital och skulder		313 087	285 250

Anslagsredovisning 2015

Redovisning mot anslag (tkr)	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 01									
Rikets styrelse									
07 002 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	30	0	1 000				1 000	650	350
07 002 003, utb. åtg. för den nationella minoriteten romer		0	1 000				1 000	650	350
Utgiftsområde 13									
Integration och jämställdhet									
03 001 Särskilda jämställdhetsåtgärder	31	1 948	0	1 000		-1 948	1 000	480	520
03 001 023, särskilda jämställdhetsåtg.		1 948	0	1 000		-1 948	1 000	480	520
Utgiftsområde 16									
Utbildning och universitetsforskning									
01 001 Statens skolverk	32	8 283	522 257			0	530 540	510 322	20 218
01 001 001, Statens skolverk		8 283	522 257			0	530 540	510 322	20 218
01 005 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	33	513 328	3 552 869	86		-503 728	3 562 555	2 846 093	716 462
01 005 001, Medel för Tekniksprånget		15 978	20 000			-15 978	20 000	18 679	1 321
01 005 003, Till Statens skolverks disposition		411 041	3 117 055	25 000		-401 441	3 151 655	2 558 763	592 892
01 005 004, Bidrag till vissa organisationer		3 772	40 000			-3 772	40 000	32 829	7 171
01 005 009, Fördelas efter beslut av regeringen		82 537	375 814	-24 914		-82 537	350 900	235 822	115 078
01 006 Särskilda insatser inom skolområdet	34	38 060	221 691			-38 060	221 691	182 324	39 367
01 006 002, Särskilda bidrag för riksrekryterande gymnasial utbildning för elever med funktionshinder		38 060	221 691			-38 060	221 691	182 324	39 367
01 007 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogiskt verksamhet	35	2 224	4 079 000			-2 224	4 079 000	3 933 945	145 055
01 007 001, Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet m.m.		1 984	3 608 500			-1 984	3 608 500	3 607 794	706

Redovisning mot anslag (tkr)		Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regeringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
01 007	002, Statsbidrag för omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds		240	55 500			-240	55 500	55 481	19
01 007	003, Mindre barngrupper i förskolan		0	415 000				415 000	270 670	144 330
01 008	Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet mm.	36	20 097	181 409			-20 097	181 409	180 648	761
01 008	001, Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar		522	30 500			-522	30 500	30 047	453
01 008	002, Statsbidrag för vissa gymnasieutbildningar		19 575	100 909			-19 575	100 909	100 601	308
01 008	003, Skolgång för barn som vistas i landet utan tillstånd		0	50 000				50 000	50 000	0
01 009	Bidrag till svensk undervisning i utlandet	37	9 195	92 412			-6 195	95 412	91 720	3 692
01 009	001, Elev- och lokalkostnadsbidrag vid svensk undervisning i utlandet		8 691	90 812			-5 691	93 812	90 737	3 075
01 009	002, Utvecklingsarbete		504	1 600			-504	1 600	983	617
01 010	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	38	135 471	294 226			-132 971	296 726	286 693	10 033
01 010	001, Fortbildning av lärare, rektorer och viss annan personal		134 217	247 226	7 000		-131 717	256 726	251 503	5 223
01 010	002, Fördelas efter beslut av regeringen			12 000	-7 000			5 000	2 468	2 532
01 010	003, Fortbildning av förskolepersonal		1 254	35 000			-1 254	35 000	32 722	2 278
01 014	Statligt stöd till vuxenutbildning	39	32 796	839 707			-32 796	839 707	723 225	116 482
01 014	001, Statsbidrag till vuxenutbildning		8 092	175 875			-8 092	175 875	81 836	94 039
01 014	002, Särskilt verksamhetsstöd till vissa utb.		0	10 117				10 117	10 117	0
01 014	006, Statsbidrag för förarutbildningar		251	65 415			-251	65 415	63 849	1 566
01 014	008, Statsbidrag till yrkesutbildning inom komvux och sårux		24 453	588 300			-24 453	588 300	567 423	20 877
01 018	Lågstadielyftet	40		1 987 000				1 987 000	1 986 991	9
01 018	001, Lågstadielyftet			1 987 000				1 987 000	1 986 991	9

Redovisning mot anslag (tkr)		Not	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerade anslags- belopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Total disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
Utgiftsområde 24, Näringsliv		41								
01 005	Näringslivsutveckling			16 000				16 000	16 000	0
01 005	002, Näringslivsutv.- del till Statens Skolverk			16 000				16 000	16 000	0
Avslutade anslag										
13 01	007 Sfi-bonus		34 766	0	0	0	-34 766	0	0	0
16 01	002 Internationella studier		1 885	0	0		-1 885	0	0	0
005										
Summa avslutade anslag			36 651				-36 651			
Summa totalt			798 055	11 787 571	1 086		- 774 672	11 812 040	-10 759 089	1 052 950
Redovisning mot inkomsttitel		10		Beräknat belopp	Inkomster					
2552	Avgifter för Lärlarlegitimation			24 600	19 257					
2811	Övriga inkomster (återbetalning statsbidrag)			0	170 089					

Beställningsbemyndiganden, årsredovising 2015

(tkr)	Anslagsbenämning	Not 42	Tilldelat bemyndi- gande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år		
						2016	2017	2018-2023
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet		2 715 741	1 146 269	1 771 436	1 012 151	198 819	560 466
	001, Medel för Teknisksprånget		15 200	33 200	14 200	14 200	0	0
	003, Till Statens skolverks disposition		1 780 541	1 113 069	1 750 055	990 936	198 653	560 466
	009, Fördelas efter beslut av regeringen		920 000	0	7 181	7 015	166	0
1:7	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.		415 000	0	270 023	270 023	0	0
	003, Mindre barngrupper i förskolan		415 000	0	270 023	270 023	0	0
1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal		266 000	107 786	74 260	74 260	0	0
	001, Fortbildning av lärare, rektorer och viss annan personal		266 000	107 786	74 260	74 260	0	0
1:18	Lågstadielyftet		2 000 000	0	0	0	0	0
	001, Lågstadielyftet		2 000 000	0	0	0	0	0
	Summa		5 396 741	1 254 055	2 115 719	1 356 434	198 819	560 466

Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

	2015	2014	2013	2012	2011
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad	72 000	51 000	46 000	46 000	51 000
Utnyttjad	54 612	34 795	34 049	41 465	42 006
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad	46 000	41 837	40 058	32 834	31 577
Utnyttjad	-	-	-	-	-
Ränteintäkter på räntekonto	0	381	399	527	782
Räntekostnader på räntekonto (negativ ränta)	257	-	-	-	-
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter som Skolverket disponerar	68 070	64 130	61 792	54 759	40 402
Avgiftsintäkter som inte disponeras	19 257	18 371	8 033		
Beräknade avgiftsintäkter enl. regleringsbrev	15 750	22 500	6 000	-	-
Anslagskredit					
Beviljad	193 481	153 738	116 227	83 992	127 717
Utnyttjad		-	-	-	-
Anslagssparande (utgående saldo)	1 052 950	798 055	713 653	621 028	901 269
Bemyndiganden					
Tilldelade bemyndiganderam	5 396 741	1 813 123	1 701 600	713 000	330 000
Utnyttjande bemyndiganden, åtaganden**	2 115 719	1 254 055	440 269	447 433	176 997
Antalet årsarbetskrafter	533	496	476	377	354
Medelantalet anställda	552	515	490	362	366
Driftkostnad per årsarbetskraft*	2 395	2 544	2 630	2 663	2 532
Årets kapitalförändring	-8 369	-7 444	-10 583	-5 121	-1 012
Balanserad kapitalförändring	6 968	0	-20	1 366	-1 952

* Av myndighetens driftskostnader 2015 enl resultaträkningen utgör ca 43 % uppdragsutbildningar för extern intressenter.

En beräkning exklusive uppdragsutbildningar ger en driftskostnad per årsarbetskraft 1 704.

** Utgående åtaganden år 2014 har korrigerats, se not 42.

Tilläggsupplysningar

Redovisningsprinciper och värderingsprinciper

Belopp redovisas i tkr om inte annat anges.

Allmänt

Myndighetens redovisning följer god redovisningssed och årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets, ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna. Bokföringen följer förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna. Maskinella avrundningar kan ge smärre differenser jämfört med manuella summeringar.

Brytdag

Brytdag för löpande bokföring för räkenskapsåret har varit 2016-01-05.

Värdering av fordringar och skulder

Värdering har gjorts av kundfordringar med förfallodatum äldre än tre månader. Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Anläggningstillgångar

Alla anskaffningar med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Beloppsgräns för förbättringsutgifter på annans fastighet, licenser m.m. är 100 tkr samt för egenutvecklade immateriella anläggningstillgångar 250 tkr. På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning utifrån den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivningar görs månadsvis.

Följande avskrivningstider tillämpas

- 3 år Dataprogram, licenser, rättigheter.
Kringutrustning, larm och övriga kontorsmaskiner.
- 5 år Förbättringsutgifter annans fastighet, kontorsmaskiner, inredningsinventarier, egenutvecklade program och övrigt.

Finansiering av anläggningstillgångar

Skolverket får enligt regleringsbrevet med undantag från 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) i vissa fall använda anslag för att finansiera anläggningstillgångar.

Anskaffning av sådana anläggningstillgångar tas upp som statskapital. Statskapitalet skrivs ner med gjorda avskrivningar.

Återkrav av statsbidrag

Skolverket redovisar återkrav av statsbidrag enligt principen att om återbetalningen sker samma år som den ursprungliga utbetalningen bokförs återbetalningen av bidraget mot samma anslag som den tidigare

utbetalningen av bidraget. Medlen får därmed disponeras för samma ändamål. Skolverkets tolkning bygger i dessa fall på att de återbetalda medlen reducerar årets faktiska utbetalningsvolym och därför kan utbetalas på nytt. I de fall återbetalningen sker senare budgetår än den ursprungliga utbetalningen redovisas medlen mot inkomsttitel även om aktuellt uppdrag fortfarande pågår. Skolverkets tolkning bygger i dessa fall på att de årsvisa finansiella villkoren avser utbetalningar brutto och därmed inte får utvidgas genom inbetalningar från tidigare år. I de fall det finns angivet i förordning eller annat beslut att återbetalda medel inte får disponeras redovisas återkravet mot inkomsttitel. Även i de fall återbetalningen avser ett uppdrag som Skolverket inte längre har, redovisas medlen mot inkomsttitel. Återkrav av statsbidrag redovisas som en övrig fordran.

Periodisering av uppbördsavgifter

Inbetalda avgifter för lärarlegitimation där handläggning inte påbörjats redovisas som förutbetalda intäkter.

Avgifter

Av Skolverkets instruktion framgår att myndigheten får ta ut avgifter för sådana varor och tjänster som avses i 4 § första stycket 1–6 och 8 avgiftsförordningen (1992:191), utan den begränsning som föreskrivs i andra stycket samma paragraf.

Ändrade redovisningsprinciper

Varulager

Från och med 2015 redovisas Skolverkets varulager avseende publikationer i balansräkningen. Värdering har skett till ett nettoförsäljningsvärde. Då lagret består av många äldre publikationer där det finns en osäkerhet om de är försäljningsbara har en uppskattning av antal försäljningsbara publikationer gjorts som grundas på försäljningsstatistik 2015. Från det beräknade försäljningsvärdet har försäljningskostnader dragits av. Försäljningskostnader utgörs bl.a. av ordermottagning, fakturering, lagerhantering.

Kundfordringar, övriga kortfristiga fordringar och upplupna intäkter

Skolverket anlitar externa leverantörer för hantering av kundfakturer avseende publikationer, nationella prov och någon enstaka konferens. Före 2015 har Skolverket inte tagit upp obetalda fakturor som en fordran i redovisningen och intäkterna har redovisats först i samband med inbetalning från leverantör. I samband med bokslut redovisades tidigare ej överförda inbetalningar från leverantören till Skolverket som upplupna intäkter. Från och med 2015 redovisas kundfordringar som hanteras av externa leverantörer i balansräkningen och intäktsförs. Erhållna inbetalningar som leverantören inte överfört till Skolverket på balansdagen redovisas som övrig kortfristig fordran då den utgör en fordran

på leverantören. Ändringen har medfört att jämförelsetal räknats om mellan posterna övriga kortfristiga fordringar och upplupna intäkter i balansräkningen 2015. Ändringen medför även en engångseffekt på intäkter av avgifter och andra ersättningar då redovisning av intäkter tidigare lagts.

Periodavgränsningsposter

För periodavgränsningsposter har beloppsgränsen höjts från 50 tkr till 75 tkr.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare (belopp i tkr)	Ersättning
GD Anna Ekström Ordförande i Linköpings Universitets styrelse 2013-05-01- Ledamot i Insynsrådet Länsstyrelsen Stockholms län Ledamot i Insynsrådet vid Statistiska Centralbyrån	1 431
ÖD Helén Ängmo , t.o.m 2015-08-31 Ordförande i Delegationen för arbetsplatslärande vid yrkesintroduktionsanställningar Ledamot och vice Chair i CERI Governing Board inom OECD, t.o.m 2015-08-31 Ledamot i ANDT-rådet (rådet för alkohol-, narkotika-, tobaksfrågor)	731
Insynsråd	
Gunilla Dahlberg Ledamot i Reggio Emilia institutets styrelse Ordförande i aktiebolagets "Space & Relation on earth"	1,5
Thomas Persson Ersättare i Lärarnas ansvarsnämnd Ordförande i Insynsrådet vid Myndigheten för yrkeshögskolan Ordförande i Rådet för högskoleförberedande konstutbildningar	1,5
Thomas Strand Ledamot i Riksbankens jubileumsfond	1,5
Tomas Tobé Ledamot Sveriges Riksdag	0
Lars Haikola Inga övriga uppdrag	4,5
Torkel Klingberg Advisoryboard för Internationella engelska skolan Styrelseledamot i ett inaktivt bolag FLT Nordic AB Styrelseledamot i Stiftelsen Cognitive Enhancement	0
Eva Gullfeldt Ledamot i Överklagandenämnden för studiestöd	4,5
Gerd Ripa Inga övriga uppdrag	4,5

Noter

Anslagsredovisning

Not 1. Intäkter av anslag

Anslag	2015	2014
16.1:1.1 Statens Skolverk	507 320	466 429
16.1:5.1 Medel för tekniksprånget	179	411
16.1:5.2 Internationella studier	-	13 115
16.1:5.3 Till Statens skolverks disposition	392 665	433 417
16.1:5.4 Bidrag till vissa organisationer	4 762	5 641
16.1:5.9 Fördelas efter beslut av regeringen	29 027	15 855
16.1:7.1 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet	768	487
16.1:7.2 Statsbidrag för omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds	230	584
16.1:7.3 Mindre barngrupper i förskolan	584	-
16.1:8.2 Statsbidrag för vissa gymnasieutbildningar	329	286
16.1:9.1 Elev- o lokalkostnadsbidrag svensk undervisning i utlandet	23 020	24 047
16.1:9.2 Utvecklingsarbete	983	1 096
16.1:10.1 Fortbildning av lärare, rektorer och viss annan personal	211 629	187 919
16.1:10.2 Fördelas efter beslut av regeringen	2 468	0
16.1:10.3 Fortbildning av förskolepersonal	32 722	39 246
16.1:18.1 Lågstadielyftet	143	-
13.1:1.7 Sfi-bonus	-	539
13.3:1.23 Särskilda jämställdhetsåtgärder – del till Skolverket	480	14 827
1.7:2.3 Utbildningsåtgärder för den nationella min	650	1 200
	1 207 957	1 205 098

Bland verksamhetens intäkter och kostnader redovisas även kostnader som har belastat icke räntebärande anslag.

Det gäller anslag 1:5 Utveckling av skolväsende och annan pedagogisk verksamhet, anslagsposterna 3, 4 och 9, anslag 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet m.m, anslagspost 2, anslag 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet, anslagsposterna 1 och 2, anslag 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal anslagspost 1, 2 och 3, anslag 13 3:1 anslagspost 23 Särskilda jämställdhetsåtgärder samt anslag 1 7:2 anslagspost 3 Utbildningsåtgärder för den nationella minoriteten romer.

Verksamhetskostnader som belastat anslagen 1:5 och 13 3:1 avser uppdrag som utförs i egen regi och uppdragsutbildning via universitet och högskolor. Verksamhetskostnader som

belastat anslag 1:8 avser personskadeskydd i gymnasieskolan, verksamhetskostnader som belastat anslag 1:9 avser främst löner för de lärare som anställt av Skolverket och som arbetar på skolor utomlands, verksamhetskostnader som belastat anslag 1:10 avser främst uppdragsutbildning via universitet och högskolor och verksamhetskostnader som belastat anslag 1 7:2.3 avser utbildningsåtgärder för den nationella minoriteten romer.

Bland verksamhetskostnaderna redovisas även administrationskostnader för anslag 1:5 Utveckling av skolväsende och annan pedagogisk verksamhet, 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal samt 1:18 Lågstadielyftet.

Not 2. Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2015	2014
Avgiftsintäkter enligt 15 § Avgiftsförordningen	9	39
Avgiftsintäkter enligt 4 § Avgiftsförordningen:		
– Nationella prov	58 309	54 842
– Övriga publikationer	7 407	9 209
– Övriga avgifter 4 §	2 171	40
Övriga intäkter	174	7
Summa	68 070	64 137

Intäkter av avgifter och andra ersättningar har ökat med 3 933 tkr. Detta förklaras huvudsakligen av att intäkter för nationella

prov har ökat med 3 467 tkr vilket till största delen beror på ändrad redovisningsprincip för kundfordringar.

Not 3. Intäkter av bidrag

	2015	2014
Bidragsintäkter, inomstatliga	8 475	4 843
Bidrag, EU	1 555	1 534
Bidrag, internationella organisationer	4 247	4 188
Summa	14 277	10 565

Intäkter av bidrag är avhängigt kostnader i pågående bidragsfinansierade projekt och har ökat med 3 712 tkr. Ökningen är ett netto av både nya, pågående och avslutade projekt, men bland

de projekt som ökat kan nämnas ett projekt avseende Läromedel i och om minoritetsspråk (+ 3 524 tkr) som finansieras med medel från Kammarkollegiet.

Not 4. Finansiella intäkter

	2015	2014
Ränteintäkter räntekonto	0	379
Ränteintäkter lån Riksgälden	95	0
Övriga finansiella intäkter	5	35
Summa	100	414

Finansiella intäkter utgörs 2015 av ränteintäkter på lån hos Riksgäldskontoret för anläggningstillgångar i stället för som tidigare

ränteintäkter avseende saldo på myndighetens räntekonto. Detta är en följd av att räntan varit negativ under 2015.

Not 5. Personalkostnader

	2015	2014
Summa personalkostnader	-388 468	-361 538
Varav lönekostnader* (exkl. arbetsgivaravgifter)	-259 412	-234 596

* Arvoden ingår med -9 499 tkr år 2015 och -10 629 tkr år 2014

Personalkostnader har ökat med 26 930 tkr jämfört med föregående år. De ökade kostnaderna beror främst på att antalet anställda ökat med 43 personer, men även på genomförd löne-

revision (2,4 %). Kostnader för premieavgifter är lägre 2015 på grund av att en retroaktiv faktura från SPV belastat utfallet 2014 med 8 389 tkr.

Not 6. Lokalkostnader

Lokalkostnaderna har minskat med 2 300 tkr jämfört med föregående räkenskapsår. Skolverket lämnade 2014 lokaler på Mäster Samuelsgatan, Ringvägen och Göteborg vilket lett till minskade kostnader på 5 460 tkr år 2015. Samtidigt erhöles 2014 en återbetalning av deposition för lämnade lokaler vilket innebär att minskningen av kostnader 2015 reduceras med 1 925 tkr. Därutöver har Skolverket utökat lokalytan på

Fleminggatan samt hyrt ytterligare lokal på Hantverkargatan på grund ökat antal anställda, vilket medfört ökade kostnader om 1 243 tkr.

Not 7. Övriga driftkostnader

	2015	2014
Reparation och underhåll m.m.	-1 181	-1 349
Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster	-1 372	-54
Resor, representation, information	-27 841	-24 721
Inköp av varor	-41 958	-54 717
Förändring varulager	12 509	0
Köp av tjänster inkl. aktivering av utgifter egenutveckling	-795 742	-785 048
Summa	-855 585	-865 889

Övriga driftkostnader har totalt sett minskat med 10 304 tkr jämfört med föregående räkenskapsår.

Inköp av varor har minskat med 12 760 tkr varav 9 036 tkr avser kostnad för nationella prov.

Köp av tjänster har minskat med 10 694 tkr. Detta är en summa av poster som ökat och minskat. Kostnaden för uppdragsutbildningar (främst satsningen Lärarlyftet II och uppdraget om fortbildning i läs- och skrivutveckling) har ökat med 43 816 tkr, medan konsultkostnader och kostnad för inhyrd

personal minskat med 18 791 respektive 13 978 tkr. Den minskade kostnaden för inhyrd personal gäller främst lärarlegitimationsuppdraget där inhyrd personal ersatts med egen personal.

En aktivering avseende lager av publikationer har gjorts år 2015 vilket resulterat i en minskad kostnad med 12 509 tkr.

Kostnadsgruppen resor, representation och information har ökat med 3 119 tkr. Ökningen utgörs huvudsakligen av annonseringkostnad för kampanjer.

Not 8. Finansiella kostnader

	2015	2014
Räntekostnad räntekonto	-257	0
Räntekostnader lån Riksgälden	0	-159
Övriga räntekostnader	-32	-953
Övriga finansiella kostnader	20	4
Summa	-269	-1 108

Finansiella kostnader utgörs 2015 i huvudsak av ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret i stället för som tidigare räntekostnader för lån hos Riksgäldskontoret. Detta till följd av att räntan varit negativ 2015. Övriga räntekostnader har minskat

med 921 tkr jämfört med föregående räkenskapsår vilket främst förklaras av en retroaktiv faktura år 2014 från SPV avseende ränta för pensionsskuld på 899 tkr.

Not 9. Avskrivningar och nedskrivningar

Avskrivningar har minskat med 444 tkr jämfört med tidigare år. Avskrivningar för datorer och kringutrustning har minskat med 1 334 tkr medan avskrivningar för egenutvecklade IT-system och

förbättringsåtgärder på annans fastighet sammantaget har ökat med 1 025 tkr.

Not 10. Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras

	2015	2014
Avgifter Lärarlegitimation*	19 257	18 370
Återbetalning statsbidrag	170 089	199 466
Summa	189 345	217 836

* Kostnader för verksamheten Lärarlegitimation

24 457

52 308

Not 11. Lämnade bidrag

	2015	2014
Maxtaxa i förskola och fritidshem	-3 607 026	-3 657 529
Lågstadiesatsningen	-1 986 848	0
Karriärsteg för lärare	-1 094 745	-601 966
Insatser för en förstärkt elevhälsa	-96 906	-203 993
Försöksverksamhet med prestationsbaserad stimulansersättning inom svenskundervisning för invandrare	0	-84 695
Gymnasial lärlingsutbildning	-453 674	-388 041
Yrkesvux gymnasial nivå	-412 421	-619 774
Lärlingsvux	-147 265	-299 773
Mindre barngrupper i förskolan	-270 086	0
Bidrag till kommuner som tagit emot en stor andel asylsökande och kommunplacerade barn och ungdomar	-200 000	0
Övriga lämnade bidrag	-1 268 352	-1 139 679
Periodiseringar	8 896	6 968
Summa	-9 528 426	-6 988 482

Lämnade bidrag har ökat med 2 539 944 tkr jämfört med föregående år vilket är en konsekvens av tilldelade uppdrag enligt regleringsbrevet. En stor enskild förklaringspost är Lågstadie-

satsningen som tillkommit år 2015 och som finansieras från anslag 1:18.1 och uppgår till 1 986 848 tkr. Vidare har satsningen Karriärsteg för lärare ökat med 492 778 tkr.

Not 12. Årets kapitalförändring

	2015	2014
Årets avskrivningar, anslagsfinansierade anläggningstillgångar med undantag från 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen	-17 265	-14 413
Återkrav lämnade bidrag	8 896	6 968
Summa	-8 369	-7 444

Årets avskrivningar är i huvudsak hänförliga till investeringar avseende Lärarlegitimation, Informationssystem om kursplaner och Matematiklyftet. Dessa investeringar har finansierats med anslag 1:5 och redovisas under Statskapital.

Not 13. Immateriella Anläggningstillgångar

Balanserade kostnader för utveckling		
Anskaffningsvärden	15-12-31	14-12-31
Ingående balans	178 153	139 028
Årets anskaffningar	37 705	39 125
Utgående balans	215 858	178 153
Ackumulerade avskrivningar		
Ingående balans	83 067	60 432
Årets avskrivningar	23 105	22 635
Utgående balans	106 172	83 067
Bokfört värde	109 686	95 086
Licenser och dataprogram		
Anskaffningsvärden	15-12-31	14-12-31
Ingående balans	10 368	8 332
Årets anskaffningar	555	2 036
Utgående balans	10 923	10 368

	15-12-31	14-12-31
Ackumulerade avskrivningar		
Ingående balans	7 565	6 543
Årets avskrivningar	1 238	1 022
Utgående balans	8 803	7 565
Bokfört värde	2 120	2 802

Balanserade kostnader för utveckling har ökat med 14 600 tkr vilket främst beror på fortsatta investeringar i handläggnings-system för Statsbidrag och lärportal för matematik.

Not 14. Materiella Anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Anskaffningsvärden	15-12-31	14-12-31
Ingående balans	8 197	3 289
Årets anskaffningar	0	4 907
Utgående balans	8 197	8 197
Ackumulerade avskrivningar		
Ingående balans	2 417	1 429
Årets avskrivningar	1 543	988
Utgående balans	3 960	2 417
Bokfört värde	4 237	5 780
Maskiner och inventarier		
Anskaffningsvärden	15-12-31	14-12-31
Ingående balans	58 340	52 369
Årets anskaffningar	6 657	5 971
Utgående balans	64 997	58 340
Ackumulerade avskrivningar		
Ingående balans	47 504	40 652
Årets avskrivningar	5 168	6 853
Utgående balans	52 672	47 504
Bokfört värde	12 325	10 835
Konst och ej avskrivningsbara inventarier		
Anskaffningsvärden	15-12-31	14-12-31
Ingående balans	142	142
Utgående balans	142	142
Bokfört värde	142	142
Summa maskiner och inventarier	12 467	10 977

Not 15. Varulager

	15-12-31	14-12-31
Varulager	12 509	0
Summa	12 509	0

Från och med 2015 redovisas Skolverkets varulager avseende publikationer i balansräkningen, se ändrade redovisnings-principer under tilläggsupplysningar.

Not 16. Kundfordringar

	15-12-31	14-12-31
Kundfordringar	5 260	1 093
Summa	5 260	1 093

Kundfordringar har ökat med 4 167 tkr jämfört med föregående år. Ökningen beror på att kundfordringar som hanteras av externa leverantörer från och med 2015 redovisas i myndighet-

ens balansräkning, se ändrade redovisningsprinciper under tilläggsupplysningar. Kundfordringarna avser i huvudsak nationella prov, publikationer och konferensavgifter.

Not 17. Övriga kortfristiga fordringar

	15-12-31	14-12-31
Negativ lön	17	0
Övriga fordringar	1 288	834
Återkrav statsbidrag	15 661	6 986
Summa	16 966	7 820

Övriga kortfristiga fordringar har ökat med 9 146 tkr, vilket främst kan hänföras till ökade återkrav av statsbidrag. Återkrav statsbidrag avser huvudsakligen statsbidrag avseende Trainee-jobb, Yrkeslärling och såruxlärling, Yrkesvux och Handledare gymnasielärling. Övriga fordringar avser i huvudsak inbetalningar från Skolverkets kunder till leverantörer som hanterar del av

Skolverkets kundfakturering, och som inte har överförts till Skolverket på balansdagen. Föregående år redovisades motsvarande som övriga upplupna intäkter. För att öka jämförbarheten har jämförelsetalet för 2014 räknats om. Se även ändrade redovisningsprinciper under tilläggsupplysningar.

Not 18. Förutbetalda kostnader

	15-12-31	14-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	7 938	7 366
Övriga förutbetalda kostnader	7 673	10 250
Summa	15 611	17 616

Ökning av förutbetalda hyreskostnader pga att Skolverket hyr lokaler vid Hantverkargatan, Stockholm. Övriga förutbetalda kostnader avser bland annat IT-kostnader som periodiserats.

Not 19. Avräkning med statsverket

Avräkning med statsverket	15-12-31	14-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	218	0
Redovisat mot inkomsttitel	-189 345	-217 836
Uppbördsmedel som betalas till icke räntebärande flöde	190 287	218 054
Fordringar/skulder avseende uppbörd	1 161	218
Anslag icke räntebärande flöde		
Ingående balans	52 416	44 718
Redovisat mot anslag	10 248 767	7 759 722
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-10 260 440	-7 752 024
Omdisponerade medel		0
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	40 744	52 416

	15-12-31	14-12-31
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-8 282	-13 019
Redovisat mot anslag	510 322	469 533
Anslagsmedel fom tillforts räntekonto	-522 257	-465 378
Omdisponerade medel		0
Återbetalningar av anslagsmedel	0	582
Fordringar/skulder avseende anslag räntebärande flöde	-20 218	-8 282
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redo visats mot anslag		
Ingående balans	1 692	2 985
Redovisat mot anslag under året enl. undantagsregeln	-752	-1 293
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	939	1 692
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Ingående balans	0	0
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	298 470	301 955
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-10 368 622	-7 835 924
Betalningar hänförliga till anslag	10 070 152	7 533 969
Saldo	0	0
Medel under utredning		
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Summa Avräkning med statsverket	22 626	46 044

Not 20. Behållning räntekonto hos riksgäldkontoret

	15-12-31	14-12-31
Behållning räntekonto Riksgäldskontoret	94 108	81 757
Beviljad räntekontokredit	46 000	41 387

Beviljad räntekontokredit för 2015 framgår enl. regleringsbrev 2015-12-10 U2015/05782/S. Räntekontokrediterna har inte utnyttjats under året. Saldot på räntekonto beror på att erhållna anslagsmedel (12-delar) överstiger förbrukade anslagsmedel

med 20 218 tkr, bidragsmedel 12 869 tkr samt att skulder som ska regleras från räntekonto överstiger fordringar som ska betalas in till räntekonto.

Not 21. Statskapital

	15-12-31	14-12-31
Konst från Statens konstråd	142	142
Anslagsfinansierade tillgångar:		
Licenser Lärarlegitimation	1 027	1 398
IT utveckling Lärarlegitimation	31 003	37 922
Bedömningsplattform för SFI-prov	1 005	1 231
IT baserat informationssystem för kursplaner	9 085	12 285
Matematik lyftet	13 671	14 671
IT stöd för statsbidragshantering	31 073	20 529
Gymnasievalet	460	563
Summa anslagsfinansierade tillgångar	87 324	88 599
Utgående statskapital	87 466	88 741

Skolverkets statskapital utgörs av medel för finansiering av anläggningstillgångar och överförd konst från Statens konstråd. Skolverket har inget avkastningskrav på statskapitalet. Bokfört värde på anslagsfinansierade anläggningstillgångar uppgår

till 70 059 tkr. Skillnaden mellan bokfört värde och statskapital utgörs av årets avskrivningar på aktuella tillgångar 17 265 tkr. Konst skrivs inte av.

Not 22. Balanserad kapitalförändring

	15-12-31	14-12-31
Ingående balanserad kapitalförändring	0	-20
Föregående års kapitalförändring enligt resultaträkning	-7 445	-10 583
Avskrivningar statskapital	14 413	10 603
Utgående balanserad kapitalförändring	6 968	0

Balanserad kapitalförändring avser föregående års återkrav statsbidrag.

Not 23. Myndighetskapital

	Statskapital utan avkastningskrav	Balanserat kapital anslagsfinansierat	Kapitalförändring enligt RR	Summa
Föregående års UB	-88 741	0	7 444	-81 297
Ingående balans	-88 741	0	7 444	-81 297
Föregående års kapitalförändring (avskrivningar/återkrav)	14 413	-6 968	-7 444	0
Årets investering IT-stöd avs. statsbidrag	-13 138			-13 138
Årets kapitalförändring			8 369	8 369
Summa årets förändring	1 275	-6 968	925	-4 769
Utgående balans	-87 466	-6 968	8 369	-86 065

Not 24. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	15-12-31	14-12-31
Ingående avsättning	526	760
Årets pensionskostnad	681	108
Årets pensionsutbetalning	-442	-342
Summa	765	526
Avsättning för omstrukturering	2 896	747
Utgående avsättning	3 661	1 273

Pensionskulden har ökat p.g.a. av fler pensionsåtaganden, vilket medfört att myndighetens åtagande ökat något. Avsättning avseende omstruktureringsskostnader har skett till följd av kommande omorganisation.

Not 25. Lån i Riksgäldskontoret

	15-12-31	14-12-31
Ingående balans	34 795	34 049
Under året upptagna lån	33 769	17 650
Amortering	-13 952	-16 904
Utgående balans	54 612	34 795
Låneram	72 000	51 000

Låneram för 2015 enligt regleringsbrev 2015-12-10 (2015/05782/S). Ökning av upptagna lån avser finansiering av ett flertal it-baserade projekt samt inköp av it-utrustning.

Not 26. Kortfristiga skulder till andra myndigheter

	15-12-31	14-12-31
Leverantörsskulder	64 013	61 955
Arbetsgivaravgifter	6 630	6 695
Särskild löneskatt	60	51
Utgående moms	862	466
Summa	71 565	69 167

Leverantörsskulder utgörs främst av fakturor från universitet/högskolor avseende upparbetade kostnader 2015.

Not 27. Övriga kortfristiga skulder

	15-12-31	14-12-31
Personalens källskatt	6 043	6 124
Inbetalningar under utredning	12	21
Övriga skulder	20	20
Statsbidragsskulder	214	0
Summa	6 289	6 165

Utestående statsbidragsskulder avser två bidrag som av tekniska skäl inte utbetalades i december. Detta medför att anslagsbelastningen 2015 är för hög på anslag 1:8, ap 2 Statsbidrag för

vissa gymnasieutbildningar m.m. med 91 tkr och på anslag 1:5 ap 3 Till Statens skolverks disposition med 123 tkr.

Not 28. Upplupna kostnader

	15-12-31	14-12-31
Semesterlöneskuld inkl. sociala avgifter	18 659	17 309
Upplupna löner inkl. sociala avgifter	2 516	2 115
Övriga upplupna kostnader	16 811	10 146
Summa	37 986	29 570

Semesterlöneskuld och upplupna löner har ökat som en följd av att Skolverket under året ökat antalet anställda. Ökningen

av övriga upplupna kostnader beror på sent inkomna fakturor (efter brytdag januari 2016).

Not 29. Oförbrukade bidrag

	15-12-31	14-12-31
Regeringskansliet	1 474	2 260
Kammarkollegiet	6 087	12 571
Övriga myndigheter	8	88
Summa inomstatliga	7 568	14 919
Utomstatliga institutioner	2 033	2 088
Nordiska ministerrådet	3 268	2 328
Summa utomstatliga	5 301	4 416
Summa	12 869	19 335

Oförbrukade inomstatliga bidrag förväntas tas i anspråk inom följande tidsintervall:

– inom tre månader	429
– mer än tre månader till ett år	3 184
– mer än ett år till tre år	3 955
Summa	7 568

Anslagsredovisning

Not 30

Utgiftsområde 01 Rikets styrelse, anslag 7:2

Utbildningsåtgärder för den nationella minoriteten romer

FINANSIELLA VILLKOR

Anslagspost 3 Utbildningsåtgärder för den nationella minoriteten romer	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Finansiering av ytterligare bidrag till de huvudmän som har deltagare i de pågående insatserna för att förstärka tillgången på lärare i romani chib Ku2015/01721/DISK), högst	300	0	300

Skolverket har tilldelats medel om 1 000 tkr 2015 och utfallet uppgår till 650 tkr. Avvikelsen om 35 procent beror främst på att 300 tkr i bidrag inte har betalats ut till huvudmän för lärare i romani chib.

Not 31

Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

INDRAGNING OCH OMDISPONERAT ANSLAGSBELOPP

I enlighet med regleringsbrev 2014-12-18 (S2014/7686/FST, S2014/8929/SAM (delvis) har indragning på anslagspost 23 redovisats med 1 948 tkr. Enligt ändringsbeslut (2015-04-01 U2015/2416/JÄM) är omdisponerat anslagsbelopp 1 000 tkr på anslagspost 23.

Anslagspost 23 Särskilda jämställdhetsåtgärder – del till Skolverket	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
För uppdraget att utvärdera det våldsförebyggande programmet Mentors in Violence Prevention (MVP)	1 000	480	520

Skolverket har tilldelats 1 000 tkr och utfallet uppgår till 480 tkr. Avvikelse om 52 procent, uppdraget inkom i april vilket resulterade i att endast hälften av medlen användes.

Not 32

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Anslag 1:1 Statens skolverk

ANSLAGSSPARANDE OCH DISPONIBELT BELOPP

Enligt regleringsbrev 2014-12-22 (U2013/5639/GV (delvis), U2014/1674/S, U2014/2097/S m.fl.) får Skolverket disponera ingående anslagssparande 8 283 tkr. Enligt ändringsbeslut

2015-06-25 (U2015/03560/SAM (delvis), U2015/01954/GV m.fl.) minskades disponibelt belopp på anslagspost 1 från 540 257 tkr till 522 257 tkr.

Anslagspost 1 Statens skolverk	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Får användas först efter beslut av regeringen	1 905	0	1 905
Främja skolors arbete med läxhjälp	500	0	500
Ta fram ett material för att stödja en likvärdig bedömning och betygsättning inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå i kurserna svenska, svenska som andraspråk, matematik, engelska och samhällskunskap, högst	4 000	4 000	0
Utveckla nationella delkurser samt en ny kursplan för svenska som andraspråk inom komvux på grundläggande nivå, högst	15 000	2 431	12 569
Informera om förändringar med anledning av propositionen Ökad individanpassning – en effektivare sfi och vuxenutbildning (2014/15:85), högst	5 000	926	4 074

Uppdrag inkom sent och det fanns inte förutsättningar att förbruka medlen på den korta tiden. Kostnader om 196 tkr för att Främja skolors arbete med läxhjälp har belastat anslagspost 1:5,3. Till Statens skolverks disposition.

Not 33

Anslag 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

INDRAGNING OCH OMDISPONERAT ANSLAGSBELOPP

I enlighet med regleringsbrev 2014-12-22 (U2013/5639/GV (delvis), U2014/1674/S, U2014/2097/S m.fl.) har Skolverket redovisat en indragning på det ingående överföringsbeloppet från 2014 på anslagspost 1, 4 och 9 med 15 978 tkr, 3 772 tkr respektive 82 537 tkr. Skolverket får på anslagspost 3 disponera 9 600 tkr av det ingående anslagssparandet 2015, resterande del, 401 441 tkr har redovisats som indragning på anslagspost 3. Enligt ändringsbeslut 2015-03-12 (U 2015/1495/S) ska 25

000 tkr omfördelas från anslagspost 9 till anslagspost 3, vilket redovisats som omdisponerat anslagsbelopp. Omdisponering av 86 tkr från Myndigheten för skolutveckling (MSU) till anslagspost 9 Statens Skolverk har även redovisats. Enligt ändringsbeslut 2015-06-25 (U2015/03560/SAM (delvis), U2015/01954/GV m.fl.) minskades disponibelt belopp på anslagspost 3 med 33 414 tkr och disponibelt belopp på anslagspost 9 minskades med 118 500 tkr.

FINANSIELLA VILLKOR

Anslagspost 1 Medel för Tekniskprången	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
I enlighet med uppdraget att genomföra det så kallade Tekniskprången, en satsning på praktikplatser för ungdomar inom tekniksektorn (U2012/5580/GV). Utbetalning till Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA).	20 000	18 679	1 321
Myndighetsinterna förvaltningskostnader och uppföljning av insatsen, högst	1 500	179	1 321

Anslagspost 3 Till Statens skolverks disposition	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Uppdrag givna i särskild ordning			
Utgifter för att fortsätta arbetet med Kvalitetsutmärkelsen Bättre skola (U2010/3614/S)	2 000	2 000	0
Utgifter avseende uppdraget om befattningsutbildningen för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem (U2008/2648/S)	108 000	79 524	28 476
Varav administrationskostnader för befattningsutbildning	-	5 326	-
För uppdraget att genomföra insatser för en förstärkt elevhälsa (U2011/5947/S)	114 000	100 698	13 302
Utgifter med anledning av uppdraget att genomföra integrationsinsatser inom skolväsendet (U2013/1101/S)	10 000	7 525	2 475
Utgifter med anledning av uppdraget om en fortsatt informationskampanj om lära- och förkolläraryrkena	10 000	10 000	0
För utgifter med anledning av fortbildningssatsningen för lärare i läs- och skrivutveckling (U2013/7215/S)	81 000	71 326	9 674
Varav administrationskostnader för fortbildningssatsningen för lärare i läs- och skrivutveckling, högst	9 000	6 460	2 540
Utgifter med anledning av uppdrag att svara för fortbildning av matematiklärare i matematikdidaktik och utbildning av matematikhandledare och rektorer (U/2012/2103/GV)	185 000	157 328	27 672
Varav för administration, uppföljning och utvärdering av uppdraget, högst	11 000	8 953	2 047
För finansiering av anläggningstillgångar i form av en särskild webbplats, högst	6 000	1 470	4 530
Utgifter med anledning av uppdraget att genomföra utvecklingsinsatser inom områdena naturvetenskap och teknik (U2012/4111/GV)	30 000	23 080	6 920
Varav insatser som syftar till att stärka arbetet med NT i förskolan, högst	4 000	849	3 151
Varav till Riksföreningen Teknikcollege	500	500	0
Utgifter med anledning av uppdrag om undervisningstiden i gymnasieskolan (U2014/2465/GV)	1 000	0	1 000
Utgifter med anledning av uppdraget att utarbeta stödmaterial och genomföra kompetensutvecklingsinsatser med anledning av ändringar i skollagen (U2014/4247/S)	10 000	8 729	1 271
Uppdraget att stödja skolutvecklingen inom de naturvetenskapliga ämnena och teknik samt svara för en samordning av de verksamheter som bedrivs vid de nationella resurscentrumen i biologi, fysik respektive kemi vid Uppsala universitet, Lunds universitet resp Stockholms universitet samt vid det egna resurscentrumet i teknik, i enlighet med regeringsbeslut 27 feb 2014 (U2014/1602/S m.fl.)	3 300	3 300	0

	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Uppdrag givna i regleringsbrev			
Utgifter med anledning av genomförande av en nationell handledarutbildning	30 000	20 101	9 899
Varav administrationskostnader för genomförande av nationell handledarutbildning, högst	1 000	999	1
Utgifter med anledning av fortbildning av främst studie- och yrkesvägledare	11 500	10 080	1 420
Varav för administrativa ändamål, högst	2 500	2 500	0
Utgifter med anledning av uppdraget att utarbeta och implementera ett tydligt och konkret bedömningsstöd för uppföljning av elevernas läs- och skrivutveckling samt matematik	2 000	1 392	608
Förordningar			
Utgifter med anledning av uppdraget sköta uppgifter enligt förordning (2013:70) om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare, dels informera om möjligheten för skolhuvudmän att ansöka om statsbidrag enligt förordningen	1 286 814	1 118 448	168 366
Varav för administrativa kostnader, högst	24 000	3 888	20 112
Varav finansiering av anläggningstillgångar, högst	19 000	11 668	7 332
Utgifter avseende förordning (2014:145) om extra statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare och förskoleklasser i grundskolor och utanförskapsområden	16 186	2 482	13 704
Utgifter i enlighet med 3 § förordningen (2011:947) om statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning	457 000	454 746	2 254
Varav administrativa kostnader, högst	2 000	1 072	928
Utgifter i enlighet med förordningen (2014:854) om vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år och statsbidrag för sådan utbildning	39 000	19 954	19 046
Varav kostnader för information och administration av verksamheten	2 500	1 377	1 123
Utgifter i enlighet med förordningen (2010:2040) om försöksverksamhet med ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan	16 300	385	15 915
Av medlen kostnader för informationsinsatser kopplade till permanentandet av det fjärde tekniska året	500	385	115
Utgifter i enlighet med förordningen (2012:992) om statsbidrag för arbetsplatsförlagt lärande i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan	50 000	49 396	604
Varav för administrativa kostnader, högst	1 100	812	288
Utgifter i enlighet med förordningen (2012:144) om statsbidrag för kompetensutveckling av lärare i yrkesämnena	22 000	9 454	12 546
Varav för administrativa kostnader, högst	640	261	379
Utgifter i enlighet med förordningen (2013:60) om statsbidrag för behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnena	50 000	13 995	36 005
Varav för administrativa kostnader, högst	1 100	537	563
Utgifter i enlighet med förordningen (2013:69) försöksverksamhet med ökad undervisningstid i svenska eller svenska som andraspråk för nyanlända elever i grundskolan	120 000	43 228	76 772
Varav för information, administration, uppföljning och utvärdering av bidraget, högst	2 000	1 163	837
Utgifter i enlighet med förordningen (2013:444) om statsbidrag för yrkesintroduktion i gymnasieskolan	30 000	28 259	1 741
Därav utveckling av introduktionsprogrammet yrkesintroduktion, högst	9 000	2 175	6 825
Varav administrativa kostnader, högst	2 000	1 964	36
Till teknik- och naturvetenskapscentrum i enlighet med förordningen (1997:153) om statsbidrag till teknik- och naturvetenskapscentrum	25 500	25 500	0
Utgifter i enlighet med förordning (2012:993) om statsbidrag för utbildning i svenska för invandrare	50 000	49 856	144
Varav kostnader för information och administration av verksamheten, högst	1 100	956	144
Utgifter med anledning av förordning (2014:144) om statsbidrag för läxhjälp	38 400	30 790	7 610
Varav fördelning till huvudmän	23 650	23 537	113
Fördelning till ideella läxhjälporganisationer samt för att främja skolhuvudmännens utveckling av läxhjälp till elever	14 000	6 422	7 578

	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Varav kostnader för information och administration av verksamheten	750	634	116
Utgifter i enlighet med förordning (2014:47) om statsbidrag för sommarskola eller undervisning under andra skollov	150 000	32 956	117 044
Varav kostnader för information och administration av verksamheten, högst	1 250	838	412
Utgifter i enlighet med 3 § tredje stycket förordningen (2011:947) om statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning	10 000	10 000	0
Varav administrativa kostnader, högst	750	279	471
Utgifter i enlighet med 3 a § förordningen (2011:947) om statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning	30 000	29 583	417
Varav administrativa kostnader för driften av Lärlingscentrum, högst	4 000	3 708	292
Varav insatser för att främja gymnasial lärlingsutbildning, högst	5 700	5 129	571
Utgifter i enlighet med 3 § förordningen (2014:375) om statsbidrag för utveckling av lärande på arbetsplatser	25 000	21 163	3 837
Varav administrativa kostnader, högst	1 100	1 005	95
Utgifter i enlighet med 4 § förordningen (2014:375) om statsbidrag för utveckling av lärande på arbetsplatser	28 500	11 937	16 563
Varav administrativa kostnader, högst	1 100	1 047	53
Övrigt,			
Utgifter i samband med European Language Label, Europeisk språkutmärkelse	100	91	9
Utgifter avseende uppgift att legitimera lärare och förskollärare, komplettera legitimationer med ytterligare behörighet och därtill hörande uppgifter	105 600	93 464	12 136
Utgifter i samband med genomförande av implementeringsinsatser avseende de på senare år genomförda reformerna	20 000	14 101	5 899
Till Göteborgs universitet för verksamheten Nationellt centrum för matematikutbildning	1 700	1 700	0
Till Stockholms universitet för verksamheterna med nationellt resurscentrum i kemi	500	500	0
Till Lunds universitet för verksamheterna med nationellt resurscentrum i fysik	500	500	0
Andra prioriterade utvecklingsinsatser och kvalitetshöjande åtgärder, får användas under förutsättning att samtliga medel på anslagsposten för de specificerade satsningarna enligt ovan inte utnyttjas, högst	10 000	0	10 000

Skolverkets disponibla medel inom anslagsposten 1:5.3 uppgår till 3 151 655 tkr och utfallet uppgår till 2 558 763 tkr. Avvikelsen om 19 procent förklaras i huvudsak av att huvudmän inte har rekviderat beviljade statsbidrag enligt tilldelade medel för karriärsteg för lärare, förstärkt elevhälsa, statsbidrag för sommarskola eller undervisning under andra skollov, vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år, försöksverksamhet med ökad undervisningstid i svenska eller svenska som andraspråk för

nyanlända elever i grundskolan, statsbidrag för behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnen (2013:60) och för fortbildning av matematiklärare. En ytterligare förklaring till avvikelsen är att tilldelat belopp för befattningsutbildning för rektorer har beräknats för högt. För statsbidrag för mindre barngrupper i förskolan inkom uppdrag sent, och det fanns inte förutsättningar att förbruka medlen på den korta tiden.

Anslagspost 4	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Bidrag till vissa organisationer			
Till World Skills Sweden (Yrkeslandslaget), högst	6 100	6 100	0
Utgifter i enlighet med förordningen (2011:192) om statsbidrag för entreprenörskap i skolan och för upphandling av tjänster för att stödja entreprenörskap inom skolväsendet	18 500	17 235	1 265
varav för administrativa kostnader, högst	1 200	858	342

Skolverkets disponibla medel inom anslagsposten 1:5.4 uppgår till 40 000 tkr, och utfallet uppgår till 32 829 tkr, huvudsakliga förklaringen till avvikelsen om 18 procent är att tilldelat belopp har beräknats för högt.

Anslagspost 9	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Fördelas efter beslut av regeringen			
Utgifter med anledning av uppdrag att erbjuda stöd till skolhuvudmännen i deras arbete att kartlägga nyanlända elevers kunskaper (U2015/1366/S), högst	24 300	18 254	6 046
Utgifter med anledning av uppdrag om samverkan för bästa skola (U2015/3357/S), högst	30 000	4 243	25 757
Utgifter med anledning av uppdrag att genomföra insatser för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända elever och vid behov elever med annat modersmål än svenska (U2015/3356/S), högst	20 200	3 248	16 952
Varav för uppdraget att följa upp introduktionsprogrammet språkintröduktion, högst	2 000	0	2 000
Av dessa medel utbetalning till Kungliga Vetenskapsakademien för att anordna en forskningskonferens om nyanlända elevers lärande	30	0	30
Utgifter med anledning av uppdrag att ta fram ett stödmaterial i alfabetisering och läs- och skrivinläring (U2015/3466/GV), högst	5 000	690	4 310
Utgifter med anledning av Statens skolverk uppdrag att genomföra en kampanj för fler sfi-lärare (U2015/3358/GV), högst	5 000	1 816	3 184
Utgifter med anledning av kommande uppdrag om nationella skolutvecklingsprogram (U2015/03844/S), högst	19 000	500	18 500
Uppdraget att utveckla och sprida kunskap och metoder för att minska rekryteringen av människor till rasistiska organisationer och andra våldsbejakande ideologier och rörelser, till Göteborgs universitet	5 000	5 000	0
Uppdrag om kunskapskrav i läsförståelse och obligatoriska bedömningsstöd i årskurs 1 (U2015/03529/S), högst	2 000	1 812	188
Uppdrag att ta fram förslag inför fördelning av medel (U2015/03774/S), högst	500	0	500
Uppdrag om utvärdering av betyg från årskurs 6 (U2015/03990/S), högst	3 000	0	3 000
För utgifter med anledning av uppdrag att föreslå nationella it-strategier för skolväsendet (U2015/04666/S), högst	1 000	260	740
För utgifter i enlighet med 3 a § förordningen (2014:375) om statsbidrag för utveckling av lärande på arbetsplatser och regionala stödfunktioner för yrkesutbildning, högst	2 500	0	2 500
Varav administrativa kostnader, högst	100	0	100
För utgifter med anledning av uppdrag att utbetala medel till de kommuner som tagit emot en stor andel asylsökande och kommunplacerade barn och ungdomar	200 000	200 000	0

Disponibelt belopp på anslagspost 1:5.9 uppgår till 350 900 tkr. Skolverket har tilldelats uppdrag inom anslagsposten 1:5.9 motsvarande 317 500 tkr och utfallet uppgår till 235 822 tkr.

Avvikelsen mot tilldelade uppdrag uppgår till 26 procent, vilket i huvudsak förklaras av att många uppdrag inkom till Skolverket i halvårsskiftet 2015 och är komplexa.

Not 34

Anslag 1:6 Särskilda insatser på skolområdet

INDRAGNING

I enlighet med regleringsbrev 2014-12-22 (U2013/5639/GV (delvis), U2014/1674/S, U2014/2097/S m.fl.) har Skolverket

redovisat en indragning på det ingående anslagssparandet från 2014 på anslagspost 2 med 38 060 tkr.

FINANSIELLA VILLKOR

Anslagspost 2 Särskilda bidrag för riksrekryterande gymnasial utbildning för elever med funktionshinder	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Elevbaserat tilläggsbidrag för utbildning i gymnasieskolan för svårt rörelsehindrade elever:			
Göteborgs kommun	13 362	13 362	0
Kristianstads kommun	15 472	15 472	0
Stockholms kommun	10 549	10 549	0
Umeå kommun	7 729	7 729	0
Ersättning till Örebro kommun enligt:			
6 § avtalet mellan staten och Örebro kommun om gymnasial utbildning i Örebro för döva och hörselskadade samt dövblinda ungdomar från hela landet	101 311	101 311	0
8 § nämnda avtal, medel för särskilda stödinsatser för 2015	3 908	3 908	0
6 § avtalet mellan staten och Örebro kommun om utbildning inom Örebro gymnasiesärskola för döva eller hörselskadade utvecklingsstörda elever från hela landet.	2 000	2 000	0

Skolverket har tilldelats medel om 221 691 tkr 2015 och utfallet uppgår till 182 324 tkr. Avvikelsen om 18 procent beror på att tilldelat belopp beräknats för högt jämfört med de angivna belopp som betalas ut.

Not 35

Anslag 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.

INDRAGNING

I enlighet med regleringsbrev 2014-12-22 (U2013/5639/GV (delvis), U2014/1674/S, U2014/2097/S m.fl.) har Skolverket

redovisat en indragning på det ingående anslagssparandet från 2014 på anslagspost 1 och 2 med 1 984 tkr respektive 240 tkr.

FINANSIELLA VILLKOR

Anslagspost 1 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration av statsbidraget, högst	1 000	768	232
Anslagspost 2 Statsbidrag för omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration av statsbidraget, information och uppföljning av bidraget, högst	600	230	370
Anslagspost 3 Mindre barngrupper i förskolan	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
För utgifter som följer av förordningen (2015:404) om statsbidrag för mindre barngrupper i förskolan	415 000	270 670	144 330
Varav kostnader för information och administration av verksamheten, högst	3 000	584	2 416

Disponibelt belopp på anslagspost 3 är 415 000 tkr och utfallet uppgår till 270 670 tkr. Avvikelsen om 35 procent förklaras av att huvudmännen ansökt om bidrag i lägre grad än tilldelat.

Not 36

Anslag 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.

INDRAGNING

I enlighet med regleringsbrev 2014-12-22 (U2013/5639/GV (delvis), U2014/1674/S, U2014/2097/S m.fl.) har Skolverket redovisat en indragning på det ingående anslagssparandet från 2014 på anslagspost 1 med 522 tkr och på anslagspost 2 med 19 575 tkr.

FINANSIELLA VILLKOR

Anslagspost 1	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar			
Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar:			
Mjölby kommun, utbildning i guldsmedsteknik	202	202	0
Nybro kommun, utbildning i glasblåsning	600	600	0
Krokoms kommun, utbildning i körning med häst	1 058	1 058	0
Stockholms kommun, utbildning för yrkesdansare	1 536	1 536	0
Särskilt bidrag för förberedande dansarutbildning och yrkesdansarutbildning:			
Göteborgs kommun, förberedande dansarutbildning	5 037	5 037	0
Stockholms kommun, förberedande dansarutbildning	5 037	5 037	0
Stockholms kommun, yrkesdansarutbildning	11 882	11 882	0
Särskilt bidrag för internatboende för elever på dansarutbildning, högst:			
Stockholms kommun	3 210	3 210	0
Särskilt bidrag för anordnande av förberedande dansarutbildning i grundskolans årskurser 4–9			
Piteå kommun	1 485	1 485	0
Anslagspost 3	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolgång för barn som vistas i landet utan tillstånd			
För utgifter i enlighet med förordning (2013:361) om statsbidrag för utbildning för barn som vistas i landet utan tillstånd	50 000	50 000	0

Not 37

Anslag 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet

Utgifter som belastat Europaskolorna redovisas bland verksamhetens kostnader i resultaträkningen.

INDRAGNING

Enligt regleringsbrev 2014-12-22 (U2013/5639/GV (delvis), U2014/1674/S, U2014/2097/S m.fl.) får Skolverket på anslagspost 1 disponera 3 000 tkr av det ingående anslags-

sparandet 2015, resterande del 5 691tkr har redovisats som indragning. Skolverket har på anslagspost 2 redovisat en indragning på det ingående anslagssparandet från 2014 med 504 tkr.

Anslagspost 2 **Utvecklingsarbete**

Disponibelt belopp på anslagspost 2 är 1 600 tkr och utfallet uppgår till 983 tkr. Avvikelsen om 39 % beror bland annat på färre deltagare på anordnade konferenser samt att vissa satsningar har fått flyttas fram i tiden.

Not 38

Anslag 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal

INDRAGNING

Enligt regleringsbrev 2014-12-22 (U2013/5639/GV (delvis), U2014/1674/S, U2014/2097/S m.fl.) får Skolverket på anslagspost 1 disponera 2 500 tkr av det ingående anslagssparandet 2015, resterande del 131 717 tkr har redovisats

som indragning. Skolverket har på anslagspost 3 redovisat en indragning på det ingående anslagssparandet från 2014 med 1 254 tkr. Enligt regleringsbrev (2015-12-10 U2015/05782/S) omfördelas 7 000 tkr från anslagspost 2 till anslagspost 1.

FINANSIELLA VILLKOR

Anslagspost 1 Fortbildning av lärare, rektorer och viss annan personal	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Summa: Skolverket får som bidrag enligt förordning (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande för att finansiera sådan fortbildning som genomförs av universitet och högskolor på uppdrag av myndigheten (U2011/5531/S)	220 026	219 969	57
varav bidrag enligt förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande	217 526	217 526	0
varav anslagssparande	2 500	2 443	57
varav för administration och uppföljning av insatserna för lärarfortbildning, högst	7 800	5 257	2 543
Utgifter i enlighet med uppdrag kompetensutvecklingsinsatser (U2013/1101/S)	21 700	19 144	2 556
Utgifter i enlighet med uppdrag att svara för fortbildning av rektorer (U2011/1195/S), högst	10 000	7 389	2 611
Förstärkning av medel för utbildning som avser svenska som andraspråk enligt förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande	5 000	5 000	0

Disponibelt belopp på anslagspost 1 är 256 726 tkr. Utfallet uppgår till 251 503 tkr. Anslagssparande på 2 443 tkr har använts för bidrag enligt förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande.

Anslagspost 2 Fördelas efter beslut av regeringen	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Utgifter med anledning av uppdrag att svara för fortbildning för förskolechefer (2015/03528/S)	5 000	2 468	2 532
Skolverket har tilldelats medel om 5 000 tkr 2015 och utfallet uppgår till 2 468 tkr. Avvikelsen om 51 % beror på att tilldelat inte har kunnat betalas ut samt att uppdraget inkom till Skolverket juni 2015.			

Anslagspost 3 Fortbildning av förskolepersonal	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration samt uppföljning av fortbildningsinsatserna av förskolechefer, förskollärare, barnskötare samt annan pedagogisk personal anställda i förskolan, högst	1 500	1 004	496

Not 39

Anslag 1:14 Statligt stöd till vuxenutbildning

INDRAGNING

I enlighet med regleringsbrev 2014-12-22 (U2013/5639/GV (delvis), U2014/1674/S, U2014/2097/S m.fl.) har Skolverket redovisat en indragning på det ingående överföringsbeloppet från 2014 på anslagspost 1, 6 och 8 med 8 092 tkr, 251 tkr och 24 453 tkr.

FINANSIELLA VILLKOR

Anslagspost 1 Statsbidrag för vuxenutbildning	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Varav utgifter för utbildningskontrakt	64 750	112	64 638

Skolverket har tilldelats medel om 175 875 tkr och utfallet uppgår till 81 836 tkr. Avvikelsen om 53 % beror främst på att endast ett fåtal kommuner kommit i gång med satsningen på utbildningskontrakt.

Anslagspost 2 Särskilt verksamhetsstöd för vissa utbildningar	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Svenska Hemslojdsföreningarnas Riksförbund	542	542	0
Samernas Utbildningscentrum i Jokkmokk	9 575	9 575	0

Anslagspost 8 Statsbidrag för yrkesutbildning inom komvux och särvux	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
För utgifter för bidrag enligt förordningen (2009:43) om statsbidrag för yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå, högst	285 700	280 950	4 750
För utgifter för bidrag enligt förordningen (2009:43) om statsbidrag för yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå samt förordningen (2015:403) om statsbidrag för komvux, högst	131 600	131 471	130
Bidrag enligt förordningen (2010:2016) om statsbidrag för lärlingsutbildning för vuxna, högst	157 000	147 265	9 735
Bidrag enligt förordningen (2015:504) om statsbidrag för utbildning som kombineras med traineejobb, högst	14 000	7 738	6 262

Not 40

Anslag 1:18 Lågstadielyftet

Anslagspost 1 Lågstadielyftet	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
För utgifter i enlighet med förordningen (2015:215) om statsbidrag för de lägre årskurserna i grundskolan och motsvarande skolformer samt viss annan utbildning, högst	1 987 000	1 986 991	9
Av dessa till insatser enligt 3 § fjärde punkten nämnda förordning, högst	879 000	15 468	863 532
Varav för uppdraget och för administration av statsbidraget, högst	1 500	143	1 357

Not 41

Utgiftsområde 24 Näringsliv, anslag 1:5 Näringslivsutveckling

Anslagspost 2 Näringslivsutveckling – del till Skolverket	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Verksamhetsstöd till organisationer som operativt arbetar med att främja företagandet bland ungdomar inom gymnasieskolan	16 000	16 000	0

Not 42. Beställningsbemyndigande

Enligt regleringsbrev för 2015 har Skolverket tilldelats en bemyndiganderam om 5 396 741 tkr, varav 15 200 tkr för anslag 1:5. ap 1 Medel för Teknisksprånget, 1 780 541 tkr för anslag 1:5. ap 3 Till Statens skolverks disposition för Rektorsprogrammet, Matematiklyftet, Karriärtjänster, Läslýftet, Fjärde tekniskt år, Yrkeslärarsatsningen, Fortbildning av främst studie- och yrkesvägledare, Utvecklingsinsatser inom områdena naturvetenskap och teknik, 920 000 tkr för anslag 1:5. ap 9 Fördelas efter beslut av regeringen för Samverkan för bästa skola, 415 000 tkr för anslag 1:7. ap 3 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m. för Mindre barngrupper i förskolan, 266 000 tkr för anslag 1:10. ap 1 Fortbildning av lärare, rektorer och viss annan personal för Lärarlyftet 2, 2 000 000 tkr för anslag 1:18. ap 1 Lågstadielyftet.

Utestående åtaganden att infrias under 2016-2023 uppgår totalt till 2 115 719 tkr, varav för anslag 1:5. ap 1 Medel för Teknisksprånget 14 200 tkr, för anslag 1:5. ap 3 Rektorsprogrammet, Matematiklyftet, Karriärtjänster ligger fr.o.m. 2016 på anslag 1:19. ap 1, Läslýftet, Fjärde tekniskt år, Yrkeslärarsatsningen, Fortbildning av främst studie- och yrkesvägledare, Utvecklingsinsatser inom områdena naturvetenskap och teknik som inte redovisades 2014, för anslagspost 1:5. ap 9 Fördelas efter beslut av regeringen för Samverkan för bästa skola 7 181 tkr, Samverkan för bästa skola är nytt bemyndigande 2015 och ligger fr.o.m. 2016 på anslag 1:5. ap 3, Skolverket har inte behov av hela den tilldelade bemyndiganderamen, för anslag 1:7. ap 3 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m. för Mindre barngrupper i förskolan 270 023 tkr, Skolverket har inte behov av hela den tilldelade bemyndiganderamen, för anslag 1:10. ap 1 Fortbildning av lärare, rektorer och viss annan personal för Lärarlyftet 2 och Kompetensutvecklingsinsatser 74 260 tkr, Skolverket

har inte behov av hela den tilldelade bemyndiganderamen, för anslag 1:18. ap 1 Lågstadielyftet har Skolverket inga överenskommer över flera år, Skolverket har inget behov av tilldelad bemyndiganderam.

Utgående åtaganden år 2014 har korrigerats, för anslag 1:5. ap 3 Till Statens skolverks disposition från 1 145 149 tkr till 1 113 069 tkr, för anslag 1:10 ap 1 för Fortbildning av lärare, rektorer och viss annan personal från 105 000 tkr till 107 786 tkr.

I ändringsbeslut 2015-06-25 (U2015/03560/SAM (delvis) U2015/01954/GV m.fl.) för anslag 1:5. ap 1 Medel för Teknisksprånget, sänks tilldelat bemyndigande, infriade åtaganden sänks för år 2016 och slutår ändras till 2023, för anslag 1:5. ap 3 Till Statens skolverks disposition, höjs tilldelat bemyndigande, de infriade åtaganden för år 2016 och 2017 sänks och höjs för åren 2018-2023, slutår ändras till 2023, för anslag 1:5. ap 9 Fördelas efter beslut av regeringen, ändras slutår till 2023, för anslag 1:7. ap 3 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m. tilldelas bemyndigande om 415 000 tkr att infrias 2016 och med slutår 2016, för anslag 1:10. ap 1 Fortbildning av lärare, rektorer och viss annan personal höjs tilldelat bemyndigande till 266 000 tkr och infriade åtaganden höjs år 2017 och 2018, och slutår ändras till 2018, för anslag 1:18. ap 1 Lågstadielyftet höjs infriade åtaganden 2016 och tas bort för år 2017 och 2018, och slutår ändras till 2016.

I ändringsbeslut 2015-12-10 (U2015/05782/S) för anslag 1:5. ap 1 Medel för Teknisksprånget höjs tilldelat bemyndigande för anslag 1:5. ap 1 och infriade åtaganden 2016 höjs, för anslag 1:5. ap 3 Till Statens skolverks disposition höjs tilldelat bemyndigande och infriade åtaganden höjs för år 2016 och åren 2018-2023 och sänks för 2017, för anslagspost 1:5. ap 9 Fördelas efter beslut av regeringen höjs tilldelat bemyndigande och de infriade åtagandena för åren 2017-2023 höjs, för anslag 1:10. ap 1 Fortbildning av lärare och förskolepersonal förlängs slutår till år 2019.

Intern styrning och kontroll

FÖR ATT möta kraven i myndighetsförordningen och förordningen om intern styrning och kontroll har Skolverket valt att integrera arbetet med riskanalyser och kontrollåtgärder i den ordinarie verksamhetsplaneringen och uppföljningen. Enligt det årliga VP-direktivet ska avdelningar och enheter göra riskanalyser med hänvisning till förordning om intern styrning och kontroll. I samband med verksamhetsplaneringen tar avdelningar fram riskanalyser på enhetsnivå utifrån frågeställningarna: Vilka risker, befintliga och möjliga, ser enheten för att man inte ska kunna fullgöra grunduppgifterna och verksamhetskraven, för att regelverket inte följs och för att återrapportering/redovisning inte blir korrekt samt vilka åtgärder måste vidtas för att hantera dessa risker? De eventuella kontrollåtgärder som måste vidtas för att hantera hindren och som genererar kostnader ska beaktas i budgetarbetet. Avdelningarnas riskanalyser diskuteras och uppdateras i samband med verksamhetsuppföljningarna som sker två gånger per år. Uppföljningarna dokumenteras. Under 2015 har Skolverket införlivat riskanalysen i myndigheten nya systemstöd för planering, uppföljning och prognos. Riskanalysen sker från och med våren 2015 i systemet, modell och principer är dock desamma.

Under 2015 har förbättringsarbetet inom it-området fortsatt mot bakgrund av de översyner som genomförts 2010–2014 samt den strategiska plan som Skolverkets ledning beslutade 2013. Nedan kommenteras detta närmare liksom arbetet med lärarlegitimationsuppdraget och etableringen av inköpsorganisation.

Mot bakgrund av förändringar i Skolverkets verksamhet med delvis förändrade förutsättningar för it-verksamheten genomfördes en övergripande översyn av myndighetens it-verksamhet under 2011–2012. Slutsatserna från den it-översynen blev ett centralt spår i det myndighetsövergripande strategiarbete som påbörjades 2012. Arbetet resulterade i en strategisk plan som beskriver ledningens prioriterade mål och strategier för myndighetens fortsatta utveckling under 2013–2016. Den strategiska planen mynnar ut i ett antal utvecklingsprojekt som

svarar mot mål och strategier och som ska genomföras under perioden. Flera av utvecklingsprojekten berör it:s roll och ökade betydelse för verksamheten. Under 2015 har utvecklingsarbetet fortgått med utgångspunkt i föresatserna i Skolverkets strategiska plan och de förändringsbehov som identifierats. Skolverket har under året infört en myndighetsgemensam förvaltningsstyrningsmodell som beslutades 2013. Parallellt pågår förberedelsearbetet för att införa ett ledningssystem för säkerhet, vilket inbegriper informationssäkerhet och it-säkerhet. I början av året fattades även beslut om en ny it-strategi med en tillhörande åtgärdslista. It-strategin anger övergripande riktlinjer för it-verksamheten och avser att förbättra styrningen inom området. Åtgärdslistan berör bland annat styrning, kompetens, ansvar och roller. Förändringsarbete pågår inom flera av dessa områden och insatserna fortsätter under 2016. Sammantaget bidrar den strategiska planen, de olika utvecklingsprojekten, åtgärdsplanerna utifrån it-strategin och interrevisionens granskning 2014 samt utformandet av den nya organisationen till ökad tydlighet och arbete för en fortsatt korrekt intern styrning och kontroll inom it-området.

Vid sidan av it-verksamheten utgör Lärarlegitimationsuppdraget ett komplext projekt som delvis inneburit ny verksamhet för Skolverket. Med utgångspunkt i Skolverkets strategiska plan pågår för närvarande ett antal utvecklingsprojekt som berör förutsättningarna för planering och styrning av större it-intensiva projekt såsom Lärarlegitimationsuppdraget. Detta arbete fortsätter 2016.

Ett annat prioriterat område rör upphandling och inköp. Under våren 2015 genomförde internrevisionen en granskning av upphandling och inköp. Granskningen visade att styrningen av upphandling och inköp är otydlig och ofullständig. Skolverket har utifrån granskningens resultat tagit fram en detaljerad åtgärdsplan för 2015–2017. För närvarande pågår införandet av en ny inköpsorganisation för att stärka styrningen beträffande inköp och ansvarsfördelning, förfarandet vid direktupphandlingar samt beställarkompetensen.

Generaldirektörens ställningstagande om årsredovisning 2015

JAG INTYGAR att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Jag bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Stockholm den 22 februari 2016

Anna Ekström
Generaldirektör